Tilinpäätös 2017

KEMPELE

Khall 26.3.2018
Kvalt 14.5.2018

Sisällysluettelo

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA 4
1.1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2017 4
1.2 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET 6
1.3 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS 8
1.4 OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA 15
1.5 KUNNAN HENKILÖSTÖ 16
1.6 YMPÄRISTÖ- JA MUUT TOIMINTAKERTOMUKSEN ASIAT 17
1.7 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ 18
1.8 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTYMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA 19
1.9 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN 20
2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ 23
3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS 24
3.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN 24
3.2 TOIMINNAN RAHOITUS 25
3.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET 27
3.4 KOKONAISTULOT JA -MENOT 29
4 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS 30
4.1 YHDISTELMÄ KUNTAKONSERNIIN KUULUVISTA YHTEISÖISTÄ 30
4.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS 30
4.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT 31
4.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ 32
4.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ 32
4.6 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT 33
5 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY 36
5.1 ASIAA KOSKEVA SÄÄNTELY 36
5.2 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY 36
6 TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU 37
6.1 SEURANTAA KOSKEVA SÄÄNTELY 37
6.2 KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN PROSESSEITTAIN 41
6.2.1 KUNNANJOHTO 43
6.2.2 PERUSPALVELUT 51
6.2.3 TEKNISET PALVELUT 64
6.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN 71
6.4 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 77
6.4.1 MAA- JA VESIALUEET 79
6.4.2 RAKENNUKSET 79
6.4.3 MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT 83
6.4.4 KUNNALLISTEKNIIKKA 83
6.4.5 TIETOKONEOHJELMISTOT 85
6.4.6 KONEET JA KALUSTO 86
6.4.7 OSAKKEET JA OSUUDET 88
6.5 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN 89
6.6 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA 91
7 KEMPELEEN KONSERNIN TYTÄRYHTIÖT 92

7.1 KIINTEISTÖ OY KEMPELEENKARTANO 92
7.2 KEMPELEEN VESIHUOLTO OY 95
8 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 100
9 LIITETIEDOT 107
10 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT 121
11 LUETTELO JA SELVITYKSET 122

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2017

Vuosien 2016 ja 2017 talouskasvu on yllättänyt ekonomistit vahvuudellaan. Keskeisinä tekijöinä suhdannenousun taustalla ovat olleet pitkälti ulkoiset tekijät, kuten maailmantalouden vahva ja laaja-alainen veto sekä euroalueen elvyttävä rahapolitiikka. Euroalueen talouskasvu onkin piristynyt odotettua voimakkaammin. Maailman poliittinen ja geopoliittinen tilanne on kuitenkin edelleen hyvin epävakaa.

Suomen talous kasvoi vahvasti vuoden 2017 aikana. Kotimarkkinat toimivat, vienti veti, investoinnit lisääntyivät ja työllisyystilanne koheni jopa odotuksia paremmin. Kuluttajien usko tulevaisuuteen vahvistui ja positiivinen suhdanne heijastui kaikkialle. Kasvuun ei silti saa sokaistua. Suomen taloudella on kymmenen vuoden raskas kausi paikattavana. Nyt kysytään kansakunnan viisautta: onko meillä malttia vaurastua? Suomea on uudistettava alati, rakenteita on ravisteltava ja julkista taloutta sopeutettava niin, että menot ja tulot saadaan pysyvästi kohtaamaan. Tämä kaikki pätee myös kuntiin ja niiden talouteen.

Vuoden 2017 ensimmäisiä kuukausia värittivät huhtikuun kuntavaalit. Valtakunnallisesti äänestysaktiivisuus ylsi 58,8 prosenttiin, jossa oli nousua vuoden 2012 kunnallisvaaleihin nähden 0,5 prosenttiyksikköä. Äänestysaktiivisuus kasvoi erityisesti suurissa kaupungeissa. Kempeleen äänestysprosentti oli 57,9, ja uuteen kunnanvaltuustoon valittiin 39 valtuutettua. Vaalitulos muutti jonkin verran kunnan poliittista karttaa. Suomen Keskusta sai uuteen valtuustoon 18, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue 8, Kansallinen Kokoomus 5, Perussuomalaiset 3, Vasemmistoliitto 3, Vihreä liitto 1 ja Suomen Kristillisdemokraatit 1 paikan. Valituksi tuli erinomainen joukko osaavia ja innokkaita kuntalaisia. Uuden valtuuston jäsenistä noin puolet on uusia valtuutettuja.

Kempeleen kunnan vuosi sujui toiminnallisesti ja taloudellisesti pääosin arvioidusti. Suomi 100 vuotta ja Kempele 150 vuotta rytmittivät vuotta monine erilaisine tapahtumineen. Valtuusto päivitti kunnan strategisen perusasiakirjan, Kempele -sopimuksen ja antoi samalla suuntaa tulevalle. Kunnan houkuttelevuus säilyikin vahvana. Tonttimyynti oli kauttaaltaan vilkasta. Kaupaksi kävivät niin asuin- kuin rivitalotontitkin. Myös yritystontteja myytiin ja vuokrattiin tasaiseen tahtiin. Uusia yrityksiä perustettiin ennätykselliset 99 kappaletta. Väestökehitys jatkoi positiivista kehityskulkuaan. Kempeleen väestökasvu oli vuoden 2017 aikana suhteellisesti seudun voimakkainta. Vuoden lopussa kunnan väkiluku oli 17 540 asukasta (+1,42 %, +246 asukasta). Huolestuttavaa on Oulun alueen kannalta, että kasvu pakkautuu aina vain pienemmälle alueelle seudun sisällä (Oulu, Kempele, Liminka). Myös Kempeleen työllisyystilanne koheni. Työttömien osuus työvoimasta oli vuoden vaihteessa 10,4 % (844 työtöntä). Se on selkeästi vähemmän kuin Oulun seudulla (13,5 %) tai maakunnassa (12,8 %) yleensä. Vuoden aikana kempeleläisten työttömien määrä väheni 181:llä.

Kunnan talous on vakaalla pohjalla, vaikka riskejäkin on nähtävissä. Erityisesti velkaantumisen ja käyttötaloutta rasittavien leasing- ja vuokrakulujen kanssa tulee olla tarkkana. Toisaalta on hyvä muistaa, että merkittävä osa vuokrarasitteista muodostuu tällä hetkellä eri investointikohteiden väliaikaisista väistötilaratkaisuista. Verotulot ja toimintatuotot kehittyivät vuonna 2017 suotuisasti, sen sijaan valtionosuudet pysyivät aikaisemmalla tasolla. Menokehitys oli liian kovaa, vaikka se vastasikin pääosin talousarviota. Suuria talousarvioylityksiä kertyi erikoissairaanhoidossa, sosiaalityön palveluissa sekä

ikäihmisten hoivapalveluissa. Kaavoituksessa saavutettiin merkittävä edistysaskel, kun Zatelliitin yritysalueen asemakaava sai vihdoin lainvoiman. Myös investoinneissa edettiin suunnitelman mukaisesti. Terveyskeskuksen peruskorjaus valmistui aikataulussaan vuoden vaihteessa. Linnakankaan koulun laajennus Kempeleen kolmanneksi yhtenäiskouluksi käynnistyi kesän jälkeen. Rakennusliike NCC:n urakoima hanke valmistuu syksyllä 2018. Zatelliitin uuden eritasoliittymän rakennustyöt käynnistyivät toukokuun puolessa välissä. Urakasta vastaa Lemminkäinen. Uudet rampit otetaan liikennekäyttöön syksyllä 2018.

Hallitus sopi kesän 2017 aikana maakuntauudistuksen uudesta aikataulusta ja valmistelun jatkoprosessista, jotta eduskunnan perustuslakivaliokunnan valinnanvapauslakia koskevat huomautukset saadaan huomioitua ja toteutettua. Uudistus siirtyi vuodella ja tulee siten voimaan 1.1.2020 alkaen. Maakuntavaalit järjestetään lokakuussa 2018. Asiakokonaisuutta koskevaa lainsäädäntöpaketti oli lausuntokierroksella kunnissa loppuvuonna 2017. Eduskunta käsittelee asian keväällä 2018. Pohjois-Pohjanmaalla valmistelutyö jatkui hallituksen ilmoittaman uuden nuotituksen mukaan. Työtä koordinoi maakunnan väliaikaishallinto, johon kuuluu 13 jäsentä maakunnan eri viranomaistahoista. Kuntakentän edustajia ryhmässä on 6, joista yksi on Kempeleen kunnanjohtaja.

Kempele on valio kunta. Sen kuntakuva on vahva ja dynaaminen. Viime vuosien positiivinen kehitys velvoittaa meitä kaikkia työskentelemään entistä uutterammin, jotta hyvä kasvaisi Kempeleessä jatkossakin. Positiivinen pöhinä ei ole itsestäänselvyys. Se vaatii meiltä jokaiselta asennetta, ammattitaitoa, ahkeruutta ja intohimoa. Tutkimukset osoittavat yksiselitteisesti, että menestyvä organisaatio elää ajassa, kykenee muutoksiin ja uskaltaa muuttua. Kempele haluaa olla sellainen. Kunnan organisaatiossa käytiin vuoden 2017 aikana useita yhteistoimintamenettelyjä (mm. sivistyspalvelut, talous- ja palkkahallinto, elinkeino- ja markkinointi, tietohallinto jne.). Uudelleenjärjestelyjen tavoitteena on korjata koettuja epäkohtia, löytää uusia toimintamalleja, vahvistaa ja tehostaa toimintaa sekä reagoida toimintaympäristön muutoksiin.

Soolosuoritusten sijaan me onnistumme ”Yhdessä”. Sitä korostettiin erityisesti vuoden 2017 aikana, Suomen juhlavuoden teeman hengessä. Menestyvälle kunnalle on tyypillistä keskinäinen luottamus, kyky yhteistyöhön ja usko tulevaan. Ja näiden vaaliminen on meidän jokaisen vastuulla. Kaikissa tehtävissä. Joka päivä. Näiden varaan rakennamme myös jatkossa menestyvän Kempeleen.

Tuomas Lohi

Kunnanjohtaja

1.2 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Luottamushenkilöorganisaatio

Valtuuston puheenjohtajana vuonna 2017 toimi Jaakko Okkonen (1.1. -31.5.2017) ja Jarmo Haapaniemi (1.6. - 31.12.2017). Kempeleessä oli 1.1. – 31.5.2017 välisen ajan 43 valtuutettua. Alkuvuoden paikkajakauma vaalien tulosten mukaan oli: Suomen Keskusta 21, Kansallinen Kokoomus 8, Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue 6, Perussuomalaiset 3, Vasemmistoliitto 3, Vihreä liitto 1 ja Suomen Kristillisdemokraatit 1.

9.4.2017 toimitetussa kuntavaalissa valtuutettuja valittiin 39. Heidän toimikautensa alkoi 1.6.2017. Paikkajakauma nykyisessä valtuustossa on seuraava: Suomen Keskusta 18, Suomen Sosialidemokraattinen puolue 8, Kansallinen Kokoomus 5, Perussuomalaiset 3, Vasemmistoliitto 3, Vihreä liitto 1 ja Suomen Kristillisdemokraatit 1

Kunnanhallituksen puheenjohtajana vuonna 2017 on toiminut Antti Ollikainen. Kunnanhallituksessa on yhdeksän jäsentä.

Kempeleen kunnan muut toimielimet ja valiokunnat:

Toimielin	**Puheenjohtaja – 31.5.2017 asti**	**Puheenjohtaja 1.6.2017 alkaen**
Keskusvaalilautakunta	Korpela Ari	Lievetmursu Helena
Tarkastuslautakunta	Maijala Eva	Rauma Tuula
Viranomaislautakunta	Jarva Taavi	Määttä Pauli
Kunnanhallituksen jaosto	Juvani Kaisu	Juvani Kaisu
Valiokunta		
Elinvoimavaliokunta	Okkonen Jaakko	Pakarinen Henriikka
Yhteisöllisyysvaliokunta	Sankilampi Pertti	Sankilampi Pertti
Palveluvaliokunta	Hettula Ilpo	Hettula ilpo
Resurssivaliokunta	Tahkola Ahti	Tahkola Ahti

Lisäksi Kempeleessä on nimetty vammaisneuvosto, seniorineuvosto, veteraanien neuvottelukunta, lapsi-, nuoriso- ja perheneuvosto sekä nuorisovaltuusto, jotka kaikki ovat kuntalain tarkoittamia vaikuttamistoimielimiä. Pikkuparlamentti toimii lasten vaikuttamistoimielimenä.

Virkamiesorganisaatio

Kunnan tilivelvolliset ovat toimintasäännön 36 § mukaan valtuutettuja lukuun ottamatta kunnan muiden toimielinten jäsenet, toimielinten esittelijät sekä kunnan johtavat viranhaltijat, palvelualueiden ja -yksiköiden vastaavat. Toimintasäännön liitteessä on listattu tilivelvolliset viranhaltijat.

Kunnan johtoryhmään kuuluvat kunnanjohtaja Tuomas Lohi, hallintojohtaja Virva Maskonen, talousjohtaja (vt.) Tarja Lempeä / 1.5.2017 lukien talousjohtaja Juho Leppänen, peruspalvelujohtaja Marja-Leena Meriläinen, tekninen johtaja Risto Sarkkinen, kehitysjohtaja Eija Puotiniemi, 1.10.2017 alkaen elinkeinojohtaja Miia Marjanen, henkilöstön edustaja työsuojeluvaltuutettu Kristiina Ahl sekä hallinnon sihteeri Marja Harjunen.

Kempeleen kunnan johdon organisaatio 1.1.2018-

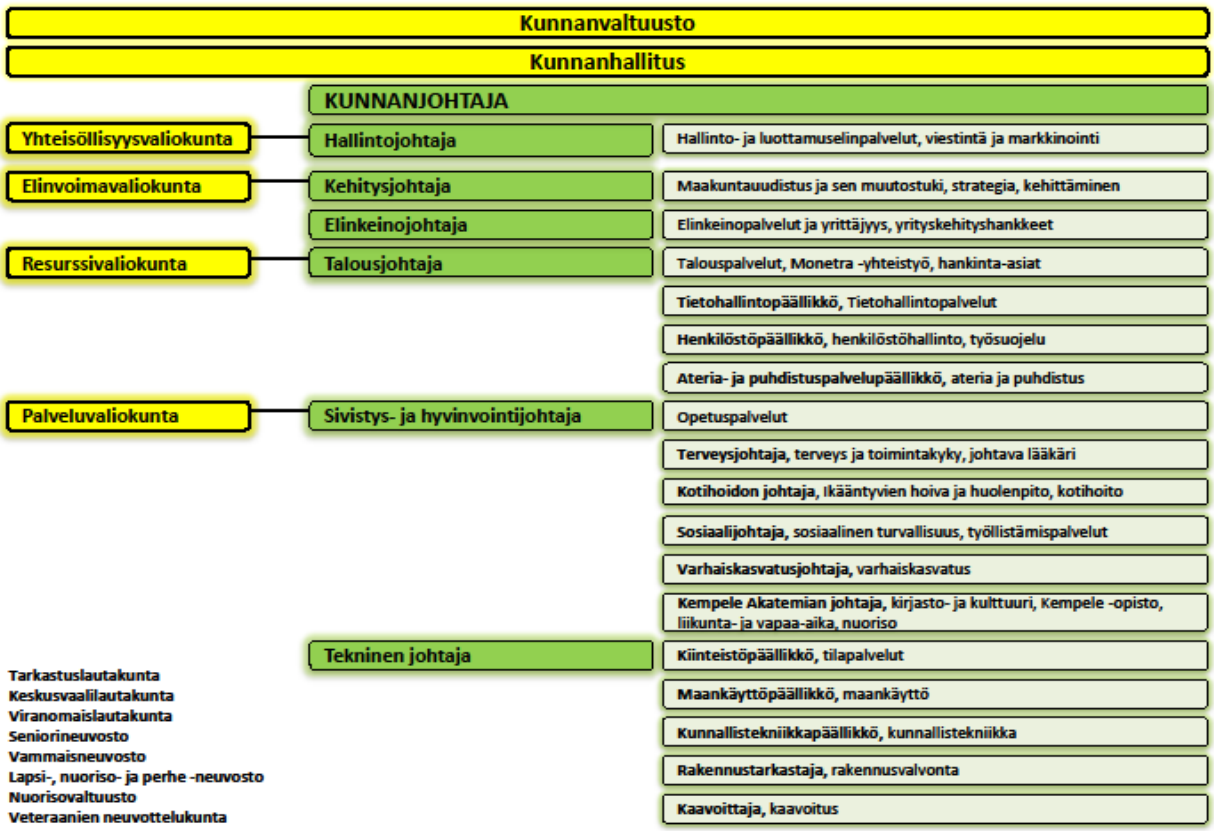

1.3 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Kuntaliiton talouskatsauksen mukaan vuosien 2016 ja 2017 talouskasvu on yllättänyt ekonomistit vahvuudellaan. Keskeisinä tekijöinä suhdannenousun taustalla ovat olleet pitkälti ulkoiset tekijät, kuten maailmantalouden vahva ja laaja-alainen veto sekä euroalueen elvyttävä rahapolitiikka. Euroalueen talouskasvu onkin piristynyt odotettua voimakkaammin. Maailman poliittinen ja geopoliittinen tilanne on kuitenkin edelleen hyvin epävakaa. Suomen taloustilastot ja kansantalouden ennusteet ovat tarkentuneet ylöspäin niin, että vuoden 2016 BKT-kasvuprosentti nousi hitusen ja päätyi 2,1 prosenttiin. VM:n mukaan ennakkotietojen mukaan vuonna 2017 BKT:n kasvun ennustetaan olevan 3,1 %:a.

Kansantalouden kysyntäeristä kaikki, eli niin vienti, kulutus kuin investoinnitkin, ovat kasvaneet viime vuoden alkupuolella. Yksityistä kulutusta on tukenut voimakkaasti piristynyt työllisyys, asuntorakentaminen jatkuu yhä vilkkaana ja tuotannollisia investointeja on tehty runsaasti. Viennin koviin kasvulukuihin on vaikuttanut erityisesti maailmankaupan kova veto. Vienti on vahvistunut kaikkiin Suomelle tärkeisiin vientimaihin. Viimeisimpien tilastotietojen mukaan toimialoittain tarkasteltuna arvonlisäys on lisääntynyt voimakkaimmin liike-elämän palveluissa sekä metsä- ja metalliteollisuudessa. Myös kaupan myynti on ollut vahvaa erityisesti tukku- ja kestokulutustavaroiden osalta.

Työllisten määrä kasvoi viime vuonna 25 000 hengellä, mikä nosti työllisyysasteen 69,6 prosenttiin. Myös työttömyys kääntyi loppuvuonna hienoiseen laskuun. Piristyneisiin talouslukuihin suhteutettuna työttömyyden lasku oli kuitenkin pettymys. Työttömyysaste laski viime vuonna vain 0,2 prosenttia päätyen 8,6 prosenttiin. Kuntien työllisyys pysyi viime vuonna melko vakaana.

Kuluttajien luottamusindikaattorit, yritysten suhdannekyselyt ja muut ennakoivat indikaattorit ovat vuoden vaihteessa olleet jopa ennätyksellisen korkealla tasolla. Yhä useammat ennustelaitokset arvioivatkin, että kasvu jatkuu tänä vuonna vahvana, noin kolmen prosentin kasvuluvuissa. Osa ennustelaitoksista arvioi kuitenkin yhä, että voimakkain suhdannehuippu ajoittui viime vuodelle ja kuluvana vuonna talouskasvu hidastuu noin kahden prosentin pintaan.

Vuonna 2019 talouskasvun odotetaan hiipuvan hieman, sillä bruttokansantuotteen kasvuennusteet jäävät tyypillisesti kahden prosentin tuntumaan. Osa suhdanne-ennusteista perustelee talouskasvun vaimenemista yksityisen kulutuskysynnän hidastumisella. Osa näkee talouskehityksen hidastumisen aiheutuvan erityisesti vientikysynnän ja rakentamisen kasvun hidastumisesta. Noin kahden prosentin tuntumassa pysyttelevä BKT-kasvu merkitsee kuitenkin yhä valoisia vientinäkymiä, investointien tason pysymistä hyvänä sekä kotimaisen kysynnän säilymistä vahvana.

Inflaation odotetaan kiihtyvän vuonna 2019, mikä hidastaa reaalista käytettävissä olevien tulojen kasvua. Ansioiden odotetaan nousevan hieman kuluvaa vuotta nopeammin. Työllisyys paranee ensi vuonna yhä, mutta kohtaanto-ongelmat, väestörakenteen muutos ja muut työn tarjontarajoitteet hidastavat työllisyyden paranemista. Samalla esimerkiksi pitkäaikaistyöttömyyden odotetaan pysyvän yhä korkealla tasolla.

VM:n vuodelle 2018 olevan kuntatalousohjelman mukaan kuntatalouden arvioidaan olevan vahvimmillaan vuonna 2017, mutta sen arvioidaan heikentyvät vuodesta 2018 alkaen sote- ja maakuntauudistuksen voimaantuloon saakka. Sote-uudistuksen myötä kuntatalouden tehtävät painottuvat jatkossa mm.

koulutukseen, johon ei väestön ikärakenteen muutoksen vuoksi kohdistu vastaavia menopaineita kuin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Tästä syystä kuntatalouden menopaineen arvioidaan helpottuvan vuodesta 2020 alkaen ja velkaantumisen arvioidaan hidastuvan.

Kuntatalous

Kuntaliiton analyysin tilinpäätösten ennakkotiedoista mukaan kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2017 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden vahvistuneen viime vuonna, mutta ennakko-odotukset eivät kuitenkaan täysin toteutuneet. Vuoden 2017 tilikauden tulos parani tilinpäätöstietojen mukaan noin 200 miljoonaa euroa, mutta jäi kuitenkin 500 miljoonaa euroa pienemmäksi kuin viime syksyn kuntatalousohjelmassa arvioitiin. Myös odotukset koko kuntasektorin lainakannan pienentymisestä jäivät haaveeksi.

Kuntasektorin toimintakulut laskivat viime vuonna keskimäärin 1,0 prosenttiyksikköä muun muassa kilpailukykysopimukseen liittyvien toimien, perustoimeentulotuen Kela-siirron ja kuntien omien säästötoimien vuoksi. Kuntien verotulot 2017 kasvoivat koko maan tasolla yhteensä 2,0 prosenttia, eli 450 miljoonaa euroa. Samanaikaisesti valtionosuudet kuitenkin laskivat 3,3 prosenttia eli 300 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli negatiivinen 60 kunnassa, joista kaikki ovat alle 100 000 asukkaan kuntia.

Kuntakentän menot eivät vähentyneet niin paljoa kuin valtiovarainministeriö ennakoi, joten kuntiin viime vuonna kohdistuneet valtionosuusleikkaukset ovat olleet ylimitoitettuja. Valtion rahoitusosuuden pienentymisen seurauksena peruspalveluiden rahoitus on jäänyt yhä enemmän kuntien vastuulle.

Kuntatalouden rahoituksellista tasapainoa kuvaava toiminnan ja investoinnin rahavirta nousi plussalle 250 miljoonaan euroon. Tämä merkitsee, että kuntatalouden rahoitusasema on ensimmäistä kertaa pitkään aikaan tasapainossa. Muutoksen taustalla on kuntien tiukka taloudenpito, harkitut investoinnit sekä koko julkisen sektorin yhteinen tasapainottamispolitiikka.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta nousi vuonna 2017 yhteensä noin 150 miljoonaa euroa eli 0,9 prosenttia. Tämä johtuu siitä, että kuntien lainakanta laski 100 miljoonaa euroa samalla, kun kuntayhtymien lainakanta kasvoi suurista sairaalainvestoinneista johtuen 250 miljoonaa euroa. Kuntien lainakanta laski yli 100 000 ja alle 2000 asukkaan kunnissa. Muissa kuntakokoluokissa velkaantuminen jatkui. Tällä hetkellä kuntien ja kuntayhtymien lainakanta on 18,3 miljardia euroa.

Kuntien talousarviokyselyn mukaan verotulot ja valtionosuudet eivät juurikaan kasva vuonna 2018 samalla kun toimintakulut kasvavat noin miljardi euroa. Vuosi 2019 näyttäytyy kuntien arvioissa yhtä vaikeana. Näyttää siltä, että viime vuosi jää poikkeukselliseksi vuodeksi. Kuntien arvioiden mukaan kuntien talous heikkenee jo tänä vuonna selvästi. Investoinnit kasvavat viidenneksellä, ja tämän johdosta lainakanta uhkaa kääntyä jälleen kasvuun.

Kuntasektorin korjausvelkaa on selvitetty myös Kuntaliiton ja FCG:n tuoreessa selvityksessä. Siinä arvioidaan, että kuntakonserneilla on laskennallisesti katettavaa korjausvelkaa 4 miljardia euroa pelkästään toimitilojen ja kiinteistöjen osalta. Korjausvelka on edelleen kasvamassa. Jotta investoinnit voidaan rahoittaa, on kuntien tulokehityksen jatkossakin oltava vahvaa ja menot pidettävä kurissa. Kuntien

tulopohjaa ei saa enää heikentää valtion toimenpitein, koska myös maakunta- ja sote-uudistus aiheuttaa suurta epävarmuutta kuntien talouteen lähivuosina.

Väestönmuutokset

Vuoden 2017 lopussa kempeleläisiä oli ennakkotietojen mukaan 17 540. Asukasmäärä kasvoi edellisvuodesta 243 henkilöllä eli 1,4 %. Muuttoliike toi mukanaan 88 asukkaan nettolisäyksen ja syntyvyyden enemmyydestä (syntyneet-kuolleet) kertyi 133 asukkaan lisäys. Väkiluvun korjausta asukaslukuun sisältyy 22 henkeä. Väestönlisäys on koko 2010 -luvun jatkunut maltillisena, kasvu on ollut 1-2 % välillä. Pääosa lisäyksestä tulee syntyvyyden enemmyydestä.

Väestönmuutokset (ennakko): Luonnollinen väestönlisäys ja muuttoliike 2008 – 2017.

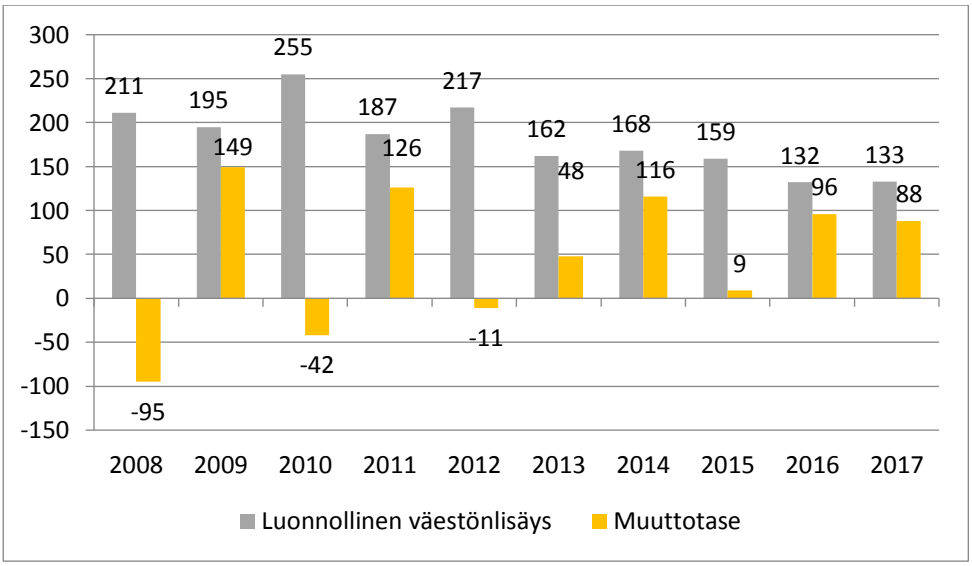

Kempeleen syntyneet ja kuolleet 2008 – 2017 (ennakko).

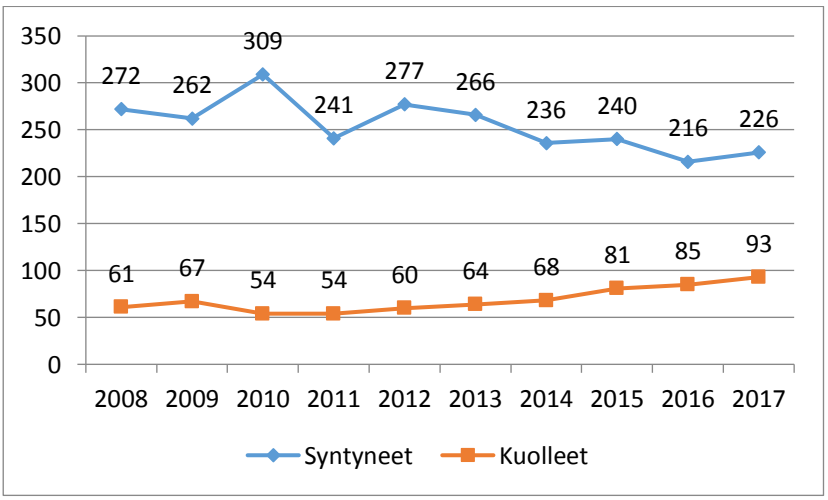

Kempeleessä syntyvyys on pitkään ollut laskussa ja kuolleisuus kasvussa. Viime vuonna kuitenkin syntyi 10 lasta enemmän kuin vuonna 2016.

Väestön ikärakenne vuosina 2016 - 2017.

Ikäryhmä	2016	2017	Muutos, hlöä	Muutos, %
0-6 -vuotiaat	1 943	1 856	-87	-4,5
7-15 -vuotiaat	2 586	2 681	95	3,7
16-18 -vuotiaat	728	726	-2	-0,3
19-24 -vuotiaat	960	999	39	4,1
25-64 -vuotiaat	8 590	8 631	41	0,5
65-74 -vuotiaat	1 525	1 603	78	5,1
75-84 -vuotiaat	784	834	50	6,4
85-	181	202	21	11,6
Yhteensä	**17 297**	**17 532**	**235**	**1,4**

Alle kouluikäisten määrä jatkaa edelleen laskuaan, muutos -87 lasta. Selityksenä tähän on ison 6-vuotiaiden ikäryhmän siirtyminen perusopetusikäisiin. Sen sijaan seniori-ikäryhmissä jatkuu voimakas kasvu.

Oulun seudun kunnista väestö kasvoi Kempeleessä, Oulussa, Limingassa, Muhoksella. Sen sijaan Tyrnävällä, Lumijoella ja Hailuodossa väestö väheni.

	Syntyneet	Kuolleet	Syntyneiden enemmyys	Tulo-muutto	Lähtö-muutto	Netto-muutto	Väestön-lisäys	Korjaus	Ennakko-väkiluku
Hailuoto	6	13	-7	40	63	-23	-30	3	967
Kempele	226	93	133	1 394	1 306	88	221	22	17 540
Liminka	144	41	103	589	562	27	130	-1	10 131
Lumijoki	29	18	11	103	136	-33	-22	-2	2 081
Muhos	105	68	37	514	531	-17	20	3	9 018
Oulu	2 205	1 403	802	10 232	9 415	817	1 619	93	202 238
Tyrnävä	101	42	54	336	412	-76	-17	-2	6 731

Elinkeinotoiminta

Talouden piristyminen on näkynyt alueen elinkeinotoiminnassa selkeästi ja Oulun seudun vienti on lähtenyt myös vihdoin kasvuun. Kempele on pystynyt hyötymään talouden noususta keskimäärin muita kuntia paremmin. Tämä näkyy verotulojen kasvussa ja yritysilmapiirin erittäin positiivisena vireenä. Taantuman seurauksena Kempeleessä romahtaneet teollisuustyöpaikat ovat lähteneet elpymään kohtuullisen hyvin.

Vahvaa vetoa on myös rakentamisen toimialalla. Kaupan alan liikevaihto polkee sitä vastoin valtakunnallisestikin paikoillaan. Ala hakee uusia toimintamalleja verkkokaupan yleistyessä ja tämä näkyy kuluttajille erityisesti pienten kivijalkakauppojen häviämisenä. Elinkeinoelämän erityispiirteenä on viime vuosina ollut yksityisten terveys- ja sosiaalipalvelujen liiketoiminnan kasvu, mikä näkyy myös Kempeleessä.

Yritystonttien luovutusmäärä pysyi edellisvuoden tapaan ennätyslukemissa. Tontteja myytiin yhteensä 8 kpl ja vuokrattiin 11 kpl. Yritystonteille asetettu myyntitavoite 480 000 € ylittyi 12 % ja vuokratuloja uusista sopimuksista saadaan vuosittain noin 32 600 €.

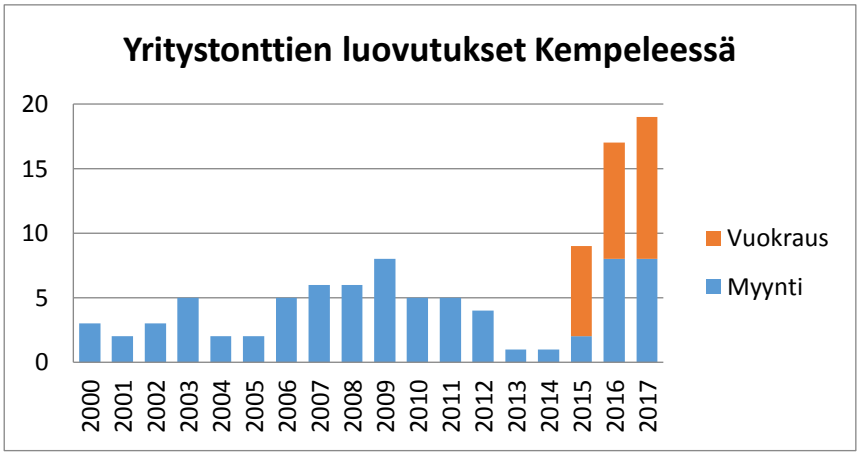

Myös yritysten perustanta pysyi hyvällä tasolla vuoden 2016 tapaan. Yrityksiä perustettiin yhteensä 99 kappaletta, ja lopettaneita oli 52 kpl.

Vuoden 2016 lopussa Kempeleessä oli 912 yritystoimipaikkaa. Toimipaikkojen määrä on pysynyt viime vuodet vakaana, mutta liikevaihto on ollut hyvässä nousussa. Vuosien 2013 – 2016 aikana yritysten henkilöstömäärä on myös ollut tasaisessa kasvussa. Vuoden 2016 lopussa yrityksissä työskenteli 4080 henkilöä.

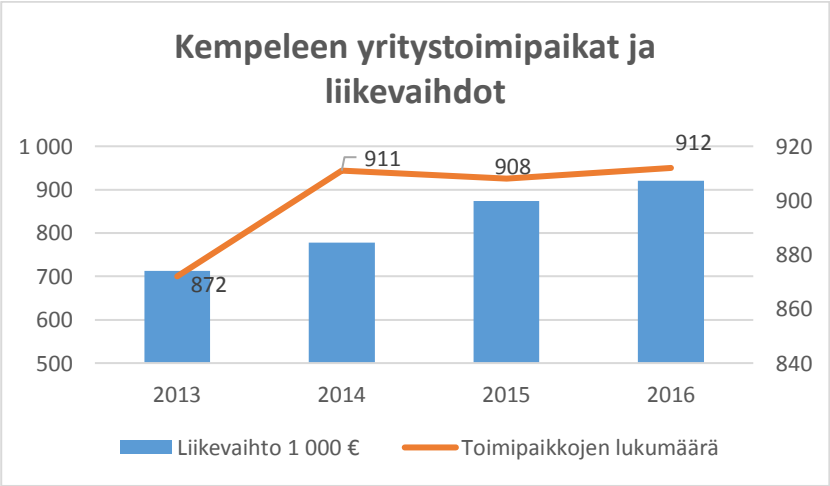

Työpaikkakehitys

Kempeleessä oli vuoden 2015 lopussa 5325 työpaikkaa. Työpaikkojen määrä kasvoi edellisvuodesta 94:llä. Vuoden 2016-2017 työpaikkamäärästä ei ole käytettävissä tilastoa. Toimipaikkarekisterin mukaan vuonna 2016 henkilöstön lisäys oli 234 henkilöä.

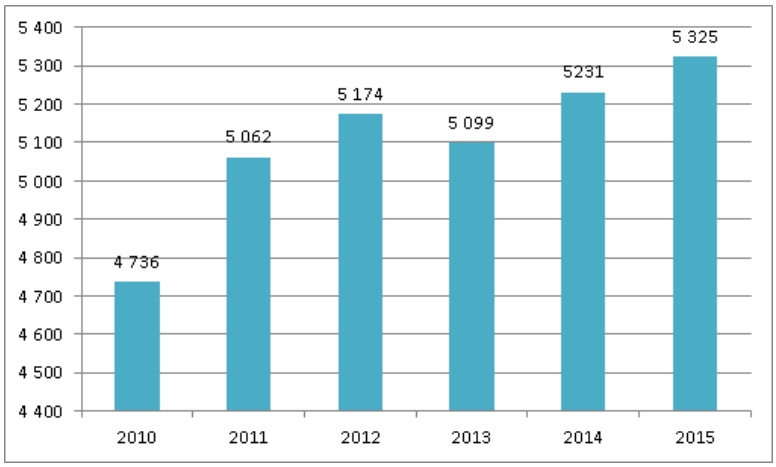

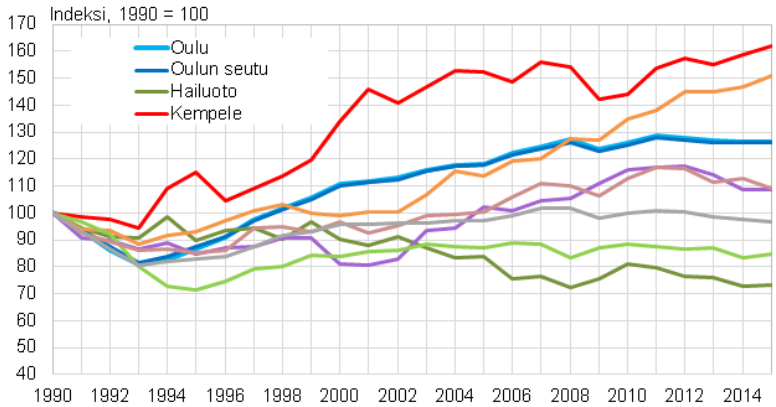

Yllä olevassa kuvassa on kuvattu työpaikkojen kehitys vuosina 1990-2015 kunnittain Oulun seudulla. Kempeleessä työpaikkakehitys on ollut suhteellisesti kaikkein voimakkainta kun lähtökohtana on vuoden 1990 työpaikkamäärä.

Työpaikkakehitys työnantajasektoreittain 2010-2015.

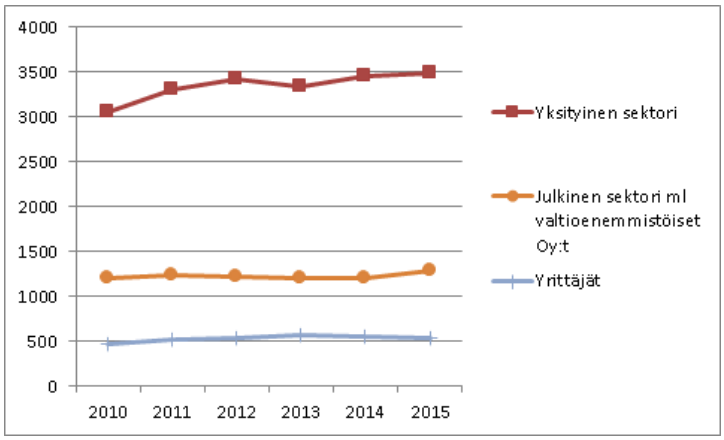

Suurin osa Kempeleen 5325 työpaikasta on yksityisellä sektorilla ja yrittäjiä. Näiden osuus on 76 % kaikista työpaikoista

Työttömyys

Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimistossa oli joulukuun 2017 lopussa noin 23 900 työtöntä työnhakijaa, mikä on 4600 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Pohjois-Pohjanmaalla työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa 12,8 % (2016 15,3 %). Avoimia työpaikkoja vuoden 2017 lopussa oli 2488 (2190 vuonna 2016).

Myös Kempeleessä työllisyystilanne on edelleen parantunut vuonna 2017. Työttömyys oli joulukuun lopussa 10,4 % (2016 12,7 %). Työttömiä työnhakijoita oli 844 henkilöä. Näistä alle 25 -vuotiaita oli 143 henkilöä. Yli vuoden työttömänä oli joulukuussa 236 henkilöä. Avoimia työpaikkoja oli 81.

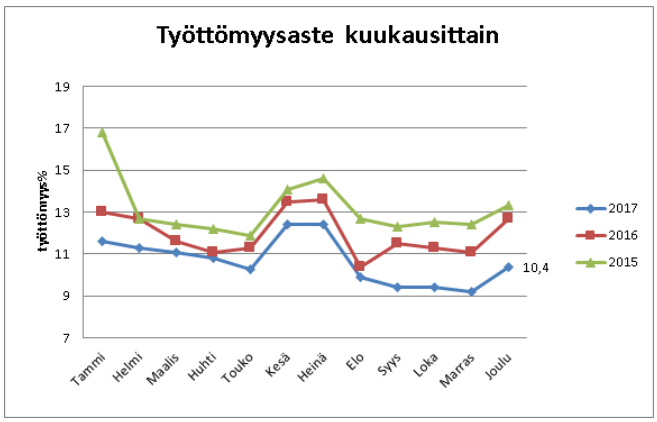

Asuntotuotanto

Kunnan ja yksityisten toimenpiteiden tuloksena kuntaan valmistui ja otettiin käyttöön vuonna 2017 yhteensä 185 uutta asuntoa. Korjaus- ja energia-avustusten käsittely siirtyi ARA:n hoitoon vuoden 2017 alusta.

1.4 OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Kunnan toimintakulut kasvoivat 4,4 prosenttia eli noin 4,0 milj. euroa edellisen vuoden tilinpäätöksestä. Kulujen kasvu on huomattava. Kempeleen kunnan kasvaessa kulut kasvavat, mutta kulujen kasvua tulisi kyetä hillitsemään eikä vastaava kasvu ole kestävä pitkällä aikavälillä.

Toimintakulujen kasvua selittää erikoissairaanhoidon 9,8 %:n kasvu (n. 1,8 milj. euroa). Lisäksi kunnan kiinteistöjen vuokrakulut ovat yli kaksinkertaistuneet ja kasvua niissä on n. 1,0 milj. euroa. Vuokramenojen kasvu johtuu uusista vuokra- ja leasingkohteista (terveyskeskuksen uudisosa ja Zemppi-areena) sekä käytössä olevista väistötiloista. Väistötiloista pyritään jatkuvasti eroon ja osittain tästä syystä on käynnistynyt muun muassa Ylikylän päiväkoti/koulu -hanke. Näiden erien jälkeen kunnan toimintakulujen kasvuksi jää 1,4 %:a (n. 1,3 milj. euroa), mikä vastaa kunnan väkiluvun kasvua ja voidaan siten pitää kohtuullisena kulujen kasvuna.

Perustoimeentulotuen maksaminen on siirtynyt vuoden 2017 alusta lukien kunnilta Kelalle. Kunta myöntää jatkossa edelleen täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea. Perustoimeentulotuen poistuminen on vähentänyt Kempeleen vuoden 2017 toimintakuluja n. 650.000 euroa ja toimintatuottoihin sisältyviä valtionavustuksia n. 320.000 euroa verrattuna tilinpäätökseen 2016.

Työnantajan henkilöstösivukulut on laskenut edellisen vuoden tilinpäätöksestä n. 6,8 %:a eli n. 640.000 euroa. Muutoksen taustalla on pääasiassa kilpailukykysopimus, jossa sovittiin mm. työnantajan sairasvakuutusmaksun ja työttömyysvakuutusmaksun alentamisesta. Vastaavasti työntekijöiden maksut nousivat. Sairasvakuutusmaksun muutos oli -1,04 prosenttiyksikköä ja työttömyysvakuutusmaksun -0,25 prosenttiyksikköä. Lisäksi eläkemenoperusteinen maksu on pienentynyt, mikä johtuu siitä, että maksuissa olevat eläkkeet ovat vähentyneet ja vuoden 2017 alusta poistui mahdollisuus osa-aikaeläkkeeseen, joka on nostanut eläkemenoperusteisia maksuja. Lisäksi verrattaessa henkilöstökuluja vuosien 2016 ja 2017 tilinpäätöksien välillä tulee huomioida, että vuoden 2016 tilinpäätökseen sisältyy lomarahan leikkauksesta johtuvaa henkilöstökulujen laskua n. 400.000 euroa.

Vuonna 2017 investoinnit olivat poikkeuksellisen suuret. Investointimenot olivat yhteensä 19,5 milj. euroa ja ne kasvoivat edellisestä vuodesta n. 9,5 milj. euroa. Suurimpina hankkeina olivat Linnakangastalon laajennus II ja Zatelliitin eritasoliittymä, joista kohdistui vuodelle 2017 yhteensä n. 11 milj. euroa. Kyseiset hankkeet valmistuvat vuoden 2018 aikana. Investoinnit tukevat kunnan elinvoimaa ja muun muassa Zatelliitin eritasoliittymän seurauksena kunta saa jatkossa merkittävän määrän investointikustannuksista takaisin maanmyyntituloina.

Poikkeuksellisen suuret investoinnit ovat kasvattaneet kunnan lainakantaa. Lainakanta oli vuoden 2017 lopulla n. 45 milj. euroa ja se kasvoi n. 7,5 milj. euroa tilinpäätöksestä 2016. Uutta lainaa otettiin 13,0 milj. euroa ja entisiä lainoja lyhennettiin 5,5 milj. euroa. Lainakanta per asukas nousi n. 400 euroa/asukas eli 2168 eurosta 2564 euroon. Kuntien tilinpäätösten 2017 ennakkotietojen mukaan tämä on kuitenkin vielä selvästi alle Manner-Suomen kuntien keskimääräisestä lainakannasta (2829 euro/asukas).

1.5 KUNNAN HENKILÖSTÖ

Vuoden 2017 lopussa Kempeleen kunnan palvelussuhteiden määrä oli 1012. Henkilöstön määrä kasvoi vuoteen 2016 verrattuna yhteensä 25 henkilöllä. Kokoaikaisia palvelussuhteita oli 891 ja osa-aikaisia palvelussuhteita 121. Kokoaikaisten palvelussuhteiden määrä väheni vuoteen 2016 verrattuna -19 palvelussuhteella. Osa-aikaisten määrä puolestaan lisääntyi 45 palvelussuhteella. Osa-aikaisten määrän kasvu on varsin suuri ja samaan aikaan myös osasairauspäivärahan käyttö on kasvanut huomattavasti.

	2013	2014	2015	2016	2017	muutos 2016-2017
Kokoaikaiset	876	852	915	910	891	-19
Osa-aikaiset	111	111	66	76	121	45
Yhteensä	987	963	981	986	1012	26
Asukkaita / henkilöstö	16,8	17,5	17,4	17,5	17,3	
Henkilöstö / asukasluku	5,95 %	5,70 %	5,7 %	5,70 %	5,77 %	

Sairaspoissaoloja oli vuonna 17,7 kalenteripäivää/henkilö. Sairaspoissaolot kasvoivat 0,8 pv/hlö, sillä vuonna 2016 sairaspoissaoloja oli 16,9 kalenteripäivää/henkilö. Sairauspoissaolopäivien määrä on lisääntynyt edelliseen vuoteen verrattuna 1 288 kalenteripäivää. Kunta-alalla vuonna 2016 keskimäärin sairauspoissaoloja oli 16,7 kalenteripäivää/henkilö. Suurimmat sairauspoissaolon syyt olivat tuki- ja liikuntaelinsairaudet (36 %), mielenterveyssairaudet (18 %) ja hengityselinsairaudet (12 %).

vuosi	kalenteripäivää / henkilö	työpäivää / henkilö
2006	14,2	
2007	16,9	
2008	14,0	
2009	15,4	
2010	19,0	
2011	16,1	
2012	17,0	
2013	13,6	
2014	16,4	12,6
2015	16,4	12,7
2016	16,9	12,6
2017	17,7	13,3

Prosessi / alaprosessi	vuosi 2016/kalenteripäivät	vuosi 2016 päivää/hlö	vuosi 2017/kalenteripäivät	vuosi 2017 päivää/hlö
Kunnanjohto	**3557**	**30,7**	**2848**	**25,2**
Ateria-ja puhdistuspalvelu	3255	40,2	2567	31,7
Muu kunnanjohto	302	8,6	281	8,8
Peruspalveluprosessi	**12484**	15,2	**14 100**	**16,7**
Johto ja opetus	3388	10,7	3787	12,1
Varhaiskasvatus	4555	**19,5**	4853	20,7
Terveys ja toimintakyky	3009	19,3	2680	17,6
Ikääntyneiden hoiva ja huo	710	16,1	1036	18,8
Sosiaalinen turvallisuus	376	8,7	774	13,6
Kempele Akatemia	446	19,4	970	28,5
Tekninen toimi	**613**	12,0	**994**	**18,8**
kaikki yhteensä	**16654**	**16,9**	**17 942**	**17,7**

Ateria- ja puhdistuspalveluiden henkilöstön sairauspoissaolomäärät vähentyivät 688 kalenteripäivää edelliseen vuoteen verrattuna. Sairauspoissaolojen vähentämiseen ja ennaltaehkäisyyn on panostettu kyseisellä palvelualueella viimeisen vuoden aikana merkittävästi. Myös terveys ja toimintakyvyn sairauspoissaolot ovat vähentyneet selkeästi, yhteensä 329 kalenteripäivää / henkilö.

Sairauspoissaolot ovat nousseet eniten Kempele Akatemiassa, sosiaalisessa turvallisuudessa sekä teknisissä palveluissa. Nämä toimialueet ovat suhteessa henkilöstömäärältään pieniä, joten yksittäiset pitkät poissaolot nostavat selkeästi sairauspoissaolojen määrää. Opetuksen sairauspoissaolot ovat pitkään pysyneet tasaisena, mutta vuoden 2017 aikana sairauspoissaolot ovat lähteneet kasvuun.

Kempeleen kunnassa laaditaan erillinen henkilöstöraportti vuodelta 2017, jossa kuvataan mm. henkilöstön määrää ja rakennetta sekä poissaoloja ja henkilöstökuluja.

1.6 YMPÄRISTÖ- JA MUUT TOIMINTAKERTOMUKSEN ASIAT

Kempeleen kunnan ympäristöviranomaisena toimii Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos. Sen toimialueeseen kuuluvat Oulun kaupunki ja kuusi ympäristökuntaa: Kempele, Hailuoto, Liminka, Lumijoki, Muhos ja Tyrnävä. Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen toiminta jakaantuu kolmeen osa-alueeseen: ympäristönsuojeluun, ympäristöterveydenhuoltoon ja eläinlääkintähuoltoon. Ympäristötoimen tavoitteena on turvata Oulun seudun asukkaille viihtyisä ja terveellinen elinympäristö sekä säilyttää alueen luonnon toimintakyky ja monimuotoisuus. Vuonna 2017 Kempeleen kunnan ympäristötekijöissä ei ole tapahtunut poikkeavaa. Kempeleen kunta ei ole tehnyt erillistä ympäristöraporttia vuonna 2017.

Kempeleen kunta kunnioittaa toiminnassaan ihmisoikeuksia. Kunnassa on mm. laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat, joita noudatetaan kaikessa toiminnassa. Suunnitelmiin on kirjattu toimintatavat, joilla varmistetaan koko henkilöstön tasapuolinen kohtelu. Ihmisoikeuksien kunnioittamista seurataan jatkuvasti joka päiväisessä työskentelyssä ja mahdollisiin poikkeamiin puututaan. Vuoden 2017 aikana ei ole noussut esiin ihmisoikeuksia loukkaavia asioita. Korruption ja lahjonnan torjunta on osa käytännön toimintaa ja niihin puututaan välittömästi niiden esiintyessä. Vuoden 2017 aikana ei ole ilmennyt mitään korruptioon tai lahjontaa viittaavaa.

1.7 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Kunnan talous on vakaalla pohjalla, mutta siihen liittyy myös riskejä. Toimintakulujen kasvu ja korkeat investoinnit asettavat talouden tasapainolle paineita. Toisaalta kunnan tulojen arvioidaan kehittyvän positiivisesti. Verotulojen arvioidaan jatkavan kasvua ja myös lähivuosien maanmyyntitulot tukevat kunnan taloutta.

Verotuloja koskevat ennusteet ovat parantuneet verrattuna viime syksyn talousarvion 2018 yhteydessä käytettävissä olleisiin ennusteisiin. Verotulojen kasvua tukee väestön kasvu, talouden hyvä tilanne sekä palkkojen kehitys. Verotulojen arvioidaan kasvavan vuosittain keskimäärin n. 2-3 prosentin vauhdilla. Arvio pohjautuu Kuntaliiton verokehikon arvioihin.

Lähivuosien maanmyyntivoittojen arvioidaan tukevan kunnan taloutta merkittävästi mm. Zatelliitin yritysalueen maanmyynnin myötä. Zatelliitin yritysalueen maanmyyntitulojen osalta on kuitenkin huomioitava niiden poikkeuksellisuus eikä vastaavan suuruisia maanmyyntituloja ole näillä näkyvin odotettavissa. Vuoden 2018 talousarviossa maanmyyntituloiksi on arvioitu 6,5 milj. euroa ja vuosina 2019-2020 maanmyynnin arvioidaan olevan n. 3,0 milj. euron tasossa. Vuoden 2016 maanmyyntitulot olivat n. 3,6 milj. euroa ja vuoden 2015 n. 2,2 milj. euroa.

Toimintakulut kasvavat väistämättä kunnan kasvaessa. Toimintakulujen kasvupainetta lisäävät mm. tehdyt palkkaratkaisut, jotka korottavat henkilöstökuluja lähivuosina sekä sote- ja maakuntauudistuksen todennäköisesti tuomat muutokset kuntien eläkemaksuihin. Jotta talous pysyy tasapainossa myös jatkossa, edellyttää tämä toiminnan jatkuvaa tehostamista ja kulujen kriittistä tarkastelua. Merkittävä osa toimintakulujen kasvusta tulee kunnan sosiaali- ja terveyspalveluista, erityisesti erikoissairaanhoidosta. Sote- ja maakuntauudistuksen myötä kunnan toimintakulujen ennakoitavuus paranee huomattavasti ja uudistus tuo tältä osin suurta helpotusta kuntien talouden hoitoon.

Kempeleen investoinnit vuonna 2017 ja 2018 ovat poikkeuksellisen suuret. Yhteensä näinä vuosina Kempele investoi yli 40,0 milj. euroa. Poikkeuksellisen suuria investointeja selittää Zatelliitin eritasoliittymän investointi yhteensä n. 8,6 milj. euroa ja Linnakangaskoulun laajennus II yhteensä n. 11,3 milj. euroa. Tulevina vuosina investoinneissa pitää noudattaa maltillista linjaa. Nämä poikkeuksellisen suuret investoinnit nostavat merkittävästi kunnan lainakantaa. Näillä näkymin lainakannan per asukas arvioidaan nousevan 3000 euron paikkeille per asukas lähivuosina. Lainakannan noustessa vuotuiset lainan lyhennykset nousevat merkittävästi, mikä haastaa kunnan rahoituksellista asemaa. Lisäksi korkotason arvioidaan lähtevän maltilliseen nousuun ensi vuoden puolella, mikä nostaa tulevaisuudessa nostettavien lainojen korkoja.

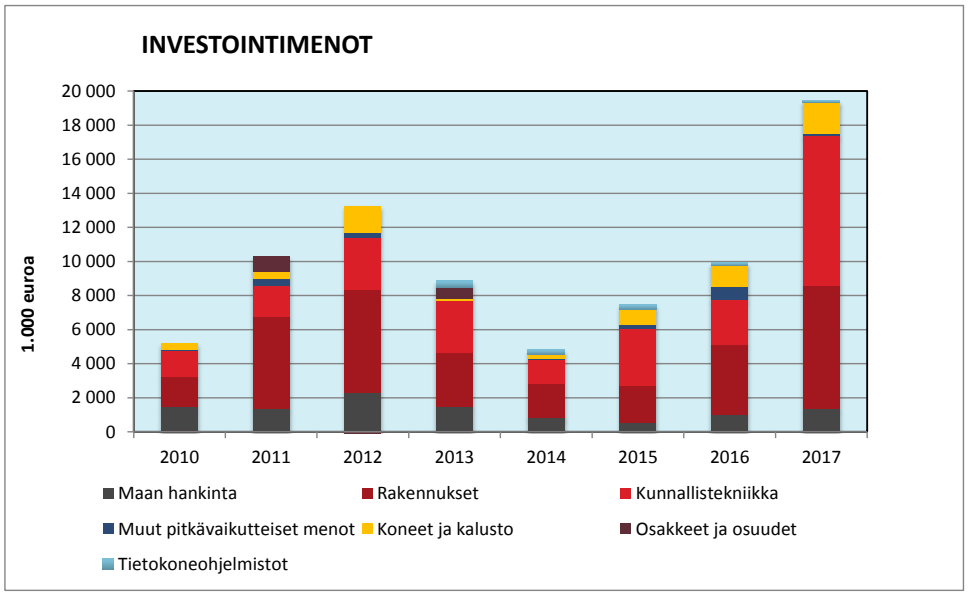

1.8 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTYMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Kunnan toimintaan tuo epävarmuutta tuleva sote- ja maakuntauudistus 1.1.2020. Uudistus vaikuttaa merkittävästi Kempeleen kunnan toimintaan. Uudistukseen valmistautuminen on jo käynnistetty ja sitä jatketaan edelleen. Uudistuksen myötä mm. sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät maakunnalle ja kunnan n. 1000 työntekijästä n. 250 siirtyy maakunnan palvelukseen. Tämä on varsin pieni määrä verrattuna muihin kuntiin ja kunnan toiminta saadaan sopeutettua uudistuksen jälkeiseen aikaan. Tätä helpottaa suuresti se, että valmistautuminen on jo aloitettu laajasti eri kunnan yksiköissä.

Sote- ja maakuntauudistuksen myötä yli puolet kuntien käyttötalouden kustannuksista siirtyisi maakuntiin, kun kuntien lakisääteiset tehtävät vähenevät merkittävästi. Kun valtio ottaa vastuun maakuntien rahoittamisesta, kokonaisveroasteen nousun estämiseksi siirtyvien tehtävien kustannuksia vastaava määrä kuntatalouden tuloja siirretään maakuntien rahoitukseen. Sote- ja maakuntauudistukseen sisältyy useita kuntataloutta vakauttavia tekijöitä, jotka osaltaan helpottavat kuntien talouden tasapainotusta ja muutosten ennakointia. Kuntien painelaskelmat tarkentuvat kevään 2018 aikana ja Kempeleen talouden kuva maakuntauudistuksen jälkeen tarkentuu kevään aikana.

Kuten edellä on todettu Kempeleen talous on vakaalla pohjalla, mutta siihen liittyy riskejä ja epävarmuustekijöitä johtuen kulujen kasvusta ja korkeista viime aikaisista investoinneista. Edelleen tätä riskiä lisää se, että kunnan kasvaessa investointipaineita on myös tulevina vuosina. Investoinneissa kuitenkin tulee noudattaa erittäin pidättyväistä linjaa seuraavina vuosina.

Kunnan merkittävimpänä toiminnallisena riskinä nähdään kunnan tietohallinnon tila. Tietohallinnossa on tällä hetkellä haasteita verkoissa, laitteissa ja ohjelmistoissa. Kunnan toimintaympäristö on muuttunut huomattavasti viime aikoina eikä tietohallinto ole kyennyt vastaamaan kaikilta osin muuttuneeseen toimintaympäristöön eikä palvelutarpeeseen. Tietohallinto vaikuttaa suuresti kunnan toimintaan ja henkilöstön työhyvinvointiin. Tilanteeseen on reagoitu ja kuntaan on palkattu tietohallintopäällikkö ja

tietohallinnon toimintaa ja organisaatiota on alettu käymään läpi. Tätä toimintaa jatketaan vuoden 2018 aikana ja toimintaan tehdään tarvittavat muutokset.

1.9 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

1. Työttömyyden vähentäminen ja työttömien hyvinvointi

Työttömyyden vähentämisen toimenpiteet. Työttömyys on ollut laskussa niin Kempeleessä, kuin valtakunnallisestikin. Vuonna 2016 käynnistyneiden auto- ja pienkonekorjauspajan, sekä ryhmämuotoisen kuntouttavan työtoiminnan kehittämistä jatkettiin. Keväällä 2017 perustettiin Monistuspaja. Syksyllä 2017 aloitettiin työnhakuvalmennus ja yritysyhteistyö, joita tullaan jatkamaan myös vuonna 2018. Kempeleen kunnan tarjoama rekrytointilisä työnantajille, sekä mahdollisuus palkkatukityöntekijän siirtämiseen toisen työnantajan palvelukseen alkoivat tuottaa tulosta. Työllistämisyksikkö osallistui vuoden 2017 aikana seuraaviin työllisyyttä edistäviin hankkeisiin: Seudullinen työllisyyspalveluiden kehittämishanke, Oulun kaupunki; Pipo 2 Menolippu työelämään - hanke. OSAO; Kempeleen Kierrätyskeskus - hanke, Kempeleen kunta ja MYP-hanke, Pohjois-Pohjanmaan YLY-keskus.

Yhteistyö Kempele Akatemian kanssa. Kempeleläiset työttömät saavat ensimmäisen Kempele -opiston kurssin maksutta. Kunnan tukeman liikuntapassin avulla kempeleläiset työttömät pääsevät liikkumaan edullisesti Zimmarissa ja Kempelehallin kuntosalilla. Liikuntapalvelut järjestävät kuntosalin, liikunnan ja vesiliikunnan starttikursseja, joihin työttömät voivat osallistua. Pitkäaikaisille työttömille järjestetään kuntouttavan työtoiminnan kanssa liikuntaa sekä mielenterveyskuntoutujille ohjataan kerran viikossa liikuntaa. Lisäksi erityisliikunnan koordinaattori on mukana työtoiminnassa olevien liikuntaryhmissä tarvittaessa, esim. sähly, uinti ja liikuntatapahtumat. Nuorisopalveluiden työpajalla oleville nuorille aikuisille järjestetään lajikokeiluja, ohjattua liikuntaa ja liikuntaneuvontaa sekä etsivän nuorisotyön uusille asiakkaille kuntosaliohjausta yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. Lisäksi vuonna 2017 on aloitettu yhteistyössä terveyskeskuksen kanssa suunnittelemaan liikuntaneuvonnan käynnistämistä terveyskeskuksessa työikäisille ja ikääntyneille. Toiminta käynnistyy keväällä 2018. Hyvinvointia edistetään myös kulttuurin keinoin.

2. Ikäihmisten hyvinvointi

Kotihoito ja kotona asumisen tukeminen. 70- ja 75 -vuotiaille kohdennetut terveystarkastukset ja 80 -vuotiaiden hyvinvointia tukevat kotikäynnit ovat lakisääteisiä, mutta henkilölle vapaaehtoisia ennaltaehkäisevän terveydenhoidon toimintoja. Tarkastukset on tarkoitettu kyseisissä ikäluokissa oleville, säännöllisten ikähoivan palvelujen ulkopuolella oleville henkilöille. Terveystarkastusten avulla pyritään kartoittamaan tulevaa palvelutarvetta ja tekemään ennakointia toiminnan suunnitteluun. Vuonna 2017 terveystarkastukset 70- ja 75-vuotiaille ovat lähestulkoon kokonaan jääneet suorittamatta, sillä ikähoivan resurssit on kohdennettu ikähoivan palveluissa jo olevien ikääntyneiden hoidon järjestämiseen ja toteuttamiseen. Sen sijaan hyvinvointia tukevat kotikäynnit (80v) on tehty kokonaisuudessaan. Vuoden 2018 aikana 70-ja 75-vuotiaiden terveystarkastukset siirtyvät kokonaan terveyskeskuksen seniorineuvolan toteuttamaksi toiminnaksi. Myös 80-vuotiaiden hyvinvointia tukevien kotikäyntien toteutus on ajateltu siirtyvän seniorineuvolan toimintoihin. Vuonna 2017 Kempeleen kunta hyväksyttiin Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen –mentorointikunnaksi. Tämän terveysliikunnan hankkeen avulla haetaan keinoja ja

kumppaneita toteuttamaan ja tukemaan omissa kodeissaan asuvien ja vielä säännöllisten kotihoitopalvelujen ulkopuolella olevien ikääntyneiden hyvinvointia ja itsenäistä elämää.

Omaishoitajat. Omaishoitajille tarjotaan myös terveystarkastuksia. Vuonna 2017 osa ikähoivan omaishoitajista on käynyt terveystarkastuksessa. Osa omaishoitajista on oman terveydentilansa vuoksi lääkärin kontrollissa ja seurannassa. Omaishoitajien terveystarkastukset järjestetään ikähoivan kotisairaanhoitajien toimesta.

Ikääntyneiden päivätoiminta. Kotona asumista tukevana toimintana päivätoiminta mahdollistaa ja tukee ikääntyneen kotona pärjäämistä yhä pidempään. Päivätoiminnalla on myös kiistaton sosiaalinen ulottuvuus. Kotona asumista tukevana toimintana ikääntyneiden päivätoiminnan järjestämistavalle on mietitty uusia vaihtoehtoisia tapoja. Päivätoiminnan kehittämistä yhteistyössä Hovilan Palveluyhdistyksen kanssa on aloitettu vuonna 2017 ja yhteistyö jatkuu vuonna 2018. Ikähoivan omassa päivätoiminnassa on 50 % hoitajan työpanos, joka käytännössä tarkoittaa noin 19 h/viikossa (eli noin 6h/päivä). Nykyinen resurssi asettaa rajat päivätoiminnan toteutustapaan.

Teknologian hyödyntäminen. Teknologisten apuvälineiden valikoimaa on kartoitettu vuonna 2017, tavoitteena on ollut asiakkaiden käyttöön tulevat laitteet ja välineet. Kartoitusta ja esittelyä on saatu nykyaikaisista turvapalveluratkaisuista ja lääkeannostelijasta. Yhteistyö ja kartoitus jatkuu vuonna 2018. Kotihoidon työntekijöillä on ollut käytössä jo yli kahden vuoden ajan kotihoidon mobiili. Mobiilin käyttö helpottaa kotihoidon hoitajien arkea mahdollistamalla muun muassa asiakastietojen käsittelyn kotikäynnin kuluessa.

3. Ravinto ja liikunta

Terveellinen ravinto. Ateria- ja puhdistuspalvelut valmistavat päivän ateriat voimassa olevien valtakunnallisten ravitsemussuositusten mukaisesti eri ikäryhmille. Ruokailulla pyritään edistämään ja tukemaan väestön ravitsemuksen ja terveyden myönteistä kehitystä. Kempeleen Sydänyhdistys on nostanut esiin, josko Kempeleen ateria- ja puhdistuspalveluissa siirryttäisiin sydänmerkkisten tuotteiden ensisijaiseen suosimiseen. Ateriapalveluiden hankinnoissa huomioidaan sydänmerkki-, lähiruoka- ja luomutuotteet niiltä osin kuin se on taloudellisesti ja toiminnallisesti mahdollista toteuttaa.

Yhteistyön vahvistaminen. Yhteistyön merkitys kunnan eri toimintojen kanssa on liikunnan näkökulmasta keskeisessä roolissa. Kempeleen kunnassa yhteistyötä tehdään poikkihallinnollisesti erityisesti vapaa-ajan palvelujen kanssa Kempele Akatemian muodossa. Lisäksi yhteistyötä vahvistetaan yksityisten toimijoiden ja järjestöjen kanssa. Lisäksi ylläpidetään alueellisia verkostoja ja luodaan uusia yhteistyöverkostoja yli kuntarajojen mahdollisuuksien ja tarpeiden mukaisesti.

Olosuhteet. Kempeleen kuntaan on perustettu työryhmä jonka tehtävänä on laatia kuntaan liikuntapaikkojen palveluverkkosuunnitelma. Suunnitelmassa määritellään liikuntapaikkojen ja liikunnan olosuhteiden kehittämisen tärkeimmät painopistealueet huomioiden uudet nousevat liikuntamuodot. Yhtenä tavoitteena on myös kartoittaa ja lisätä kolmannen sektorin toimintamahdollisuuksia uusien liikuntapalveluiden kehittämiseksi Kempeleen kunnan alueella.

Sähköinen tilajärjestelmä. Kempele Akatemiaan on saatu uusi sähköinen tilajärjestelmä Tilamisu, jonka avulla hallinnoidaan sisä- ja ulkoliikuntapaikkoja. Järjestelmä mahdollistaa seurannan ja vuorovarauksen ulko- ja sisäliikuntapaikkojen osalta. Järjestelmän käyttöä laskutukseen selvitetään vuonna 2018.

4. Turvallisuus

Liikenneturvallisuustyöryhmä. Kempeleen liikenneturvallisuustyöryhmä on uudistunut syksyllä 2016. Liikenneturvallisuustyöryhmä toimii vuonna 2013 valmistuneen liikenneturvallisuussuunnitelman pohjalta. Työryhmään kuuluu kunnan eri hallintokuntien edustajat sekä ELY-keskuksen, poliisin, pelastuslaitoksen ja liikenneturvan edustus. Poikkihallinnollinen liikenneturvallisuustyöryhmä koordinoi ja toteuttaa kunnan sisällä ennaltaehkäisevää- ja valistavaa työtä mm. erilaisten kampanjoiden, tapahtumien ja hankkeiden avulla. Yhteistyötä vahvistetaan myös kolmannen sektorin kanssa mm. 112-tapahtuman ja syksyisten suojatie- ja heijastin ynnä muiden liikenneturvallisuuskampanjoiden osalta. Liikenneturvallisuustyö on aktiivista.

5. Kempele Akatemia osana kunnan hyvinvointipalveluja

Yhteistyön vahvistaminen. Kempele Akatemia on saanut käyttöönsä uudet tilat huhtikuussa 2017 alkaen ja tilat ovat olleet aktiivisessa käytössä siitä alkaen. Tiloissa on toiminut Kempele Opiston piirit, liikuntapalveluiden ryhmiä, liikunta- ja kulttuuritapahtumia sekä lasten- ja nuorten talo. Tilassa on toimintaa aamusta iltaan. Yhteisten palvelujen kehittäminen on aloitettu yhteistyössä kuntalaisten kanssa järjestämällä asiakaskysely ja osallisuusiltoja. Myös vapaaehtoistoiminnan koordinointi on aloitettu. Kulttuuripassi sekä kulttuurikoulu aloittivat syksyllä 2017 ja Akatemian henkilöstö on jalkautunut kouluille esittelemään toimintaansa lapsille ja nuorille. Voimaa vanhuuteen ja Sykettä elämään hankkeiden kautta edistetään nuorten ja ikäihmisten hyvinvointia ja hankkeet jatkuvat vuonna 2018. Useiden tapahtumien avulla on kuntalaisten osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia edistetty. Myös yhteistyö seurojen ja järjestöjen kanssa on ollut tiivistä.

Hyvinvointineuvontamallin rakentaminen. Keväällä 2017 aloitettiin Sykettä Elämään -hanke AVI:n hankerahoituksen turvin. Hankkeen tavoitteena on luoda hyvinvointineuvontamalli Kempeleeseen eri-ikäisille kuntalaisille. Hankkeen aikana mallia pilotoidaan yli 16-vuotiaille nuorille ja nuorille aikuisille. Samalla pyritään edistämään nuorten elintapoihin liittyviä hyvinvoinnin haasteita, jotka ovat nousseet esille kouluterveyskyselystä. Hankkeessa tehdään yhteistyötä oppilaitosten, yksityisen toimijan ja kolmannen sektorin kanssa. Hankkeeseen on haettu jatkorahoitusta vuodelle 2018.

2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kuntalain mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 8.12.2014 § 79 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja ohjeen, joka päivitetään kuluvan valtuustokauden aikana. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kunnanvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden ja ohjeen mukaisesti kunnanhallituksen, kunnanjohtajan, peruspalvelujohtajan ja teknisen johtajan velvollisuus on järjestää kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta, ohjeistaa niiden järjestäminen ja toimeenpano, valvoa niiden toimeenpanoa sekä raportoida toimintakertomuksessa niiden järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Kempeleessä käytössä olevan valiokuntamallin vuoksi ainoa sisäisestä valvonnasta vastaava toimielin on kunnanhallitus ja toimialakohtaisesta valvonnasta ja raportoinnista vastaavat nimetyt viranhaltijat.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei ole eriytetty muusta toiminnasta, vaan se on osa päivittäistä toimintaa ja johtamista. Jokainen esimies vastaa omalla vastuualueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toteuttamisesta sekä toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Sisäistä valvontaa tehdään jatkuvasti osana normaalia toimintaa ja mikäli puutteita havaitaan, niihin reagoidaan välittömästi. Samalla puutteiden vaikutus arvioidaan ja kartoitetaan toimenpiteet puutteiden korjaamiseksi. Sisäisen tarkastuksen muodostavat talousjohtaja ja henkilöstöpäällikkö. Controllerin virka on ollut täyttämättä 1.9.2017 alkaen ja virka lakkautetaan vuoden 2018 aikana.

Riskienarvioinnin prosessin mukaisesti keskeisimmät riskit arvioidaan kerran vuodessa tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä. Riskienarviointi toteutetaan erikseen kunkin yksikön osalta, jossa yksikön vastuuhenkilö arvioi toimintaansa ja siihen liittyviä riskejä. Riskienarvioinnissa käydään läpi kaikki kunnan yksiköt ja sen tytäryhtiöt. Merkittävistä riskeistä laaditaan yhteenveto ja se käsitellään kunnanhallituksessa ja tarkastuslautakunnassa. Lisäksi tämä yhteenveto on pohjana laadittaessa toimintakertomukseen arviota merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Riskienarviointiprosessin aikana tunnistetuille riskeille on tarvittaessa laadittu toimenpidesuunnitelma niiden poistamiseksi tai ehkäisemiseksi ja toteuttamiselle on nimetty vastuuviranhaltijat. Vuoden aikana seurataan miten esiin nostetut riskit kehittyvät ja miten niiden toimenpiteet edistyvät.

Sisäisen valvonnassa vuonna 2017 havaitut merkittävimmät puutteet ovat sosiaalipalveluiden asiakas- ja hankintaprosesseissa. Sisäisessä valvonnassa on tullut esiin, että sosiaalipalveluissa on laadittu puutteellisesti viranhaltijapäätöksiä, kirjallisia sopimuksia on puuttunut ja kaikkia hankintoja ei ole kilpailutettu asianmukaisesti. Puutteet ovat olleet merkittäviä ja löydöksiin on reagoitu tekemällä selvityksiä toimintaan. Toiminnan läpikäyntiä jatketaan vuoden 2018 ja puutteet korjataan. Lisäksi eri yksiköissä on havaittu yksittäisiä puutteita hankinta-asioissa. Puutteisiin on reagoitu välittömästi ja puutteille on haettu korjaavat toimenpiteet. Samalla kyseinen prosessi on käyty läpi ja pyritty löytämään keinoja, joilla puutteet jatkossa estetään.

3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tässä osiossa on esitetty tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma toimintakaudelta. Lisäksi on esitetty edellisen tilikauden vertailu ja tunnusluvut.

3.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Ulkoinen (1 000 €)	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2016
Toimintatuotot	12 692	12 548
Valmistus omaan käyttöön	310	316
Toimintakulut	-96 224	-92 173
TOIMINTAKATE	**-83 222**	**-79 309**
Verotuotot	67 244	65 653
Valtionosuudet	24 037	24 051
Rahoitustulot ja -menot	-614	-710
Muut rahoitustuotot	71	24
Korkokulut	-683	-729
Muut rahoituskulut	-2	-5
VUOSIKATE	**7 445**	**9 685**
Poistot ja arvonalentumiset	-5 468	-5 143
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
TILIKAUDEN TULOS	**1 977**	**4 542**
Tilinpäätössiirrot	629	-2 371
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**2 606**	**2 172**

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2 017	2 016
Toimintatuotot/ Toimintakulut, %	13,2	13,7
Vuosikate / Poistot, %	136,2	188,3
Vuosikate, euroa/asukas	425	560
Asukasmäärä	17 532	17 294

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista =
100 x Toimintatuotot/(Toimintakulut- Valmistus omaan käyttöön)
Tunnusluku osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan maksu-, myynti ja muilla toimintatuotoilla.

Vuosikate prosenttia poistoista =
100 x Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 % tai sitä suurempi, voidaan kunnan tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa alempi. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

3.2 TOIMINNAN RAHOITUS

(1 000 €)	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2016
Toiminnan rahavirta	**4 078**	**6 308**
Vuosikate	7 445	9 685
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-3 366	-3 377
Investointien rahavirta	**-15 218**	**-5 202**
Investointimenot	-19 469	-9 953
Rahoitusosuudet investointimenoihin	447	261
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3805	4489
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-11 139**	**1 106**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	**68**	**-271**
Antolainasaamisten lisäykset	-51	-396
Antolainasaamisten vähennykset	120	125
Lainakannan muutokset	**7 472**	**2 126**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 000	7 176
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 528	-5 050
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	501	1 395
Rahoituksen rahavirta	**8 041**	**3 250**
Rahavarojen muutos	**-3 098**	**4 356**
Rahavarat 31.12.	8 387	11 485
Rahavarat 1.1.	11 485	7 129

Rahoituslaskelman tunnusluvut

	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-16 527	-12 302
Investointien tulorahoitus, %	39,1	99,9
Lainanhoitokate	1,3	1,8
Kassan riittävyys, pv	25	39
Asukasmäärä	17 532	17 294

Toiminnnan ja investointien rahavirran kertymä =
Rahoituslaskelman toiminnnan ja investointien rahavirta -välituloksen 5 vuoden kertymä.
Toiminnan ja rahavirtojen kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, % =
*100*Vuosikate / Investointien omahankintameno*
Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate =
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + lainanlyhennykset)
Lainahoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.
Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Jos tunnuluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys (pv) =
365 pv x Rahavarat 31.12./ Kassasta maksut tilikaudella
Kassan riittävyys kertoo monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

3.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Tase ja sen tunnusluvut

TASE (1 000 €)	2017	2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	**106 669**	**93 694**
Aineettomat hyödykkeet	**1 641**	**1 796**
Tietokoneohjelmistot	609	748
Muut pitkävaikutteiset menot	1 032	1 048
Aineelliset hyödykkeet	**93 551**	**80 390**
Maa- ja vesialueet	31 833	30 597
Rakennukset	34 697	36 620
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 766	10 743
Koneet ja kalusto	2 744	1 994
Muut aineelliset hyödykkeet	25	25
Ennakko maksut ja keskener. hankinnat	11 486	411
Sijoitukset	**11 477**	**11 508**
Osakkeet ja osuudet	11 338	11 301
Muut saamiset	139	207
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**0**	**2**
Toimeksiantojen varat	0	0
Valtion toimeksiannot	0	2
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**12 590**	**14 893**
Saamiset	**4 203**	**3 408**
Pitkäaikaiset saamiset	**266**	**487**
Ennakkomaksut	36	39
Lainasaamiset	13	13
Muut saamiset	217	434
Lyhytaikaiset saamiset	**3 937**	**2 921**
Myyntisaamiset	1 482	1 484
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	769	577
Siirtosaamiset	1 686	860
Rahat ja pankkisaamiset	**8 387**	**11 485**
VASTAAVAA	**119 259**	**108 589**

TASE (1 000 €)	2017	2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	**46 819**	**44 213**
Peruspääoma	35 921	35 921
Edell tilikaus yli-/alijäämä	8 292	6 120
Tilikauden yli-/alijäämä	2 606	2 172
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	**14 604**	**15 233**
Poistoero	11 604	12 233
Vapaaehtoiset varaukset	3 000	3 000
PAKOLLISET VARAUKSET	**0**	**72**
Muut pakolliset varaukset	0	72
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**89**	**105**
Valtion toimeksiannot	0	0
Muut toimeksiantojen pääomat	89	105
VIERAS PÄÄOMA	**57 747**	**48 966**
Pitkäaikainen	**38 603**	**31 978**
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	38 563	30 608
Lainat julkisyhteisöiltä	0	1 350
Saadut ennakot	40	20
Lyhytaikainen	**19 144**	**16 988**
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 045	4 178
Lainat julkisyhteisöiltä	1 350	1 350
Saadut ennakot	283	204
Ostovelat	6 606	5 653
Muut velat/liittymismaksut	725	723
Siirtovelat	5 135	4 880
VASTATTAVAA	**119 259**	**108 589**

TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Omavaraisuusaste, %	51,6	54,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	55,2	47,7
Velat ja vastuut käyttötuloista, %	70,9	56,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	10 898	8 292
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	622	479
Lainakanta 31.12., 1 000 €	44 958	37 486
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 564	2 168
Lainasaamiset, 1 000 €	188	260
Asukasmäärä	17 532	17 294

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, % =
100 (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)*

Omavaraisuuden hyvänä tasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % =
100 (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot*

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista=
100 (Vieras pääoma - Saadut ennakot + Vuokravastuut)/Käyttötulot*

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liite-tieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokravastuut ja leasingvastuut.

Kertynyt yli-/alijäämä =
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas =
[Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Lainakanta 31.12. =
Vieraspääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainasaamiset =
Sijoituksiin merkityt jvk - lainasaamiset ja muut lainasaamiset

3.4 KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	(1 000 €)	**MENOT**	(1 000 €)
Toiminta		**Toiminta**	
Toimintatuotot	12 692	Toimintakulut	96 224
Verotulot	67 244	- Valmistus omaan käyttöön	-310
Valtionosuudet	24 037	Korkokulut	683
Korkotuotot		Muut rahoituskulut	2
Muut rahoitustuotot	71	Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		- Pakollisten varausten muutos (-/+)	72
luovutusvoitot	-3 295	- Pysyvyien vastaavien	
Investoinnit		hyödykkeiden luovutustappiot	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	447	**Investoinnit**	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 805	Investointimenot	19 469
Rahoitustoiminta		**Rahoitustoiminta**	
Antolainasaamisten vähennykset	120	Antolainasaamisten lisäykset	51
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	5 528
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennys	
Kokonaistulot yhteensä	**118 121**	**Kokonaismenot yhteensä**	**121 719**

Täsmäytys:
Kokonaistulot - Kokonaismenot = (118121) - (121719) =-3598
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos = (500) + (3098) = 3598

4 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteysyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

4.1 YHDISTELMÄ KUNTAKONSERNIIN KUULUVISTA YHTEISÖISTÄ

		Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Kunnan omistusosuus	Yhdistely (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
TYTÄRYHTEISÖT			
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt			
Kiinteistö Oy Kempeleenkartano	100,00 %	1	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt			
Kempeleen Vesihuolto Oy	87,42 %	1	
KUNTAYHTYMÄT			
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	2,41 %	1	
Oulun seudun koulutuskuntayhtymä	6,69 %	1	
Pohjois-Pohjanmaan liitto	3,10 %	1	
OSAKKUUSYHTEISÖT			
Kiinteistö Oy Tiilitori	44,69 %	1	
Limingan Vesihuolto Oy	22,50 %	1	

4.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS

Konserniohjeella luodaan puitteet Kempele-konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle. Valtuusto on hyväksynyt uuden konserniohjeen 12.12.2016 / § 96. Valtuusto päättää vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tytäryhteisöt raportoivat tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallitukselle osavuosikatsauksen ja toimintakertomuksen yhteydessä.

KONSERNIJOHDOLLE JA KUNNAN EDUSTAJILLE ASETETUT TAVOITTEET			
	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
Konsernijohdolle asetetut tavoitteet			
Konsernijohdon raportoitava valtuustolle, krt/v	2	2	2
Konsernin toimintatulot toimintamenoista, %	29,5	35	28,8
Konsernin vuosikate poistoista, %	159,6	90	122,2
Konsernin omavaraisuusaste, %	46,2	45	43,8
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	57,4	59	63,9
Konsernin korolliset lainat/asukas, euroa	3125	3601	3485
Kunnan edustajille asetetut tavoitteet			
Edustajien raportoitava tytäryhteisöstä kunnanhallitukselle/valiokunnalle, krt/v	2	2	2

Valtuuston Kiinteistö Oy Kempeleenkartanolle asettamat tavoitteet ovat toteutuneet seuraavasti:

- pitkän tähtäimen suunnitelmien mukaisia remontteja on tehty 0,6 milj. €:lla mm. lämmitysjärjestelmäremontteja 4 taloyhtiöön, julkisivumaalauksia 5 taloyhtiöön, huoneistoremontteja, joihin sisältyi myös pesuhuone/saunaremontit 23 huoneistoon, kattojen puhdistuksia/pinnoituksia 5 taloyhtiöön, lisäksi ilmanvaihtojärjestelmät puhdistettiin 4 taloyhtiössä, ulko-ovet vaihdettiin 1 taloyhtiöön ja terassit/kaiteet uusittiin 1 taloyhtiöön
- vuokratalossa Hovintie 7 muutettiin kaksi suurta kaksiota yksiöiksi ja kilpailutettiin C-talon parveke/terassiurakka, urakka toteutuu kesällä 2018
- asuntoja remontoidaan jatkuvasti tarpeen mukaan, jotta kilpailukyky säilyy
- käyttöaste nousi 95,8 %:iin vuonna 2017 (94,0 % v. 2016)
- vuokria ei nostettu vuonna 2017
- Hovintie 12/vanhusten ja vammaisten palvelutalon tulevaisuudesta on sovittu, että odotetaan sote-muutoksen vaikutuksia.

Valtuuston Kempeleen Vesihuolto Oy:lle asettamat tavoitteet ovat toteutuneet seuraavasti:

Investointien toteutuma oli 114 %. Toteutuma oli 851 000 euroa ja talousarvio oli 745 000 euroa. Uutta verkostoa rakennettiin Linnakankaalle, Hakamaahan ja Zatelliitin alueelle: vesijohtoa 3,3 km ja viemäriverkostoa 3,4 km. Verkoston saneerauksia suoritettiin kunnan katusaneerausohjelman yhteydessä. Haja-asutusalueen viemäröintihankkeista Uutelantie saatiin tehtyä tammikuun alussa 2018.

Henkilöstöä on Lakeuden Keskuspuhdistamo mukaan luettuna 16 henkilöä eli sama kuin vuonna 2016.

Yhtiön liikevaihto oli 2,35 milj. euroa ja tulos oli 2 363 euroa. Vuodelle 2018 maksuja korotettiin keskimäärin 4 %. Korotuspaineita on myös vuodelle 2019.

4.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

Kiinteistö Oy Kempeleenkartano

Kiinteistö Oy Kempeleenkartanon osalta on ollut vilkas toimintavuosi. Yhtiö on jatkanut pitkän tähtäimen suunnitelmien toteuttamista suunnitelmien mukaisesti. Yhtiö sai Valtiokonttorilta myönteisen päätöksen vuosimaksulainojen lainaehtojen muuttamisesta ja uusi lyhennyssuunnitelma aloitettiin 28.2.2017. Lainaehtojen muuttamisen myötä yhtiön ei tarvinnut nostaa lainaa vuonna 2017 remontteja varten eikä vuokria nostettu. Vuokratalon Hovintie 12 (vanhusten ja vammaisten palvelutalo) tulevaisuuden suunnitelmiin odotetaan sote-uudistuksen vaikutuksia palveluasumisen osalta. Vuokrataloon Hovintie 7 on tehty suunnitelmat terasseista/parvekkeista ja remontit on suunniteltu tehtäväksi 1 talo/vuosi. Ensimmäisen talon rakennusurakka toteutetaan kesällä 2018. Yhtiö on remontoinut omistamansa vuokratalon Hovintie 7 piharakennukseen toimistotilat ja uusiin tiloihin muutettiin 15.12.2017.

Asuntojen käyttöaste oli 95,8 % (edellisvuonna 94,0 %). Käyttöastetta pyritään edelleen parantamaan huoneistoja remontoimalla, mutta samalla remonttien aikaiset tyhjänä olot vaikuttavat heikentävästi käyttöasteeseen.

Kempeleen Vesihuolto Oy

Kempeleen kunnan omistusosuus on noussut 87,42 %. Suunnitelmien mukaisesti uutta verkostoa rakennettiin Linnakankaalle, Hakamaahan ja Zatelliitin alueelle. Verkoston saneerauksia suoritettiin kunnan katusaneerausohjelman yhteydessä. Haja-asutusalueen viemäröintihankkeista Uutelantie saatiin tehtyä tammikuun alussa 2018. Suunnitelmat Ketolanperän keskiosan haja-asutusalueen viemäröinniksi ovat valmistumassa.

Jätevedet käsitellään Lakeuden Keskuspuhdistamo Oy biologis-kemiallisella puhdistamolla. Puhdistamo on toiminut hyvin. Puhdistustulokset ovat hyvät ja täyttäneet lupaehdot, paitsi kesäajan typenpoiston osalta lupaehtoja ei ole täytetty. Yhtiö antamaan typenpoiston selvitykseen ja muutoshakemukseen odotetaan AVI-viraston kantaa. Puhdistamolietteen osalta, toistaiseksi, kaikki lietteet viedään biokaasutukseen.

Vuoden 2017 investoinnit olivat 0,851 milj. euroa. Liittymismaksuja tuli 0,487 milj. euroa. Haja-asutusalueen viemäröintiin saatiin 14 000 euron avustus. Vesijohto- ja jätevesiviemäröintiin liittyi 100 kiinteistöä. Lisäksi 12 kiinteistöä liittyi jätevesiviemäröintiin ja 3 kiinteistöä vesijohtoon.

4.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Kiinteistö Oy Kempeleenkartano jatkaa pitkän tähtäimen suunnitelmien toteuttamista. Remonttilainaa ei nosteta, mutta vuokria korotetaan vuonna 2018 keskimäärin 0,20 €/m^2.

Kempeleen Vesihuolto Oy liiketoiminnan arvioidaan jatkuvan ennallaan. Vesihuoltolaitoksen toiminta kasvaa Kempeleen kunnan kehityksen mukaisesti. Lakeuden Keskuspuhdistamo Oy perimän jäteveden käsittelymaksun johdosta vesimaksuihin on vuonna 2019 korotuspaineita.

Kokonaisuutena kuntakonsernin tilanne on vakaa. Konsernin tulevaa kehitystä ohjaa merkittävästi kunnan talouden ja toiminnan kehitys, jota on kuvattu edellä kohdassa 1.7. Konsernin yhtenäisyyttä on vahvistettu yhä enemmän mm. sillä, että tytäryhtiöiden toimitusjohtajat osallistuvat säännöllisesti kunnan esimies-infoihin ja seminaareihin. Lisäksi toimintaa pyritään yhdenmukaistamaan koko konsernissa mm. noudattamalla yhteisiä henkilöstöhallinnon periaatteita ja hankintaohjeistusta. Konserniraportointia kehitetään edelleen koko konsernin osalta yhtenäisemmäksi.

4.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Konsernin johtamisen keskeisenä työvälineenä on valtuuston hyväksymä konserniohje. Konserniohjeen mukaan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja, talousjohtaja ja muut toimintasäännössä määritellyt viranomaiset. Tytäryhteisöjen yhtenä tilintarkastajana toimii kunnan valitseman tilintarkastusyhteisön tilintarkastaja. Kunnanhallitus valitsee edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin ja antaa edustajille ohjeita kunnan kannasta käsiteltäviin asioihin.

Tytäryhteisöjen tulee huolehtia siitä, että yhteisöjen toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja niitä seurataan. Tilinpäätösohjeissa tytäryhteisöjä pyydettiin antamaan tiedot toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Lisäksi yhtiöiden kanssa on käyty läpi vuoden 2018 alussa riskienarviointi. Yhtiöt eivät ole tuoneet esiin merkittäviä toiminnallisia tai taloudellisia riskejä.

4.6 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

(1 000 €)	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2016
Toimintatuotot	34 369	33 965
Toimintakulut	-119 201	-114 956
Osuus osakkuusyhteisöjen tappiosta (voitosta)	85	-66
TOIMINTAKATE	**-84 747**	**-81 057**
Verotulot	67 244	65 653
Valtionosuudet	28 301	29 054
Rahoitustuotot ja -kulut	-751	-889
Korkotuotot	4	6
Muut rahoitustuotot	103	47
Korkokulut	-856	-935
Muut rahoituskulut	-3	-7
VUOSIKATE	**10 048**	**12 761**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 075	-6 910
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	-1 147	-1 083
Satunnaiset erät		
TILIKAUDEN TULOS	**1 825**	**4 767**
Tilinpäätössiirrot	76	-3
Tilikauden verot	-3	-4
Laskennalliset verot	22	-14
Vähemmistöosuudet	6	-3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**1 927**	**4 743**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	**2017**	**2016**
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	28,8	29,5
Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset, %	122,2	159,6
Vuosikate, euroa / asukas	573	738
Asukasmäärä	17 532	17 294

Toimintatulot prosenttia toimintamenoista =
100 x Toimintatulot/(Toimintamenot- Valmistus omaan käyttöön)
Tunnusluku osoittaa, kunka paljon käyttötalouden toimintamenoista katetaan maksu- ja myyntituloilla.

Vuosikate prosenttia poistoista =
100 x Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset
Kun tunnusluvun arvo on 100 % tai sitä suurempi, voidaan konsernin tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Konsernin on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa alempi. Jos vuosikate on negatiivinen, on konsernin tulorahoitus heikko.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

(1 000 €)	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2016
Toiminnan rahavirta	**6 672**	**9 737**
Vuosikate	10 048	12 761
Tilikauden verot	-2	-4
Tulorahoituksen korjauserät	-3 373	-3 020
Investointien rahavirta	**-17 673**	**-6 519**
Investointimenot	-22 209	-11 369
Rahoitusosuudet investointimenoihin	528	261
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 008	4 589
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-11 000**	**3 218**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	**67**	**-70**
Antolainasaamisten lisäykset	-52	-386
Antolainasaamisten vähennykset	120	316
Lainakannan muutokset	**7 068**	**1 999**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 748	8 524
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 680	-5 796
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-729
Oman pääoman muutokset	**-65**	**-92**
Muut maksuvalmiuden muutokset	**1 205**	**1 334**
Toimeksiantojen var.ja pääomien muutokset	-14	12
Vaihto-omaisuus muutos	-69	-34
Saamisten muutos	-937	974
Korottomien velkojen muutos	2 226	382
Rahoituksen rahavirta	**8 276**	**3 171**
Rahavarojen muutos	**-2 725**	**6 389**
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	13 933	16 658
Rahavarat 1.1	16 658	10 269
	-2 725	**6 389**

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran	**2017**	**2016**
kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-13 548	-9 179
Investointien tulorahoitus, %	46,3	114,9
Lainanhoitokate	1,4	2,0
Kassan riittävyys	34	46

Toiminnnan ja investointien rahavirran kertymä =
Rahoituslaskelman toiminnnan ja investointien rahavirta -välituloksen 5 vuoden kertymä.
Toiminnan ja rahavirtojen kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, % =
100*Vuosikate / Investointien omahankintameno
Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate =
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + lainanlyhennykset)
Lainahoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.
Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Jos tunnuluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys (pv) =
365 pv x Rahavarat varainhoitovuoden lopussa/ Kassasta maksut varainhoitovuonna.
Kassan riittävyys kertoo monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA (1 000 €)	2017	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT	**128 531**	**115 919**
Aineettomat hyödykkeet	**1 870**	**2 021**
Aineettomat oikeudet	747	910
Muut pitkävaikutteiset menot	1 044	1 058
Ennakkomaksut	79	53
Aineelliset hyödykkeet	**122 567**	**109 733**
Maa- ja vesialueet	32 823	31 453
Rakennukset	59 782	62 576
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 117	11 106
Koneet ja kalusto	4 291	3 586
Muut aineelliset hyödykkeet	154	110
Ennakkomaksut ja keskener.hank.	12 399	902
Sijoitukset	**4 094**	**4 165**
Osakkuusyhteisöosakkeet	1 302	1 289
Osakkeet ja osuudet	2 198	2 221
Joukkovelkakirjalainasaamiset	23	23
Muut lainasaamiset	6	6
Muut saamiset	565	626
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**419**	**244**
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**21 847**	**23 566**
Vaihto-omaisuus	**572**	**499**
Saamiset	**7 343**	**6 408**
Pitkäaikaiset saamiset	399	496
Lyhytaikaiset saamiset	6 944	5 912
Rahoitusarvopaperit	**151**	**152**
Rahat ja pankkisaamiset	**13 782**	**16 507**
VASTAAVAA	**150 797**	**139 729**

VASTATTAVAA (1 000 €)	2017	2016
OMA PÄÄOMA	**64 705**	**63 094**
Peruspääoma	35 921	35 921
Säätiöiden ja yhd. Peruspääoma	4	4
Muut omat rahastot	7 366	7 469
Edellisten tilikausien alijäämä(ylijäämä	19 487	14 956
Tilikauden yli-/alijäämä	1 927	4 743
VÄHEMMISTÖOSUUS	**1 194**	**1 203**
PAKOLLISET VARAUKSET	**856**	**812**
Muut pakolliset varaukset	856	812
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**510**	**349**
VIERAS PÄÄOMA	**83 532**	**74 271**
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	53 598	47 344
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	5 271	4 753
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	7 509	6 695
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	17 154	15 479
	150 797	**139 729**

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2017	2016
Omavaraisuusaste, %	43,8	46,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	63,9	57,4
Velat ja vastuut käyttötuloista, %	77,5	63,9
Kertynyt yliijäämä (alijäämä), 1000€	21 414	19 699
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas	1 221	1 139
Konsernin lainat, € / asukas	3 485	3 125
Konsernin lainakanta 31.12., 1000€	61 107	54 039
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000€	28	28
Kunnan asukasmäärä	17 532	17 294

Omavaraisuusaste, % =
100 (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)*
Omavaraisuuden hyvänä tasona voidaan pitää keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % =
100 (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot)*
Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista=
100 (Vieras pääoma - Saadut ennakot + Vuokravastuut)/Käyttötulot*
Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liite-tieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokravastuut ja leasingvastuut.

Kertynyt yli-/alijäämä =
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)
Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12. =
Vieraspääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainasaamiset =
Sijoituksiin merkityt jvk - lainasaamiset ja muut lainasaamiset

5 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

5.1 ASIAA KOSKEVA SÄÄNTELY

Kuntalain mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

5.2 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kempeleen kunnan tilikauden tulos on 1.976.606,62 euroa. Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1. Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 629.121,82 euroa.
2. Siirretään tilikauden ylijäämä 2.605.728,44 euroa omaan pääomaan tilikauden ylijäämätilille.

6 TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU

6.1 SEURANTAA KOSKEVA SÄÄNTELY

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrätyllä tavalla. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Toiminnan ja talouden yhteen kytkennän korostamisesta seuraa, että määrärahojen tai tuloarvioiden muutosten vaikutukset toiminnallisiin tavoitteisiin selvitetään. Jos tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden perusteissa tapahtuneista muutoksista johtuen, on valtuuston hyväksyttävä myös tavoitteita koskevat muutokset.

Talousarvion yleiset lähtökohdat ovat informaatiota, joita eivät ole sitovia eriä. Prosesseihin on lisätty suoritetaulukoita, jotka eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Talousarvioasiakirjaan kirjatut keskeiset tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia.

Rahamääräisten erien sitovuus

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimielimelle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu varojen käyttämiseen. Talousarviossa osoitettua sitovaa määrärahaa ei saa ylittää. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Toisaalta velvollisuutta käyttää määrärahaa kokonaisuudessaan ei ole jos asetetut tavoitteet on saavutettu.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Käyttötalousosassa asetetaan kunnan varsinaiselle toiminnalle tavoitteet sekä tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Valtuusto päättää käyttötalousosan kokonaisuuksista, joille tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita asetetaan.

Kempeleen kunnan käyttötalousosan rakenne on seuraava (raportointitaso):

1. Kunnanjohto
   - Kunnanjohto
   - Yleispalvelut
2. Peruspalvelut
   - Peruspalvelujohto
   - Varhaiskasvatus
   - Opetus
   - Kempele Akatemia

- Terveys ja toimintakyky
- Sosiaalinen turvallisuus
- Ikääntyneiden hoiva ja huolenpito

3. Tekniset palvelut
   - Teknisten palveluiden johto
   - Kunnallistekniikka
   - Tilapalvelut
   - Kaavoitus
   - Maankäyttö
   - Rakennusvalvonta

Valtuustoon nähden sitovia eriä ovat seuraavat:

1. Kunnanjohto
2. Peruspalveluiden sosiaali- ja terveyspalvelut
3. Peruspalveluiden varhaiskasvatus, opetus ja Kempele Akatemia
4. Tekniset palvelut.

Peruspalvelut on talousarvion sitovuusnäkökulmasta jaettu kahteen osaan, sosiaali- ja terveyspalvelut (sisältää peruspalvelujohdon, terveys ja toimintakyky, sosiaalinen turvallisuus sekä ikääntyneiden hoiva ja huolenpito alaprosessit) sekä varhaiskasvatus, opetus ja Kempele Akatemia. Prosesseja sitoo sekä ulkoiset, että sisäiset tuotot ja kulut.

Kunnanhallitusta sitoo bruttoperiaatteen mukaisesti koko kunnan käyttötalousosan toimintatuotot ja toimintakulut omina erinään. Lisäksi kunnanhallituksen tulee vastata, että valtuustoon nähden asetetut toiminnalliset tavoitteet sekä tilikauden tulostavoite toteutuu.

Kunnanjohtajaa sitoo kunnanjohdon toimintatuotot ja toimintakulut omanaan bruttoperiaatteen mukaan. Sivistys- ja hyvinvointijohtajaa sitoo sosiaali- ja terveyspalveluiden toimintatuotot ja toimintakulut omanaan. Lisäksi sivistys- ja hyvinvointijohtajaa sitoo varhaiskasvatus, opetus ja Kempele Akatemian toimintatuotot ja toimintakulut omanaan. Teknistä johtajaa sitoo teknisten palveluiden toimintatuotot ja toimintakulut ominaan.

Kunnanjohtaja päättää talousarviomuutoksista kunnanjohdon sisällä. Sivistys- ja hyvinvointijohtaja päättää talousarviomuutoksista sosiaali- ja terveyspalveluiden sisällä sekä varhaiskasvatus, opetus ja Kempele Akatemian sisällä. Tekninen johtaja päättää talousarviomuutoksista teknisten palveluiden sisällä. Talousarviomuutoksia ei voida prosessien sisällä tehdä, jos ei muutokselle ole esittää samassa yhteydessä täysi kate. Prosessien talousarviomuutoksilla ei saa olla minkäänlaista vaikutusta koko kunnan vuosikatteeseen.

Projektit ja hankkeet, jotka ylittävät talousarviovuoden on vietävä valtuuston päätettäväksi. Rahoittajan hyväksymän rahoituspäätöksen jälkeen hanke voidaan käynnistää ja hankkeelle voi syntyä kustannuksia. Vyörytykset eivät ole valtuustoon nähden sitovia eriä.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosaan kootaan yhteen käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot sekä esitetään määrärahat ja tuloarviot koko kunnan tasolla budjetoitaville erille. Valtuustoon nähden sitovia eriä ovat myös verotuotot, valtionosuudet, korkotuotot, muut rahoitustuotot, korkokulut, muut rahoituskulut, suunnitelman mukaiset poistot sekä satunnaiset erät.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa esitetään varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan vaikutus kunnan maksuvalmiuteen. Sitovia eriä ovat antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset sekä pitkäaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset.

Investointiosa

Investointiosassa varataan määrärahat ja esitetään tuloarviot investointihankkeille tai hankeryhmille, joiden kulut kirjanpidossa aktivoidaan tasetileille. Investoinnit ovat valtuustoon nähden sitovia maa- ja vesialueiden, rakennusten, muiden pitkävaikutteisten menojen, kunnallistekniikan, tietokoneohjelmistojen, koneiden ja kaluston sekä osakkeiden ja osuuksien osalta hankekohtaisesti siten kuin ne ovat esitetty investointiosassa. Hankekohtaisesti toteutetaan sitovuus bruttoperiaatetta noudattaen.

Investointikohteittain valtuustoon nähden sitovaa on myös hankkeen koko kustannusarvio, talousarviovuodelle varattava määräraha sekä hankkeelle asetetut tavoitteet.

Taloussuunnitelman sitovuus

Talousarvion sitovuus on oikeudellisesti vahvempi kuin taloussuunnitelma (suunnitelmavuodet 2019 - 2020). Taloussuunnitelma on velvoittava asiakirja ja siitä saa poiketa vain perustellusta syystä.

Taloudellisen ja toiminnallisen tuloksen seuranta

Talousarvion toteumasta raportoidaan kuukausittain kunnanhallitukselle ja vastaava tieto saatetaan valtuustolle tiedoksi kokousaikataulun mukaisesti. Osavuosikatsaus laaditaan 30.4. ja 31.8. kirjanpidon tilanteen mukaan. Konsernitaloudesta raportoidaan myös 30.4. ja 31.8. osavuosikatsauksen yhteydessä.

Valtuutus lainanottoon vuodelle 2017

Valtuusto myöntää toimintasäännön mukaan talousjohtajalle valtuuden ottaa tilapäislainaa. Vuonna 2017 valtuuston myöntämä tilapäislainanottovaltuus oli 17,6 milj. euroa. Pitkäaikaisen lainan (talousarviolainan) lainanottovaltuutus määritetään rahoituslaskelmassa kohdassa pitkäaikaisten lainojen lisäys ja siitä päättää toimintasäännön mukaan kunnanjohtaja.

Kempele sopimus

Visio	Yhteisöllinen Kempele - elinvoimainen kasvukunta			
Arvot	Luovuus	Turvallisuus	Kuntalaislähtöisyys	Yhteisöllisyys
Strategiset päämäärät	Hyvät yritystoiminnan edellytykset ja aktivoiva ympäristö	Vahva talous ja hyvinvoiva henkilöstö	Yhteisöllisyys ja aktiivinen osallisuus	Kuntalaisten hyvinvointi ja laadukkaat palvelut
Kriittiset menestys-tekijät	Hallittu ja riittävä väestönkasvu Edellytykset vahvalle yritystoiminnalle Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen Turvallinen ja aktivoiva ympäristö	Kunnan talous on vahva Kempeleen kunta on arvostettu ja vetovoimainen työnantaja	Joustava päätöksenteko ja yhteen hiileen puhaltaminen Aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen Ikäihmisten palveluiden rakenteen ja sisällön uudistaminen Palvelut järjestetään asiakaskeskeisesti ja laadukkaasti Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen Palveluiden tehostaminen tek-nologisilla ja sähköisillä mene-telmillä

6.2 KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN PROSESSEITTAIN

Ulkoiset ja sisäiset (1 000 €)	Tilinpäätös 2016	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset 2017	Talousarvio +muutos 2017	Tilinpäätös 2017	Poikkeama %
KUNNANJOHTO						
Kunnanjohto						
Tuotot	73	46	0	46	108	234,8
Kulut	-2 218	-2 420	-151	-2 571	-2 506	97,5
Netto	-2 145	-2 374	-151	-2 525	-2 398	95,0
Yleispalvelut						
Tuotot	6 248	7 088	0	7 088	6 454	91,1
Kulut	-8 612	-8 678	-20	-8 698	-8 048	92,5
Netto	-2 364	-1 590	-20	-1 610	-1 594	99,0
KUNNANJOHTO						
Tuotot yhteensä	**6 321**	**7 134**	**0**	**7 134**	**6 562**	**92,0**
Kulut yhteensä	**-10 830**	**-11 098**	**-171**	**-11 269**	**-10 554**	**93,7**
Netto yhteensä	**-4 509**	**-3 964**	**-171**	**-4 135**	**-3 992**	**96,5**

Ulkoiset ja sisäiset (1 000 €)	Tilinpäätös 2016	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset 2017	Talousarvio +muutos 2017	Tilinpäätös 2017	Poikkeama %
PERUSPALVELUT						
Peruspalvelujohto						
Tuotot	26	3	0	3	0	0,0
Kulut	-300	-280	0	-280	-218	77,9
Netto	-274	-277	0	-277	-218	78,7
Terveys ja toimintakyky						
Tuotot	2 504	1 487	0	1 487	2 302	154,8
Kulut	-29 698	-29 406	-1 000	-30 406	-32 105	105,6
Netto	-27 194	-27 919	-1 000	-28 919	-29 803	103,1
Sosiaalinen turvallisuus						
Tuotot	1 310	1 074	0	1 074	1 253	116,7
Kulut	-11 225	-9 809	-806	-10 615	-11 104	104,6
Netto	-9 915	-8 735	-806	-9 541	-9 851	103,2
Ikääntyneiden hoiva ja huolenpito						
Tuotot	1 114	1 062	35	1 097	1 147	104,6
Kulut	-5 646	-5 135	-539	-5 674	-6 106	107,6
Netto	-4 532	-4 073	-504	-4 577	-4 959	108,3
Sosiaali- ja terveyspalvelut yhteensä						
Tuotot	**4 954**	**3 626**	**35**	**3 661**	**4 702**	**128,4**
Kulut	**-46 869**	**-44 630**	**-2 345**	**-46 975**	**-49 533**	**105,4**
Netto	**-41 915**	**-41 004**	**-2 310**	**-43 314**	**-44 831**	**103,5**
Varhaiskasvatus						
Tuotot	1 515	1 570	0	1 570	1 527	97,3
Kulut	-13 525	-14 078	473	-13 605	-13 508	99,3
Netto	-12 010	-12 508	473	-12 035	-11 981	99,6
Opetus						
Tuotot	610	520	40	560	592	105,7
Kulut	-21 388	-21 905	-150	-22 055	-22 145	100,4
Netto	-20 778	-21 385	-110	-21 495	-21 553	100,3
Kempele Akatemia				0		
Tuotot	778	839	68	907	804	88,6
Kulut	-2 500	-2 825	0	-2 825	-2 869	101,6
Netto	-1 722	-1 986	68	-1 918	-2 065	107,7
Varhaiskasvatus, Opetus, Kempele Akatemia yhteensä						
Tuotot	**2 903**	**2 929**	**108**	**3 037**	**2 923**	**96,2**
Kulut	**-37 413**	**-38 808**	**323**	**-38 485**	**-38 522**	**100,1**
Netto	**-34 510**	**-35 879**	**431**	**-35 448**	**-35 599**	**100,4**
PERUSPALVELUT						
Tuotot yhteensä	**7 857**	**6 555**	**143**	**6 698**	**7 625**	**113,8**
Kulut yhteensä	**-84 282**	**-83 438**	**-2 022**	**-85 460**	**-88 055**	**103,0**
Netto yhteensä	**-76 425**	**-76 883**	**-1 879**	**-78 762**	**-80 430**	**102,1**

Ulkoiset ja sisäiset (1 000 €)	Tilinpäätös 2016	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset 2017	Talousarvio +muutos 2017	Tilinpäätös 2017	Poikkeama %
TEKNISET PALVELUT						
Teknisten palveluiden johto						
Tuotot	0	0	0	0	0	0,0
Kulut	-484	-1 523	0	-1 523	-1 454	95,5
Netto	-484	-1 523	0	-1 523	-1 454	95,5
Kunnallistekniikka						
Tuotot	170	85	0	85	241	283,5
Valmistus omaan käyttöön	316	389	0	389	310	79,7
Kulut	-2 815	-2 946	0	-2 946	-2 783	94,5
Netto	-2 329	-2 472	0	-2 472	-2 232	90,3
Tilapalvelut						
Tuotot	5 695	5 429	273	5 702	6 536	114,6
Kulut	-3 308	-4 498	-175	-4 673	-4 863	104,1
Netto	2 387	931	98	1 029	1 673	162,6
Kaavoitus						
Tuotot	54	40	0	40	25	62,5
Kulut	-293	-298	0	-297	-352	118,5
Netto	-239	-258	0	-257	-327	127,2
Maankäyttö						
Tuotot	3 572	2 374	0	2 374	3 765	158,6
Kulut	-254	-239	0	-239	-249	104,2
Netto	3 318	2 135	0	2 135	3 516	164,7
Rakennusvalvonta						
Tuotot	375	170	0	170	349	205,3
Kulut	-1 403	-299	0	-299	-321	107,4
Netto	-1 028	-129	0	-129	28	-21,7
TEKNISET PALVELUT						
Tuotot yhteensä	**9 866**	**8 098**	**273**	**8 371**	**10 916**	**130,4**
Valmistus omaan käyttöön	**316**	**389**	**0**	**389**	**310**	**79,7**
Kulut yhteensä	**-8 557**	**-9 803**	**-175**	**-9 977**	**-10 022**	**100,5**
Netto yhteensä	**1 625**	**-1 316**	**98**	**-1 217**	**1 204**	**-98,9**

KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ						
Tuotot	**24 044**	**21 787**	**416**	**22 203**	**25 103**	**113,1**
Valmistus omaan käyttöön	**316**	**389**	**0**	**389**	**310**	**79,7**
Kulut	**-103 669**	**-104 339**	**-2 368**	**-106 706**	**-108 631**	**101,8**
Netto	**-79 309**	**-82 163**	**-1 952**	**-84 114**	**-83 218**	**98,9**

Talousarvion sitovuus kunnanvaltuustoon nähden

KÄYTTÖTALOUSOSA		Talousarviossa 2017		Talousarvio +muutos		Tilinpäätös 201´7	
Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarvio	Määrärahat	Tuloarvio	Määrärahat	Tuloarvio
Kunnanjohto	B	11 098 247	7 133 926	11 269 247	7 133 926	10 554 011	6 562 196
Sosiaali- ja terveyspalvelut	B	44 628 820	3 624 655	46 973 820	3 659 655	49 529 224	4 702 110
Varhaiskasvatus, Opetus, Kempele Akatemia	B	38 808 883	2 930 261	38 485 883	3 038 261	38 522 161	2 922 575
Tekniset palvelut	B	9 413 031	8 098 351	9 588 031	8 371 351	9 715 188	10 915 997

6.2.1 KUNNANJOHTO

Kunnanjohto

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**6 321**	**7 134**	**0**	**7 134**	**6 562**	**92,0**
Myyntituotot	6 081	6 912	0	6 912	6 229	90,1
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	233	222	0	222	321	144,5
Muut toimintatuotot	7	0	0	0	12	0,0
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-10 830**	**-11 098**	**-171**	**-11 269**	**-10 554**	**93,7**
Henkilöstökulut	-5 401	-5 591	0	-5 591	-5 241	93,7
Palvelujen ostot	-2 847	-3 327	-171	-3 498	-3 205	91,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 097	-1 146	0	-1 146	-1 144	99,8
Avustukset	-69	-73	0	-73	-65	89,7
Muut toimintakulut	-1 416	-961	0	-961	-899	93,5
Toimintakate	**-4 509**	**-3 964**	**-171**	**-4 135**	**-3 992**	**96,5**
Rahoitustuotot ja -kulut	-2	0	0	0	0	0,0
Vuosikate	**-4 511**	**-3 964**	**-171**	**-4 135**	**-3 992**	**96,5**
Suunnitelman mukaiset poistot	-349	-598	0	-598	-442	73,9
Tilikauden tulos	**-4 860**	**-4 562**	**-171**	**-4 733**	**-4 434**	**93,7**
Vyörytyskulut	-2 123	-1 968	0	-1 968	-2 066	105,0
Vyörytystuotot	4 925	4 383	0	4 383	4 199	95,8
Tilikauden alijäämä	**-2 058**	**-2 147**	**-171**	**-2 318**	**-2 302**	**99,3**

Kunnanjohto

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**74**	**46**	**0**	**46**	**108**	**234,4**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-2 218**	**-2 420**	**-151**	**-2 571**	**-2 506**	**97,5**
Toimintakate	**-2 144**	**-2 374**	**-151**	**-2 525**	**-2 398**	**95,0**
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	0	0	0	0,0
Vuosikate	**-2 144**	**-2 374**	**-151**	**-2 525**	**-2 398**	**95,0**
Suunnitelman mukaiset poistot	-21	-15	0	-15	-18	120,0
Tilikauden tulos	**-2 165**	**-2 389**	**-151**	**-2 540**	**-2 416**	**95,1**
Vyörytyskulut	-160	-147	0	-147	-134	90,9
Vyörytystuotot	901	840	0	840	690,69	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-1 424**	**-1 696**	**-151**	**-1 847**	**-1 859**	**100,6**

Kunnanjohdon perustehtävä on vastata yhteistyössä valtuuston ja kunnanhallituksen kanssa kunnan palvelujen järjestämisestä, hallinnosta, taloudesta, sopimuksista ja toiminnan kehittämisestä.

Kunnanjohdon tavoitteet toteutuivat pääosin suunnitellusti. Kunnanjohdon toimintakulut alittivat selvästi talousarvion.

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Päätöksenteko

Vuonna 2017 valtuusto piti kokouksia 9 ja käsitteli 138 asiaa. Osapäiväseminaareja ennen varsinaista valtuuston kokousta järjestettiin 7 kpl (6.2., 27.3., 22.5., 4.9., 2.10., 13.11. ja 11.12.), joissa aiheina oli mm. maakunta- ja sote -uudistuksen valmistelun eteneminen, kaava-asiat, maankäyttöön liittyviä asiat, kunnantalon tilat ja tulevaisuus sekä jätevesilieteasiat. Valtuusto piti kaksipäiväisen seminaarin 17. – 18.9. Vuokatissa. Seminaarimatkalla pohjustettiin uuden Kempele-sopimuksen valmistelua.

Tarkastuslautakunnan kokouksia vuonna 2017 oli 14 ja asioita käsiteltiin 84. Valiokunnat kokoontuivat toimintavuoden aikana seuraavasti: elinvoimavaliokunta 13 kertaa, palveluvaliokunta 25 kertaa, resurssivaliokunta 15 kertaa ja yhteisällisyyvaliokunta 12 kertaa.

Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2017 kaikkiaan 18 kertaa ja käsitteli 426 asiaa. Kunnanhallituksen jaosto kokoontui 4 kertaa. Viranomaislautakunta ei kokoontunut vuonna 2017 lainkaan.

Elinvoiman edistäminen

Uusien yritysten perustanta on ollut viimeiset kaksi vuotta erittäin hyvällä tasolla. Myös yritysten investoinnit uusiin toimitiloihin olivat vuonna 2017 korkealla tasolla. Kunta saavuttikin uuden ennätyksen yritystonttien luovutuksissa; sekä myynti-että vuokratontit ovat tehneet hyvin kauppansa. Kunta on saanut hyvää palautetta siitä, että tontteja voi sekä vuokrata että ostaa. Riihivainion ja samalla logistiikka-alueen tontit luovutettiin vuonna 2017 loppuun. Myös Zatelliittiin alueella lähti liikkeelle monta hanketta ja Hakamaan pohjoisosan rakentaminen käynnistyi ensimmäisillä hankkeilla. Hakamaan pohjoisosan tontit ovat kaikki varattuja, ja tällä hetkellä on vapaana 7 tonttia Zatelliitin uudelta alueelta sekä muutamia yksittäisiä tontteja muilta alueilta. Hakamaan eteläosan tontit ovat pääosin vapaana, mutta niille pääsee rakentamaan vasta vuoden vaihteessa 2019. Erityisesti isommille tonteille riittäisi enemmän kysyntää. Kempele tunnetaan yritysystävällisenä kuntana, mutta sopivien tonttien vähyys voi ennen pitkää johtaa negatiivisiin tilanteisiin yritysten kanssa.

Kunnasta ollaan oltu aktiivisesti yhteydessä olemassa oleviin yrityksiin. Kontakteja uusiin yrityksiin ei kuitenkaan sijaisuuksien vuoksi ole ehditty tekemään suunniteltua määrää. Kunta paransi Hakamaan vanhalla alueella katualueita. Katujen kunnostaminen ja muutamien yritystonttien omistajanvaihdokset ovat siistineet Paituri-Hakamaa –alueen yleisilmettä.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovat)

Hallittu ja riittävä väestönkasvu		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
17 556 asukasta (Tilastokeskus) 17 632 (kunnan oma ennuste)	Asukasta/vuosi	17 540 asukasta (Tk ennakkotieto) 17 532 asukasta (maistraattI)

Edellytykset vahvalle yritystoiminnalle		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Aloittaneita yrityksiä 80, yrityskanta kasvaa	Tilastokeskuksen ja Uusyrityskeskuksen tilastot	Yrityksiä perustettu 99 kpl, lopettaneita 52.
100 kontaktia kunnassa toimiviin yrityksiin 100 kontaktia uusiin/laajentaviin yrityksiin	Kontaktit yrityksiin, oma tilasto	51 uutta kontaktia kunnassa toimiviin yrityksiin 111 kontaktia uusiin / laajentaviin yrityksiin
Monipuolinen yritystonttitarjonta, (hyvä näkyvyys, ok-yritystontteja, pieniä tontteja, isoja tontteja)	Yritystonttien tarjonta, lkm	Vapaana yhteensä 19 tonttia. Vajausta isoissa tonteissa.

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Yhteistyö Oulun seudun Uusyrityskeskuksen ja Oulun seudun Leader ry:n kanssa
- Yritysalueita markkinoitu aktiivisesti
- Yhteistyö yritysten kanssa ja yritysten palvelu niiden tarpeiden mukaan
- Hankinta-asiamies- ja sukupolvenvaihdoshankkeet (Restartup) sekä yrityspalvelusetelihanke
- Kauppatontin kehittäminen
- Moottoritien mainostaulun uusiminen

Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Somessa otetaan käyttöön uusia välineitä.	Tavoitteen toteutuminen	Kunnan YouTube-tilillä striimataan kokeiluluontoisesti valtuuston kokoukset kesään 2018 saakka.
Facebookissa 2000 tykkääjän raja rikki	Tykkääjien lkm	Facebookissa 2775 tykkääjää.
Ajankohtaisia julkaisuja FB:ssa + nettisivuilla vähintään kaksi / kk / prosessi.	Julkaisujen lkm	Facebookissa ajankohtaisia julkaisuja yhteensä 511 kpl. Nettisivuilla uutisia keskimääräisesti 3,5 uutista/kk/prosessi
Yritysuutiskirjeitä 6 kpl / vuosi	Uutiskirjeiden lkm	Yritysuutiskirjeitä lähetetty 10 kpl.
Kunta myy/vuokraa vähintään10 kpl yritystontteja (edellyttää uusien kaavatonttien kaavoituksen valmistumista)	lkm	Tontteja myyty yhteensä 8 kpl, vuokrattu 11 kpl.
Kuntaan muuttaa 2 uutta isompaa yritystä	Toimipaikkojen lkm	Kuntaan muuttanut muutama noin 10 hlö työllistävä yritys.
Vanhojen yritysalueiden ulkoinen ilme kohenee	Toteutuneet suunnitelmat	Paiturin ja Hakamaan yleisilme kohentunut.

Kempele tunnetaan yrittäjäystävällisempänä kuntana	Vapaa palaute yrittäjiltä	Palaute erittäin hyvää.
Kempele saa muuttovoittoa	Muuttotase	Muuttovoittoa 88 asukasta, tulomuuttajia 1394, lähtömuuttajia 1306

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Osallistuttu Zeppelinin yhteismarkkinointiin ja Rakentajamessuille.
- Panostettu Kempele 150-v ja Suomi100 juhlavuosien tapahtumien markkinointiin ja viestintään.
- Toteutettu netti-ja sometyöpajoja kunnan OTO-viestijöille.
- Kehitetty ja aktivoitu kunnan SoME-kanavia ja niiden sisällöntuotantoa.

Joustava päätöksenteko ja yhteen hiileen puhaltaminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Asukastyytyväisyyskyselyn tulos positiivinen	Asukastyytyväisyyskysely joka toinen vuosi ja toimielinten itsearvioinnit	Asukastyytyväisyyskysely joka toinen vuosi. Valtuusto, kunnanhallitus ja valiokunnat ovat suorittaneet itsearvioinnit
Päätöksenteko säädösten mukaista -oikaisuvaatimuksia ja valituksia 0 kpl -lisälista-asioita 0 kpl Aloitteisiin vastausaika: -viranhaltijavalmistelussa 2 vk -valiokuntavalmistelussa 3 kk	Muutoksenhakujen ja kumottujen päätösten määrä Vastausaika	Jaoston oikaisuvaatimuksia 12 kpl, joista 2 muutettu ja valituksia 2 kpl hallinto-oikeuteen Kuntalaisaloitteita 13, joista 7 valmista, 6 kesken, alle 3 kk:ssa käsitelty 3 kpl, yli 3 kk 3 kpl ja 1 aloite vedetty pois. Valtuustoaloitteita 28, joista 9 valmista, 19 kesken

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Kuntavaalit järjestettiin huhtikuussa. Äänestysprosentti oli 57,9 (56,9 % vuonna 2012)
- Valtuutetuille hankittiin työasemat ja sähköiseen kokouskäytäntöön siirryttiin 1.11.2017 alkaen.
- Valtuustokauden vaihtuessa järjestettiin luottamushenkilöille koulutusta ja perehdytystä: 17.5., 23.5., 30.5., 8.6., 13.6. ja 30.8. sekä 17.10.
- Valtuusto toteutti seminaarimatkan 17.9. - 18.8.2017
- Valtuuston kokouksien koeluonteinen kuvaaminen julkiseen tietoverkkoon aloitettiin syyskaudella.

Aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Monenlaisia ja erilaisia tapahtumia järjestetään eri sidosryhmien kanssa mm. Vuosittainen Hyvä kasvaa Kempeleessä tapahtuma.	Tapahtumien lkm eri palvelusektoreilla	Liikuntatoimi 12, nuorisotoimi 28, kirjasto 108, kulttuuri 82 (= museo ym.)
Tiedottamista sosiaalisen median avulla on lisätty ja tahtumaka-lenteri on aktiivisessa käytössä.	Tapahtumien lkm tapahtuma-kalenterissa	287 kpl (2016, 101 kpl)

Järjestöjen yhteystietorekisteri on ajantasalla.	Yhteystietojen käytettävyys	Järjestörekisteriä päivitetty ja tietoja käytetty tiedottamiseen, koulutus, rahoitus, avustukset -asioissa

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Kempele 150 ja Suomi 100 juhlavuoteen liittyen on järjestetty paljon tapahtumia.
- Kesäkuussa julkaistiin kuntatiedotteessa järjestöliite.
- Järjestettiin yhteisöilta ja valittiin ensimmäistä kertaa vuoden yhteisö.

Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Kempeleen TEA-viisarin piste-määrä 10%-yksikköä korkeampi kuin valtakunnan keskiarvo	TEA-viisarin pistemäärä	TEA-viisarin pistemäärä on 72 (maan ka 71)

Yleispalvelut

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**6 247**	**7 088**	**0**	**7 088**	**6 454**	**91,1**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-8 612**	**-8 678**	**-20**	**-8 698**	**-8 048**	**92,5**
Toimintakate	**-2 365**	**-1 590**	**-20**	**-1 610**	**-1 594**	**99,0**
Rahoitustuotot- ja kulut	**-1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-2 366**	**-1 590**	**-20**	**-1 610**	**-1 594**	**99,0**
Suunnitelman mukaiset poistot	-328	-583	0	-583	-423	72,6
Tilikauden tulos	**-2 693**	**-2 173**	**-20**	**-2 193**	**-2 017**	**92,0**
Vyörytyskulut	-1 965	-1 821	0	-1 821	-1 933	106,1
Vyörytystuotot	4024	3543	0	3 543	3508,09	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-634**	**-451**	**-20**	**-471**	**-442**	**93,9**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Yleispalveluiden sekä toiminnalliset että taloudelliset tavoitteet saavutettiin olennaisilta osin. Yleispalveluiden talous toteutui arvioitua paremmin vuonna 2017. Toimintakulujen toteuma oli 92,5 % ja ne alittivat talousarvion n. 650.000 eurolla. Edellisestä vuodesta toimintakulut laskivat 6,5 % eli n. 560.000 euroa. Toimintakulut ovat alittuneet kaikissa yleispalveluiden kustannuspaikoissa. Keskeisiltä osin toimintakulujen alitusta selittää eläkemenoperusteisen kuel-maksun talousarvion alitus n. 230.000 euroa, tietohallinnon laitevuokrien alitus 255.000 euroa ja ateria- ja puhdistuspuolen henkilöstökulujen alitus 120.000 euroa.

Talous- ja henkilöstöhallinto

Talous- ja henkilöstöhallinnossa on valmistelut vuoden 2017 aikana talous- ja palkkapalveluiden ulkoistamista Monetra Oy:lle. Kunnanhallitus teki päätöksen palveluiden ulkoistuksesta ja Monetran käyttöönottoprojekti on käynnistynyt syksyllä. Käyttöönottoprojekti jatkuu vuoden 2018 puolella ja

Monetran järjestelmiin siirrytään 1.4.2018.

Henkilöstöhallinnossa on tehty paljon työtä sairaspoissaolojen ehkäisemiseksi. Yhteistyötä on tehty erityisesti ateria- ja puhdistuspalveluiden kanssa, jossa tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat kasvattaneet sairaspoissaoloja. Vuoden aikana on toteutettu työterveyshuollon kanssa mm. yhteinen työkyky-pilottihanke. Toimenpiteet ovat tuottaneet tulosta ja ateria- ja puhdistuspalveluiden sairaspoissaolot on laskenut 688 kalenteripäivällä vuonna 2017.

Lisäksi henkilöstöhallinto järjesti talousarvion mukaisesti laajan esimieskoulutuksen esimiehille vuoden 2017 aikana. Valmennuksen tuotti Valmennustrio Oy. Koulutuksen lopputulemana määritettiin mm. yhteiset arvot Kempeleen johtamiselle ja esimiestyölle. Koulutuksessa saavutettuja asioita seurataan jatkossa ja arvioidaan miten johtaminen ja esimiestyö ovat kehittyneet koulutuksen jälkeen.

Sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on toteutettu laaja riskienarviointi koko kuntakonsernissa. Arviointi toteutettiin vuoden 2018 alussa ja se käsitti kaikki kunnan yksiköt sekä sen tytäryhtiöt. Riskiarvion yhteenveto raportoidaan hallitukselle, kunnan johtoryhmälle sekä tarkastuslautakunnalle. Merkittävimmät havainnot on todettu toimintakertomuksessa. Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita ja ohjeita ei ole vielä päivitetty johtuen Monetraan siirtymisestä. Monetraan siirtymisen vuoksi useat vastuusuhteet muuttuvat ja kyseinen asiakirja pitää päivittää lähes kokonaan. Päivityksen tekeminen ei ole vielä ollut tarkoituksenmukaista, koska kunnan ja Monetran välinen tarkempi vastuunjako muotoutuu käyttöönottoprojektin aikana.

Hankintapuolella on mm. kilpailutettu kunnan ja tytäryhtiöiden vakuutukset. Samalla käytiin läpi vakuutusturvan sisältö ja se yhdenmukaistettiin olennaisilta osin koko kuntakonsernissa. Kilpailutuksella tavoitettiin merkittäviä kustannussäästöjä ja vakuutusturva on nyt ajan tasalla. Lisäksi kunnassa on otettu käyttöön sähköinen hankinta- ja kilpailutusjärjestelmä vuoden 2017 aikana.

Controllerin virka jäi täyttämättä 1.9.2017 alkaen eikä sitä tulla enää täyttämään. Nämä säästyneet yleispalveluiden henkilöstökulut käytetään tietohallintopäällikön palkkaukseen. Muutoksen myötä hankinta- ja sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan tehtävät siirtyivät suoraan talousjohtajan tehtäviksi.

Talous- ja henkilöstöhallinnon toimintakulut alittivat budjetin n. 250.000 eurolla. Tätä selittää pääasiassa eläkemenoperusteisen kuel-maksun budjetin alitus. Lisäksi säästöjä syntyi mm. siitä, että controllerin virka oli täyttämättä syksyn 2017. Toimintakulut laskivat tilinpäätöksestä 2016 n. 500.000 eurolla, mikä johtuu olennaisilta osin eläkemenperusteisen kuel-maksun laskusta sekä sisäisten tilapalveluiden laskusta.

Tietohallinto

Tietohallinnossa jatkettiin toiminnan uudelleenorganisoitumista. Tietohallinnon palvelut eivät ole täyttäneet kunnan palvelutarvetta ja toiminnasta on saatu huonoa asiakaspalautetta esimiehiltä ja työntekijöiltä. Myös tarkastuslautakunta on nostanut esiin arviointikertomuksessaan tietohallinnon asioita.

Tilanteeseen on reagoitu ensiksi toteuttamalla kaikille esimiehille tietohallinnon palvelutasokysely. Kyselyn perusteella palvelutaso koettiin heikoksi. Tämän jälkeen käynnistettiin yhteistoimintaneuvottelut

palvelutason nostamiseksi. Lisäksi hankittiin ulkopuolinen selvitys Sofigate Oy:ltä, jossa todettiin laajoja haasteita tietohallinnon eri toiminnoissa ja erityisesti tietohallinnon johtamisessa. Tämän selvityksen ja yhteistoimintaneuvotteluiden perusteella perustettiin tietohallintopäällikön virka. Tietohallintopäällikkö on aloittanut virassaan vuoden 2018 alussa. Tietohallinnon toiminta käydään kokonaisuudessaan läpi kevään 2018 aikana ja vuoden 2019 talousarvion yhteydessä tehdään tarvittavat muutokset tietohallintoon ja sen toimintaan.

Tietohallinnon toimintakulut alittivat budjetin n. 270.000 eurolla. Tämä selittyy pääasiassa laitteiden vuokra- ja leasing-maksujen alituksesta (n. 255.000 euroa). Vuoden 2017 aikana on loppunut useita vanhoja leasing- ja vuokrasopimuksia ja tämän seurauksena leasing- ja vuokrakulut ovat laskeneet n. 200.000 eurolla. Yhteensä toimintakulut ovat laskeneet 11 %:a eli n. 180.000 euroa.

Ateria- ja puhdistuspalvelut

Ateriapalveluissa on otettu käyttöön Luomuporrasjärjestelmä (1-6) lokakuussa 2017, josta taso yksi on saavutettu. Järjestelmä perustuu vuoden 2013 Suomen hallituksen päätökseen kehittää ateriapalveluiden luomutarjontaa koko maassa. Toiminnan tehostamiseksi on käynnistetty seutuyhteistyönä tuotannonohjausjärjestelmäprojekti ja kehittämistä jatketaan suunnitellun mukaisesti tulevana vuonna. Uusien kiinteistöjen myötä toimintaa aloitettiin ateria- ja puhtauspalveluissa vuonna 2017 Kempele Akatemian uudisrakennuksessa ja terveyskeskussairaalassa.

Ateria- ja puhdistuspalveluissa on aloitettu työterveyshuollon kanssa yhteinen työkyky-pilotti hanke, jonka tavoitteena on sairauspoissaolojen vähentäminen. Hanke keskittyy tuki- ja liikuntaelinsairauksien ennaltaehkäisyyn. Hanke jatkuu vuonna 2018. Sairauspoissaolojen vähentämiseen tähdänneet toimenpiteet ovat tehonneet ja vuoden 2017 aikana sairaspoissaolot ovat vähentyneet 688 päivällä.

Ateria- ja puhdistuspalveluiden toimintakulut alittivat talousarvion n. 130.000 eurolla. Tätä selittää henkilöstökulujen alittuminen. Kaiken kaikkiaan toimintakulut kasvoivat 2,6 %:a eli n. 100.000 euroa vuodesta 2016.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovat)

Kempeleen kunta on arvostettu ja vetovoimainen työnantaja		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Prosessien kehittäminen, prosessikuvaukset Henkilöstön osaamisen jakaminen ja kouluttaminen	Työhyvinvointi-mittariston tulokset	Työhyvinvointikyselyn tulokset erinomaiset. Keskiarvo 3,24 (1-4 asteikolla).

Yhteisen johtamismallin luominen Johtamis- ja esimieskoulutukset	Työhyvinvointi-mittariston tulokset	Työhyvinvointikyselyn tulokset esimiesten osalta erinomaiset (keskimäärin 3,12 asteikolla 1-4)

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Henkilöstösuunnittelussa tehty eläköitymisennusteet ja henkilöstötarpeen arviointi talousarvion yhteydessä.
- Koulutussuunnitelma laadittu koko kunnan osalta ja yksiköt tekevät tarkemman suunnitelman.
- Henkilöstö on ollut mukana muutoksissa ja työn kehittämisessä.
- Työhyvinvointikysely tehty vuoden 2018 alussa.
- Aktiivisen tuen mallia on vahvistettu. 66 verkostoneuvottelua järjestetty työterveyshuollon kanssa. Malli päivitetään kevään 2018 aikana ja siitä järjestetään esimiehille koulutusta loppukeväästä 2018.
- Yhteisen johtamismallin luomiseksi järjestetty esimiehille valmennussarja Johtaminen Kempeleessä, jossa määritetty mm. yhteiset arvot ja Kempeleen tapa johtaa.

Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Arviointi ja kehittämisideat henkilöstöltä ja prosesseista Palaute	Tehty toimenpide tavoitteeseen nähden	Vuoden aikana tullut useita kehittämisideoita mm. tietohallintoon, jotka on huomioitu palveluiden kehittämisessä.

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Tietohallinnon palvelutasokysely ja ulkopuolinen selvitys, jossa haastateltiin avainhenkilöt kaikista kunnan yksiköistä. Palvelutarpeeseen vastaaminen mm. palkkaamalla tietohallintopäällikkö.
- Talous- ja palkkahallinnon ulkoistus Monetralle. Ulkoistuksen myötä ko. prosessien toiminta ja sen kehittäminen on turvattu.
- Ateria- ja puhdistuspalveluissa on lisätty yhdistelmäosaamista.
- Ateria- ja puhdistuspalveluissa on toteutettu asiakastyytyväisyyskysely koululaisille ruokapalveluissa kouluarvosanoin 4-10, keskiarvo 7,9 (2016 ka 7,32).
- Ateria- ja puhdistuspalveluissa on toteutettu asiakastyytyväisyyskysely sisäisille asiakkaille (asteikko 1-5), ateriapalvelut keskiarvo 3,34 (2016 ka. 3,34) ja puhdistuspalvelut keskiarvo 3,99 (2016 ka. 3,81).

Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Olemme edelläkävijöitä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisessä	Ateriapalvelut toteutetaan ravitsemussuositusten mukaisesti	Ravitsemussuositukset ovat käytössä.

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Hyvinvointiin liittyvä kouluterveyskysely toteutettiin 2017. Kouluterveyskyselyssä 4-5. luokkalaisista söi pääruokaa kaikkina viikonpäivinä 81,5 % (koko maa ka. 78 %), 8-9 luokkalaisista ja lukiolaisista sekä ammattikoululaisista puolestaan pääruokaa söi kaikkina viikonpäivinä 74,4 % (Koko maa ka. 68,9 %)

Palveluiden tehostaminen teknologisilla ja sähköisillä menetelmillä		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Sähköisten palveluiden kehittämisellä on vakiintunut toimintamalli	Sähköisten palveluiden käyttö ja toimivuus Palaute	Kehityskohteita on kartoitettu sähköisten palveluiden työryhmässä. Työryhmän päättämät sähköiset palvelut on viety eteenpäin talousaviossa ja pantu täytäntöön v. 2018 aikana.

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Sähköisten palveluiden kehittämien on osa palvelutoiminnan ja prosessien kehittämistä.
- Sähköisen pysyväisarkistoinnin valmistelu on aloitettu
- Ateria- ja puhdistuspalveluissa on käynnistetty tuotannonohjausjärjelmän kehitysprojekti seutuyhteistyönä

6.2.2 PERUSPALVELUT

Peruspalvelut yhteensä

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**7 857**	**6 555**	**143**	**6 698**	**7 625**	**113,8**
Myyntituotot	2 089	1 541	0	1 541	2 047	132,8
Maksutuotot	4 275	4 075	35	4 110	4 414	107,4
Tuet ja avustukset	1 166	767	108	875	855	97,8
Muut toimintatuotot	327	173	0	173	309	179,3
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-84 282**	**-83 438**	**-2 022**	**-85 460**	**-88 055**	**103,0**
Henkilöstökulut	-35 850	-35 829	121	-35 708	-36 299	101,7
Palvelujen ostot	-36 586	-36 533	-1 981	-38 514	-39 703	103,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 763	-1 682	-17	-1 699	-2 026	119,2
Avustukset	-5 805	-4 824	128	-4 696	-4 773	101,7
Muut toimintakulut	-4 278	-4 570	-273	-4 843	-5 254	108,5
Toimintakate	**-76 425**	**-76 883**	**-1 879**	**-78 762**	**-80 431**	**102,1**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-76 425**	**-76 883**	**-1 879**	**-78 762**	**-80 431**	**102,1**
Suunnitelman mukaiset poistot	-157	-205	0	-205	-229	111,7
Tilikauden tulos	**-76 582**	**-77 088**	**-1 879**	**-78 967**	**-80 660**	**102,1**
Vyörytyskulut	-2458	-2134	0	-2134	-1847	86,6
Vyörytystuotot	33	29	0	29	0	0,0
Tilikauden alijäämä	**-79 007**	**-79 194**	**-1 879**	**-81 073**	**-82 507**	**101,8**

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**4 954**	**3 625**	**35**	**3 660**	**4 702**	**128,5**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-46 869**	**-44 629**	**-2 345**	**-46 974**	**-49 533**	**105,4**
Toimintakate	**-41 915**	**-41 004**	**-2 310**	**-43 314**	**-44 831**	**103,5**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-41 915**	**-41 004**	**-2 310**	**-43 314**	**-44 831**	**103,5**
Suunnitelman mukaiset poistot	-74	-81	0	-81	-82	101,5
Tilikauden tulos	**-41 989**	**-41 085**	**-2 310**	**-43 395**	**-44 913**	**103,5**
Vyörytyskulut	-1 198	-1 016	0	-1 016	-888	87,4
Vyörytystuotot	33	29	0	29	14	50,5
Tilikauden alijäämä	**-43 154**	**-42 073**	**-2 310**	**-44 383**	**-45 787**	**103,2**

Varhaiskasvatus, Opetus, Kempele Akatemia

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**2 903**	**2 930**	**108**	**3 038**	**2 923**	**96,2**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-37 414**	**-38 809**	**323**	**-38 486**	**-38 522**	**100,1**
Toimintakate	**-34 511**	**-35 879**	**431**	**-35 448**	**-35 600**	**100,4**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-34 511**	**-35 879**	**431**	**-35 448**	**-35 600**	**100,4**
Suunnitelman mukaiset poistot	-82	-125	0	-125	-147	118,3
Tilikauden tulos	**-34 593**	**-36 003**	**431**	**-35 572**	**-35 747**	**100,5**
Vyörytyskulut	-1 260	-1 118	0	-1 118	-974	87,1
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-35 853**	**-37 121**	**431**	**-36 690**	**-36 721**	**100,1**

Peruspalvelujohto

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**26**	**3**	**0**	**3**	**0**	**0,0**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-300**	**-280**	**0**	**-280**	**-218**	**78,1**
Toimintakate	**-274**	**-277**	**0**	**-277**	**-218**	**78,8**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-274**	**-277**	**0**	**-277**	**-218**	**78,8**
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Tilikauden tulos	**-274**	**-277**	**0**	**-277**	**-218**	**78,8**
Vyörytyskulut	-18	-14	0	-14	-12	87,0
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-292**	**-291**	**0**	**-291**	**-230**	**79,2**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Peruspalvelut on talousarvion sitovuusnäkökulmasta jaettu kahteen osaan, sosiaali- ja terveyspalvelut (peruspalvelujohto, terveys ja toimintakyky, sosiaalinen turvallisuus, ikääntyneiden hoiva ja huolenpito alaprosessit) ja opetus, varhaiskasvatus sekä Kempele Akatemia. Prosesseja sitoo sekä ulkoiset että sisäiset tulot ja menot. Talousarviovuonna peruspalveluiden johdossa lakkautettiin hallintosihteerin tehtävä ja sivistysjohtajan virka.

Terveys- ja toimintakyvyn alaprosessin oma toiminta saavutti toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteensa. Toimintatuottoja kertyi arvioitua enemmän terveyskeskussairaalasta sekä ulkokuntalaisten hoidosta ja palveluiden myynnistä. Erikoissairaanhoidon kustannukset toteutuivat ennakoitua suurempana. Erikoissairaanhoidon kustannusten ylitys alkuperäiseen talousarvioon nähden oli 1,9 milj. euroa. Terveydenhuoltolain (v.2014) mukaan kansalainen on voinut valita oman terveyskeskuksensa yli kuntarajojen. Asiakkaiden nettosiirtymä Kempeleen kunnan terveyskeskuspalveluihin on jatkunut keskimäärin 10- 15 henkilöä/kuukausi. Siirtyneiden kokonaismäärä on tarkasteluajanjaksolla yli 600.

Talousarviovuonna ikääntyneiden hoiva- ja huolenpidon kustannuksia nostivat kotona asumista tukevien palveluiden henkilöstökustannukset sekä palveluiden ostot. Vakinaisen henkilöstön menot ovat pysyneet talousarviossa. Säännöllisen kotihoidon, tehostetun kotihoidon sekä tehostetun palveluasumisen ostopalvelut toteutuivat ennakoitua suurempana asiakkaiden lisääntyneistä tarpeista johtuen. Kempeleen kunta hyväksyttiin mukaan Ikäinstituutin 3-vuotiseen Voimaa vanhuuteen -hankkeeseen.

Talousarviovuonna sosiaalisen turvallisuuden alaprosessissa toimintakulut olivat arvioitua suuremmat henkilöstökustannuksissa, ostopalveluissa sekä avustuksissa. Ostopalveluissa ennakoitua suurempana toteutui mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden ostot. Omaishoidontuen kustannukset toteutuivat 90 000 € suurempana alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Kansaeläkelaitokselle maksettavan työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin alkuperäiseen talousarvioon nähden 268 000 € vähemmän. Vammaispalvelut siirtyivät sosiaalityön alaprosessista 1.6.2017 alkaen määräaikaisesti 30.12.2017 saakka peruspalvelujohtajan alaisuuteen. Vammaispalvelujen sosiaalityöntekijän ja kehitysvammahuollon palveluohjaajien lähiesimies on peruspalvelujohtaja.

Varhaiskasvatuksen alaprosessi saavutti toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet talousarviovuonna. Varhaiskasvatuksen alaprosessissa siirryttiin vaiheittain tuntiperusteiseen laskutukseen. Varhaiskasvatussuunnitelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa 23.8.2017. Ylikylän päiväkoti – koulu -hankesuunnitelmaa valmisteltiin yhteistyössä Ylikylän yhtenäiskoulun kanssa.

Opetuksen alaprosessi saavutti taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Linnakangastalon koulun toisen vaiheen investointi käynnistettiin kesällä 2017. Uuden opetussuunnitelman käyttöönottoa jatkettiin. Edison-käyttöympäristön käyttöönottoa, hyödyntämistä ja siihen liittyvää sisäistä kouluttamista jatkettiin. Tutoropettajatoiminta käynnistyi 1.8.2017 hankerahoituksella.

Kempele Akatemian tulot toteutuivat ennakoitua pienempänä. Talousarviovuosi oli Kempele 150 – sekä Suomi 100 -juhlavuosi. Vuoden aikana järjestettiin useita maksuttomia tapahtumia, uusia tapahtumia olivat

mm. Taiteiden yö sekä Art Linnakallio 2017- symposium. Elokuun alussa Kempele Akatemian liikuntapalveluissa aloitti liikuntapalveluiden päällikkö. Kansalaisopisto -nimike muuttui 1.8.2017 alkaen Kempele-opistoksi sekä kansalaisopiston rehtorin nimike muuttui Kempele-opiston rehtoriksi 1.8. alkaen. Kulttuurikoulun toiminta käynnistyi elokuussa 2017.

Peruspalvelujen talouden sopeuttamistoimia käsiteltiin palveluvaliokunnassa 20. ja 21.6.2018. Prosessikuvauksia ja prosessikuvausten päivityksiä on jatkettu edelleen ja prosessikuvauksia on valmistunut peruspalveluprosessissa n. 135. Oulun seudun ammattiopiston ja Kempeleen kunnan yhteistyötä Pirilän alueen kehittämiseksi jatkettiin. Palveluvaliokunta kokoontui talousarviovuonna 25 kertaa.

Terveys ja toimintakyky

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**2 504**	**1 487**	**0**	**1 487**	**2 302**	**154,8**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-29 698**	**-29 406**	**-1 000**	**-30 406**	**-32 105**	**105,6**
Toimintakate	**-27 194**	**-27 919**	**-1 000**	**-28 919**	**-29 803**	**103,1**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-27 194**	**-27 919**	**-1 000**	**-28 919**	**-29 803**	**103,1**
Suunnitelman mukaiset poistot	-73	-77	0	-77	-77	101,0
Tilikauden tulos	**-27 267**	**-27 996**	**-1 000**	**-28 996**	**-29 881**	**103,1**
Vyörytyskulut	-542	-488	0	-488	-405	83,1
Vyörytystuotot	33	29	0	29	14	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-27 776**	**-28 455**	**-1 000**	**-29 455**	**-30 272**	**102,8**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Terveys ja toimintakyky alaprosessin kokonaistoimintakate on n. 103,1 %. Terveyden- ja sairaanhoidon eli perusterveydenhuollon palveluissa (=”oma toiminta”) toimintakate on n. 99,6 % ja erikoissairaanhoidon toimintakate on n. 104,8 %.

Tulot ovat yhteensä n. 154,8 %. Myyntituotot ylittävät selvästi (n. 251,8 %) Ta-varauksen koska mukana on ennakoimattomia ja ulkokuntalaisille tuotettujen palveluiden myyntituottoja. Palvelujen tuottamisen kustannuksien takia myyntituloihin kohdistui myös ennakoimattomia toimintamenoja, osa näistä on ns.” läpilaskutusta menoina ja tuloina”. Asiakasmaksutuottojen toteutuminen oli n. 116,6 %.

Menot ovat yhteensä n. 105,6 %. Terveyden- ja sairaanhoidon palveluissa (=”oma toiminta”) toimintakulut ovat n. 106,7 %. Menoissa on mukana Ta:ssa ennakoimattomia henkilöstökuluja (terveyskeskussairaala) mutta em. kuluihin kohdistuu vastaavat myyntituotot, vrt. kohta tulot/myyntituotot. Erikoissairaanhoidon toimintakulut toteutuivat n. 104,9 %.

Terveyskeskusrakentamisen ensimmäinen vaiheessa uudisrakennus valmistui lokakuussa 2016. Vanhan kiinteistön remontin ensimmäinen vaihe käynnistyi lokakuussa 2016 ja koko rakennushanke valmistui joulukuussa 2017. Neuvolatoiminnat palasivat Hovintie 5 tilaelementtiväistöstä terveyskeskukseen ja mielenterveys- ja perheneuvolat siirtyivät Tiilitorilta ja Kirkonkylän koululta terveyskeskukseen

vuodenvaihteessa 2017/18. Yli kahden vuoden rakennusvaihe väliaikaisine tila- ja väistöjärjestelyin saatiin päätökseen ja terveyspalvelut on nyt saatavissa samasta terveyskeskuskiinteistöstä.

Kaikissa palveluissa on ollut ruuhkautumista runsaasta kysynnästä johtuen. Vastaanottopalveluissa toimintatapoja on kehitetty hoitajavastaanottoa laajentamalla ja samalla lääkärityöpanosta on ohjattu enemmän hoitaja-lääkäri konsultaation suuntaan. Vastaanotolla kaksi lähihoitajan tehtävää muutettiin sairaanhoitajan tehtäviksi. Myös muissa palveluissa toimintamalleja ja -prosesseja on analysoitu ja kehitetty vastaamaan paremmin kasvaviin ja muuttuviin tarpeisiin.

Terveyskeskussairaalan potilaspaikkamäärä paikkamäärä on n 20 - 22, epidemiatilanteissa 26 paikkaa. Sairaalassa ei ole enää pitkäaikaishoivan paikkoja. Tk-sairaalapaikkoja on jouduttu ajoittain hankkimaan myös muista sairaaloista ja tästä aiheutui ennakoimattomia menoja, hoitopäivä- ja potilaskuljetuskustannuksina.

Terveydenhuoltolain mukaan vuoden 2014 jälkeen kansalainen on voinut valita oman perusterveydenhuollon tuottajan eli terveyskeskuksen valinnanvapaus on yli kuntarajojen. Kempeleen terveyskeskuksen palveluiden piiriin on tullut yli 600 henkilöä (”netto”). Tämä palvelukysyntä kertyy kunnan oman väestön kasvun lisäykseksi ja on siten osaltaan aiheuttanut tk-palveluissa ruuhkautumista. Palveluiden tuottamisesta laskutetaan potilaan kotikuntaa, myyntituloja ei ole voitu kohdistaa palvelujen laajentamiseen. Radiologin uä-palveluja on myyty lähikunnille ja työterveyshuollolle.

Perusterveydenhuollossa tehtävämäärät kasvavat ja monimutkaistuvat pth/esh:n ja kotiin annettavien palveluiden hoidonporrastuksen muuttuessa ja tästä muutoksesta aiheutuu tk:n oman toiminnan kustannusten kasvua. Aineiden ja tarvikkeiden ostot ylittyivät (toteuma n. 141 %). Ta:ssa ennakoimatonta ostokustannusten kasvua on ollut ilmaisvälinejakeluissa (mm. diabetesvälineet, uniapnealaitteet, haavanhoitotuotteet, inkontinessituotteet), lääkehoidossa (opiaattikorvaushoito, suonensisäiset lääkehoidot yms.). Perusterveydenhuollon palveluiden ostot ovat toteutuneet Ta:n mukaisesti.

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset kasvoivat edellisistä vuosista selkeästi, toimintakate oli n. 104,8 %. PPSHP:ssä lähetemäärä kasvoi n. 6,3 %, hoitojaksot ja hoitopäivät nousivat n 15 %, avohoitokäynnit vähenivät n. 1 %. Esh:n kokonaiskustannus vuonna 2017 oli n. 20.268 M €.

Sosiaalinen turvallisuus

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**1 310**	**1 074**	**0**	**1 074**	**1 253**	**116,7**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-11 225**	**-9 809**	**-806**	**-10 615**	**-11 103**	**104,6**
Toimintakate	**-9 915**	**-8 735**	**-806**	**-9 541**	**-9 850**	**103,2**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-9 915**	**-8 735**	**-806**	**-9 541**	**-9 850**	**103,2**
Suunnitelman mukaiset poistot	-1	-4	0	-4	-4	0,0
Tilikauden tulos	**-9 916**	**-8 739**	**-806**	**-9 545**	**-9 854**	**103,2**
Vyörytyskulut	-387	-298	0	-298	-287	96,3
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-10 303**	**-9 037**	**-806**	**-9 843**	**-10 141**	**103,0**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Talousarviovuonna sosiaalisen turvallisuuden alaprosessissa toimintakulut olivat arvioitua suuremmat henkilöstökustannuksissa, avustuksissa sekä ostopalveluissa. Henkilöstömenoja kasvattivat työntekijöiden pitkäaikaiset sijaisuudet. Ostopalveluissa toteutui ennakoitua suurempana mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden ostot. Talousarviovuonna uusia asumispalvelupaikkoja ostettiin mielenterveyskuntoutujille 4. Avustuksissa omaishoidontuen kustannukset toteutuivat 90 000 € suurempana alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Kansaeläkelaitokselle maksettavan työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin 145 000 € vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2016. Keväällä 2017 käynnistettiin uutena työllistämispalveluna monistuspajatoiminta Zytykkeen tiloissa.

Vammaispalvelut siirtyivät sosiaalityön alaprosessista 1.6.2017 alkaen määräaikaisesti 30.12.2017 saakka peruspalvelujohtajan alaisuuteen. Vammaispalvelujen sosiaalityöntekijän ja kehitysvammahuollon palveluohjaajien lähiesimies on peruspalvelujohtaja.

Ikääntyneiden hoiva ja huolenpito

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**1 114**	**1 062**	**35**	**1 097**	**1 147**	**104,6**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-5 646**	**-5 135**	**-539**	**-5 674**	**-6 106**	**107,6**
Toimintakate	**-4 532**	**-4 073**	**-504**	**-4 577**	**-4 960**	**108,4**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-4 532**	**-4 073**	**-504**	**-4 577**	**-4 960**	**108,4**
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Tilikauden tulos	**-4 532**	**-4 073**	**-504**	**-4 577**	**-4 960**	**108,4**
Vyörytyskulut	-251	-217	0	-217	-184	85,0
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-4 783**	**-4 290**	**-504**	**-4 794**	**-5 144**	**107,3**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Ikääntyneiden hoiva ja huolenpidon toimintakate oli kokonaisuudessaan 108,4 % (ylitys noin 383 000 €). Kotona asumista tukevien palveluiden toimintakate oli 104,1 % (ylitys noin 98 000 €). Asumispalveluiden toimintakate oli 113,1 % (ylitys noin 285 000 €).

Ikääntyneiden hoiva ja huolenpidon toimintatuottojen kokonaistoteuma oli 104,6 % (ylitys noin 50 000 €). Kotona asumista tukevien palveluiden tuottojen toteuma oli 105,1 % (ylitys noin 29 000 €). Asumispalveluiden tuottojen toteuma oli 104,0 % (ylitys noin 21 000 €).

Ikähoivan toimintakulut toteutuivat 107,6 % (ylitys noin 432 000 €). Kotona asumista tukevien palveluiden toimintakulut oli 104,3 % (ylitys noin 127 000 €). Asumispalveluiden toimintakulut olivat 111,4 % (ylitys noin 305 000 €).

Vuoden 2017 aikana säännöllisen kotihoidon (ml. oma kotihoito, vammaispalvelun piirissä olevat kotihoidon asiakkaat, ostopalvelut sekä kotihoidon palveluseteliasiakkaat) piirissä olleiden asiakkaiden määrä kasvoi 15,5 % edellisvuodesta. Säännöllisen kotihoidon käyntien kokonaismäärä kuitenkin väheni noin 1 % (1 424 käyntiä). Sen sijaan yli 75-vuotiaiden kotitalouksiin tehtyjen kotikäyntien määrä lisääntyi 3,9 % (4 086 käyntiä) edellisvuodesta vaikka säännöllisen kotihoidon piirissä olleiden yli 75-vuotiaiden määrä (164) pysyi samana. Tämä kertoo siitä, että kotiin hoidettiin huonompikuntoisia ja enemmän hoitajan aikaa tarvitsevia ikääntyneitä.

Kotiin vietävien aterioiden määrä kasvoi edellisvuodesta noin 5,0 %, lukumääräisesti lisäystä oli 902 kotiin vietävää ateriaa. Vanhusten palvelukeskuksessa ruokailevien määrä kasvoi 2,7 % (630) edellisvuoteen nähden. Eniten lisäystä tapahtui päivällisellä kävijöiden määrässä.

Vuoden 2017 aikana omaishoidontuen piirissä oli kaikkiaan 68 hoidettavaa. Vuoden lopussa omaishoidettavien määrä oli 58 henkilöä. Vuoden lopussa kunnan yli 75-vuotiaista oli omaishoidettavia 3,3 % (37). Vuoden lopun osalta omaishoidettavien keski-ikä oli noin 78 vuotta.

Tehostetussa palveluasumisessa näkyi toteutunut laitoshoidon purku. Kuluneen vuoden aikana ympärivuorokautisen palveluasumisessa oli kaikkiaan 95 henkilöä. Heistä yli 75-vuotiaiden osuus oli yli 87 %. Vuoden aikana palveluasumiseen muutti 27 henkilöä ja palveluasumisesta poistui 16 henkilöltä. Tehostettuun palveluasumiseen muuttamisessa näkyvät asiakkaiden hoitoisuuden ja hoidon tarpeen kasvu sekä siellä vietetyn asumisen-/hoiva-ajan lyhentyminen. Tehostetussa palveluasumisessa asui kaikista yli 75-vuotiaista kempeleläisistä 8,0 %. Tehostetussa palveluasumisessa asuvien keski-ikä vuoden lopussa oli noin 83 vuotta. Toteutuneiden hoitopäivien osalta kasvua edelliseen vuoteen oli noin 9,4 % (2 283 hoitovrk). Se tarkoittaa noin kuuden ympärivuorokautisen hoivapaikan tarpeen lisäystä edellisestä vertailuvuodesta.

Ikähoivassa merkittäviä ylityksiä tapahtui sekä tehostetussa palveluasumisessa ja kotona asumista tukevissa palveluissa. Oman vuorokodin toiminnan ylläpitäminen on vaatinut lisähoitajaresursseja, joihin määrärahavaraus oli riittämätön. Sijaisjärjestelyjen sekä määräaikaisten henkilöstökulujen toteuma oli 423 000 euroa, josta noin 149 000 euroa muodostui oman vuorohoitokodin henkilöstöjärjestelyistä.

Tehostetussa palveluasumisessa kasvua lisäsi pitkäaikaisten hoitopaikkojen käyttötarpeen lisäksi tilapäishoitopaikkojen osto. Tilapäishoitoa on jouduttu oman vuorohoitokodin toiminnan lisäksi ostamaan myös yksityisiltä tehostetun palveluasumisen yrittäjiltä 613 hoitovuorokauden verran. Se tarkoittaa, että noin 1½ tilapäispaikkaa oli jatkuvana ostopalveluna. Oma vuorohoitoyksikkö tarjosi tilapäishoitoa yhteensä 1055 hoitovuorokautta. Tilapäishoidolla tuetaan asiakkaan kotona asumista mahdollisimman pitkään sekä tuetaan omaishoidon järjestelyjä.

Hoitopaikkojen tarpeen kasvuun vaikuttivat muun muassa äkilliset muutokset asiakkaan kotitilanteessa, äkillinen toimintakyvyn lasku ja sosiaaliset perusteet. Palvelupaikkojen ostot ylittivät määrärahavarauksen noin 323 000 euroa. Se tarkoittaa noin 8 uutta ympärivuorokautista palvelupaikkaa.

Varhaiskasvatus

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**1 516**	**1 571**	**0**	**1 571**	**1 527**	**97,2**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-13 526**	**-14 079**	**473**	**-13 606**	**-13 508**	**99,3**
Toimintakate	**-12 010**	**-12 508**	**473**	**-12 035**	**-11 982**	**99,6**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-12 010**	**-12 508**	**473**	**-12 035**	**-11 982**	**99,6**
Suunnitelman mukaiset poistot	-43	-42	0	-42	-44	105,9
Tilikauden tulos	**-12 053**	**-12 550**	**473**	**-12 077**	**-12 026**	**99,6**
Vyörytyskulut	-588	-535	0	-535	-457	85,4
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-12 641**	**-13 085**	**473**	**-12 612**	**-12 483**	**99,0**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Varhaiskasvatuksessa toimintatuotot toteutuivat 97,2 %. Vuoden aikana siirryttiin vaiheittain tuntiperusteiseen laskutukseen. Huhtikuussa tuntiperusteisen laskutuksen aloittivat pilottina Pikkukokon ja Kokkokankaan päiväkoti. Muut päiväkodit ja perhepäivähoito siirtyivät elokuun alussa. Vanhempien kanssa tehdään sopimus tuntimääräisestä hoitoaikaluokasta, joka sopii heidän tarpeisiinsa. Toteutuneita lasten hoitoaikoja seurataan mobiilisovelluksella. Vuoden 2018 alussa vanhemmat saavat oman mobiilisovelluksen, jolla he voivat ilmoittaa etukäteen tarvitsemansa hoitoajat ja seurata lapsen hoitoajan toteutumista. Myös muu tiedottaminen näkyy em. sovelluksessa.

Talousarvioon tehtiin vuoden aikana muutos ja talousarviosta siirrettiin 472 854 € kattamaan muiden alaprosessien menoja. Tämän muutetun talousarvion toimintakulut toteutuivat varhaiskasvatuksessa 99,3 %. Toimintakate toteutui 99,6 %.

Talousarvion alitus johtui henkilöstökulujen alituksesta. Henkilöstömenot toteutuivat 529 000 € pienempänä alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Henkilöstöä on palkattu suhteessa asetuksen mukaiseen lapsimäärään ja osan vuotta lapsimäärät olivat pienemmät.

Elokuussa otettiin käyttöön Kempeleen kunnan varhaiskasvatussuunnitelmat, jotka on valmistettu valtakunnallisen lakisääteisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Kempeleen varhaiskasvatussuunnitelman valmistelua on ohjannut osa-aikaisesti henkilö, joka palkattiin Opetushallituksen myöntämällä Uudistuvan varhaiskasvatushankkeen rahoituksella. Suunnittelua varten perustettiin työryhmä, jossa on ollut jäsenenä yksi lastentarhanopettaja kustakin yksiköstä mukaan lukien yksityiset päiväkodit. Suunnitelmaa on valmisteltu myös osallistamalla muuta henkilökuntaa ja lasten vanhempia. Kempeleen varhaiskasvatussuunnitelma laadittiin sähköisesti Opetushallituksen e – perusteisella työkalulla.

Kesällä järjesteltiin varhaiskasvatuksen esimiestöitä uudelleen perhepäivähoidon johtajan jäätyä eläkkeelle. Puukoulun päiväkodin johtajan alaisuuteen siirrettiin Honkasen tilaelementtiin siirretty osa. Samalla Puukoulun päiväkodin johtaja muutettiin hallinnolliseksi ja hänet irrotettiin lapsiryhmätyöstä. Honkasen

päiväkodin johtajalle siirrettiin perhepäivähoidon johtajan tehtävät. Perhepäivähoidon johtajan virka muutettiin puukoulun päiväkodin lastentarhanopettajan työsuhteeksi.

Opetus

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**610**	**520**	**40**	**560**	**592**	**105,7**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-21 388**	**-21 905**	**-150**	**-22 055**	**-22 144**	**100,4**
Toimintakate	**-20 778**	**-21 385**	**-110**	**-21 495**	**-21 552**	**100,3**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-20 778**	**-21 385**	**-110**	**-21 495**	**-21 552**	**100,3**
Suunnitelman mukaiset poistot	-37	-81	0	-81	-85	104,9
Tilikauden tulos	**-20 816**	**-21 466**	**-110**	**-21 576**	**-21 637**	**100,3**
Vyörytyskulut	-574	-493	0	-493	-443	89,9
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-21 389**	**-21 959**	**-110**	**-22 069**	**-22 080**	**100,1**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Opetuksen alaprosessi saavutti taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet talousarviovuonna. Talousarviovuonna opetuksen alaprosessissa lakkautettiin sivistysjohtajan virka ja perustettiin opetuksen ja kasvatuksen koordinaattorin tehtävä. Linnakangastalon koulun toisen vaiheen investointi käynnistettiin. Ylikylän päiväkoti-koulu -hankkeen suunnittelu käynnistyi yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Uuden opetussuunnitelman 2016 käyttöönottoa jatkettiin.

Tieto- ja viestintätekniikan pitkän aikavälin suunnitelman valmistelu sekä tieto- ja viestintätekniikan tutor-opettajatoiminta käynnistyi 1.8.2017. Tutoropettajatoimintaan saatiin hankerahoitusta. Edison-käyttöympäristön käyttöönottoa, hyödyntämistä ja siihen liittyvää sisäistä kouluttamista jatkettiin. Syyslukukaudella 2017 kaikille 1.luokkalaisille on tarjottu varhennettua englannin kielen opiskelua. Liikkuva-koulu hanketta jatkettiin.

Kempele Akatemia

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**778**	**839**	**68**	**907**	**804**	**88,6**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-2 500**	**-2 825**	**0**	**-2 825**	**-2 869**	**101,6**
Toimintakate	**-1 723**	**-1 986**	**68**	**-1 918**	**-2 066**	**107,7**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-1 723**	**-1 986**	**68**	**-1 918**	**-2 066**	**107,7**
Suunnitelman mukaiset poistot	-2	-2	0	-2	-18	900,0
Tilikauden tulos	**-1 725**	**-1 988**	**68**	**-1 920**	**-2 084**	**108,5**
Vyörytyskulut	-99	-89	0	-89	-73	82,1
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-1 823**	**-2 077**	**68**	**-2 009**	**-2 157**	**107,4**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Kempele Akatemian toiminta omana alaprosessina alkoi vuoden 2017 alusta. Akatemian tavoitteena on vapaa-ajan palveluiden yhdistäminen ja palveluiden kehittäminen kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Tavoitteena vuodelle 2017 olivat uuden toimintakulttuuriin luominen, yhteisen markkinoinnin ja ilmeen luominen, palveluiden kehittäminen yhteistyössä Akatemian eri yksiköiden kesken, yhteisten koulutusten aloittaminen ja osallisuuden kehittäminen. Toimintaa lähdettiin kehittämään tiimien sekä säännöllisten henkilöstökokousten avulla. Tiimejä ovat johto-, osallisuus-, kehittäjä- ja viestintä/markkinointitiimi. Tiimit ovat kokoontuneet säännöllisesti noin kerran kuukaudessa sekä yhteinen henkilöstökokous kaikille työntekijöille on ollut kerran kuukaudessa. Tavoitteena oli yhteisen toimintakulttuurin luominen ja tutustuminen koko Akatemian eri yksiköiden toimintaan. Jokaisella tiimillä on tiiminvetäjä, joka vie tiimityöskentelyä eteenpäin. Kaikki työntekijät osallistuivat kehittämiseen ja uuden toimintakulttuurin luomiseen. Kuntalaisten osallisuutta kehitettiin järjestämällä osallisuustyöpajoja sekä laajan asiakaskyselyn avulla, samoin aloitettiin yhteistyö seurojen ja järjestöjen kanssa. Vapaaehtoistoimintaa on aloitettu kehittämään sekä virkistyspakettien suunnittelun. Asiakasraateja on perustettu ja niiden toiminnan kehittäminen jatkuu edelleen.

Kempele Akatemia järjesti Suomi 100 & Kempele 150 – juhlavuoden tapahtumat yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Uusia tapahtumia olivat mm. Taiteiden yö sekä Art Linnakallio 2017- symposium. Myös juhlavuoden tuotteiden myynti olivat Akatemian toimintaa. Akatemian markkinointia ja viestintää kehitettiin aktiivisesti ja kuntalaisten palautetta huomioon ottaen. Akatemia kehitti uusia ja yhteisiä markkinointiväyliä sekä sai uuden oman ilmeen. Akatemia sai käyttöönsä huhtikuun alussa uuden noin 450 neliön oman tilan ja tila on ollut aktiivisessa käytössä siitä alkaen. Tilassa järjestetään Kempele-opiston kursseja, nuorisotilatoimintaa sekä starttipaja. Myös erilaisia tapahtumia on tilassa järjestetty sekä pidetty kokouksia ja koulutuksia.

Kempeleen kirjastossa jatkettiin lasten lukemisharrastuksen edistämistä ja lukudiplomeita suoritettiin 1019 kpl vuonna 2017. Pääkirjaston kirjahyllyt uusittiin ja siten saatiin toimivampi ja tilavampi kirjastotila. Kirjallisuuspiirit kokoontuivat säännöllisesti ja samoin satutunnit. Koha-kirjastojärjestelmän kehittämistä on jatkettu yhdessä muiden Outikirjastojen kanssa. Kempeleen kirjasto on hallinnoinut Lukudiplomi nettiin – hanketta sekä saanut hankkeelle jatkorahoituksen.

Kulttuuripalvelut järjestivät aktiivisesti Suomi 100 ja Kempele 150 – juhlavuoden tapahtumia sekä koko vuoden jatkui Suomi 100 juhlavuoden suunnitteluryhmän kokoontumiset. Juhlavuoden suunnitteluun ja tekemiseen osallistui myös monia seuroja ja järjestöjä sekä vapaaehtoisia. Museon kävijämäärä jatkoi nousuaan eli vuonna 2017 museolla kävi 5500 vierailijaa. Kulttuuripolku – kulttuurikasvatusohjelma lapsille ja nuorille aloitettiin syksyllä 2017 ja sen mukana aloitimme Kulttuuripassitoiminnan. Erilaisia konsertteja sekä teatteriesityksiä järjestettiin vuoden mittaan.

Kempeleen kansalaisopiston nimi on muuttunut Kempele-opistoksi 1.8 alkaen. Kulttuurikoulun toiminta käynnistyi lukuvuoden 2017-2018 alussa. Toimintaa jatketaan ja kehitetään edelleen. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden uudistuksen vuoksi taiteen perusopetus käynnistetään Kempele-opistossa vasta lukuvuonna 2018-2019.

Nuorisopalveluissa 2017 vuoden aikana on monipuolistettu ja laajennettu palvelutarjontaa mm. jalkautuvien palvelujen sekä hanketyön osalta, nuorten osallisuuden osalta, nuorisovaltuuston perustaminen sekä kehitetty mm. lasten liikennepuiston toimintaa. Painopisteenä on ollut vahvasti ennaltaehkäisevä toiminta.

Liikuntapalveluiden päällikkö aloitti elokuussa 2017. Lisäksi liikuntapalveluissa on aloittanut huhtikuussa 2017 ½ erityisliikunnan koordinaattori. Erityisliikunnan tarjontaa on pystytty kehittämään. Liikuntapalveluissa on käynnistynyt keväällä 2017 Sykettä Elämään -hanke, jonka avulla on pystytty vastaamaan nuorten hyvinvoinnin haasteisiin hyvinvointineuvonnan ja liikunnan avulla. Hankerahoituksia on haettu edelleen palveluiden ja resurssien kehittämiseksi. Yhteistyötä on tehty laaja-alaisesti kunnan eri palveluiden, järjestöjen ja yritysten kanssa. Liikunnan asiantuntijaraadin säännölliset tapaamiset on aloitettu.

Virkistysuimala Zimmarin kahvio- ja palvelupisteen toimintamallia selvittettiin.
Zimmarissa järjestettiin vesidisko maaliskuussa ja lokakuussa. Vesidiskoihin osallistui yhteensä n. 270 lasta. Taiteiden Yö -tapahtumaan osallistuttiin järjestämällä elävän musiikin ja vesiliikunnan tunnelmallinen ilta. Joulukuussa järjestettiin tunnelmauinti-ilta aikuisille, osallistujia n. 60. Monitoimialtaan akuutti remontti 4.9.–31.12. 2017 näkyi kävijämäärässä. Kävijämäärä 2017 oli 144 973, 9522 asiakasta vähemmän kuin 2016.

Strategiset tavoitteet (valtuuston nähden sitovat)

Aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Yhteistyö eri verkostojen kanssa	Yhteistyöverkostojen määrä	50
	Tapahtumien määrä ja palaute	95

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Alaprosesseissa verkostotyötä on monipuolistettu urheiluseurojen, Kempeleen seurakunnan ja muiden järjestöjen kanssa.
- Yhteistyöverkostot ovat monipuolistuneet Kempele Akatemian 1.8.2016 toiminnan käynnistyttyä.
- Kempele 150 v. ja Suomi 100 v. tapahtumat
- Kempeleen museolle on järjestetty yhteisöllisiä tapahtumia.

Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Lapsiperheiden palvelujen kehittämistä jatketaan	Kehittämishankkeiden eteneminen	Kunnanhallitus hyväksyi varhaiskasvatussuunnitelman 08/2017, lukudiplomi nettiin -hanke, kulttuurikoulu käynnistyi, kulttuuripassi käyttöön kouluille
	Tehdyt asiakaslähtöiset prosessikuvaukset	140

	Lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman arviointi	Lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman ohjausryhmä kokoontui keväällä. Uusi LANUPE-neuvosto nimettiin syksyllä.
Avohoitopalveluiden lisääminen	Uudistetut toimintamallit	Monistuspaja/työllistämisyksikkö, tutoropettajatoiminnan aloittaminen. Mielenterveysasiakkaiden työtoiminnan siirtyminen Tiilitorille. MLL:n toiminta/varhaiskasvatus (kylämummi ja -vaaritoiminta)

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Prosessikuvaukset
- Työllistämispalveluja monipuolistettu
- Yhteistyö MLL:n kanssa
- 1.8.2016 hyväksytyn opetussuunnitelman käyttöönottoa jatkettiin
- Kempele Akatemian toiminnan kehittämistä jatkettiin
- Pirilän alueen palveluintegraation kehittäminen
- LAPE-hankkeeseen osallistuminen
- Kulttuurikoulun käynnistyminen
- LANUPE-neuvosto nimeäminen

Ikäihmisten palveluiden rakenteen ja sisällön uudistaminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
93 % asuu kotona, heistä 13-14 % kotihoidon piirissä ja 5-6 % saa omaishoidontukea ympärivuoro-kautinen 7 %	Eri palveluja saavien määrä ja osuus 75 vuotta täyttäneistä	Kotona asui 92,0 %. Säännöllisen kotihoidon piirissä oli 15,8 %. Omaishoidontuen piirissä oli 3,3 %. Tehostetussa palveluasumisessa oli 8,00 %.
Laitoshoidon purkaminen		Pitkäaikaisessa laitoshoidossa ei ollut potilaita/asiakkaita.

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Vanhuspoliittinen ohjelma hyväksyttiin 5/2017

Palvelut järjestetään asiakaskeskeisesti ja laadukkaasti		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Aloitteiden hyödyntäminen palvelujen järjestämisessä	Uusien työmenetelmien käyt-töönoton seuranta	Voimaa vanhuuteen -hanke, Sykettä elämään -hanke, maksuttoman ehkäisyn tarjoaminen alle 25-v. toimintamallin selvitys/valmistelu

	Asukas/asiakas-tyytyväisyys-mittauksien tulokset	tarkasteluajanjaksolla ei ole tehty asukas/asiakastyytyväisyysmittauksia. Asiakaskysely/opinnäytetyö Kempele Akatemian palveluista

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Varhaiskasvatussuunnitelmien valmistamisessa vanhempien toimikuntien roolia vahvistettu
- Terveyskeskuksen kiinteistön valmistuminen ja toimintojen keskittäminen
- Voimaa vanhuuteen -hanke yhteistyössä järjestöjen kanssa käynnistynyt
- Prosessikuvaukset
- Kuntalaisten, järjestöjen ja seurojen huomioiminen Suomi 100 ja Kempele 150 vuotta juhlavuoden tapahtumien suunnittelussa ja järjestämisessä
- Kouluterveyskysely
- Kempele Akatemian ja Zempin tilojen käyttöönotto

Hyvinvointi ja terveyserojen kaventaminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Hyvinvointikertomuksen indikaattoreiden tulos huomioi-minen palvelujen järjestämisessä	Käynnistetyt toimenpiteet	Työllisyyden kehittäminen/ monistuspaja, kulttuurikoulu, Sykettä elämään -hanke, liikuntapalveluiden päällikkö, lukudiplomi nettiin -hanke

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Varhaiskasvatuksessa yksiköiden liikuntavastaavat suunnitelleet yhteistyössä liikuntasihteerin kanssa lasten liikunnan edellytyksiä
- Työllistämispalveluja monipuolistettu
- Kouluterveyskyselyn 2017 tulosten analysointi ja käyttö palveluiden suunnittelussa
- Kempele Akatemian palveluiden monipuolistaminen

Palveluiden tehostaminen teknologisilla ja sähköisillä menetelmillä		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Peruspalveluprosessin sähköisten palvelujen kehittäminen	Sähköisten palvelujen käyttö ja toimivuus	TK:ssa osassa vastaanottopalveluista on käytössä tekstiviestimuistutus, Tilamisu, Edison, varhaiskasvatuksen tuntiperusteisen laskutuksen seuranta mobiililaitteella, vanhemmille suunnatun sovelluksen valmistelu.

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Sähköisen potilastiedon arkiston käytön lisääminen, oma KanTa-palveluiden käyttöön kannustaminen
- Tilamisun käyttöönotto
- Sähköisten palveluiden käytön kehittäminen, mm. lomakepohjat
- Tuntiperusteisen laskutuksen järjestelmä ja mobiiliseuranta
- Sähköisten palveluiden ja sähköisen oppimisympäristön kehittäminen

6.2.3 TEKNISET PALVELUT

Tekniset palvelut

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**9 866**	**8 098**	**273**	**8 371**	**10 916**	**130,4**
Myyntituotot	5 559	5 259	273	5 532	6 404	115,8
Maksutuotot	433	249	0	249	423	169,9
Tuet ja avustukset	70	0	0	0	54	0,0
Muut toimintatuotot	3 803	2 590	0	2 590	4 035	155,8
Valmistus omaan käyttöön	**316**	**389**	**0**	**389**	**310**	**79,6**
Toimintakulut	**-8 557**	**-9 803**	**-175**	**-9 978**	**-10 025**	**100,5**
Henkilöstökulut	-2 403	-2 560	0	-2 560	-2 411	94,2
Palvelujen ostot	-3 378	-3 409	0	-3 409	-3 441	100,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 875	-2 192	0	-2 192	-2 139	97,6
Muut toimintakulut	-900	-1 641	-175	-1 816	-2 034	112,0
Toimintakate	**1 625**	**-1 315**	**98**	**-1 217**	**1 201**	**-98,7**
Rahoitustuotot- ja kulut	-2	0	0	0	0	0,0
Vuosikate	**1 623**	**-1 315**	**98**	**-1 217**	**1 201**	**-98,7**
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 637	-3 927	0	-3 927	-4 798	122,2
Tilikauden tulos	**-3 014**	**-5 241**	**98**	**-5 143**	**-3 597**	**69,9**
Vyörytyskulut	-376	-310	0	-310	-285	92,1
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tilikauden alijäämä	**-3 390**	**-5 551**	**98**	**-5 453**	**-3 882**	**71,2**

Teknisten palveluiden johto

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-484**	**-1 523**	**0**	**-1 523**	**-1 454**	**95,4**
Toimintakate	**-484**	**-1 523**	**0**	**-1 523**	**-1 454**	**95,4**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-484**	**-1 523**	**0**	**-1 523**	**-1 454**	**95,4**
Suunnitelman mukaiset poistot	-1	0	0	0	0	0,0
Tilikauden tulos	**-485**	**-1 523**	**0**	**-1 523**	**-1 454**	**95,4**
Vyörytyskulut	-53	-95	0	-95	-76	79,5
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-538**	**-1 618**	**0**	**-1 618**	**-1 529**	**94,5**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Teknisten palveluiden taloudellinen ja toiminnallinen tulos muodostuivat hyviksi. Toimintatuotot ylittyivät selvästi budjetoidusta, mikä johtui suurimmalta osalta maanmyyntituottojen kasvusta. Toimintakulut toteutuivat budjetoidusti. Asetetut toiminnalliset tavoitteet saavutettiin suunnitellusti.

Kunnallistekniikka

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**170**	**85**	**0**	**85**	**241**	**283,8**
Valmistus omaan käyttöön	**316**	**389**	**0**	**389**	**310**	**79,6**
Toimintakulut	**-2 815**	**-2 946**	**0**	**-2 946**	**-2 783**	**94,5**
Toimintakate	**-2 329**	**-2 471**	**0**	**-2 471**	**-2 232**	**90,3**
Rahoitustuotot- ja kulut	**-1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-2 330**	**-2 471**	**0**	**-2 471**	**-2 232**	**90,3**
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 705	-1 761	0	-1 761	-1 560	0,0
Tilikauden tulos	**-4 035**	**-4 232**	**0**	**-4 232**	**-3 792**	**89,6**
Vyörytyskulut	-106	-83	0	-83	-83	99,7
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-4 141**	**-4 315**	**0**	**-4 315**	**-3 875**	**89,8**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Kunnallistekniikan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu. Toimintatuotot ovat ylittyneet koska puunmyyntituloja uusilta asuinalueilta saatiin odotettua enempi. Myös maanläjitysalueen tulot ylittyivät. Toimintakulut pysyivät talousarvion mukaisina.

Zatelliitin eritasoliittymän rakennustyöt edistyivät aikataulun mukaisesti ja hanke valmistunee aikataulussa syyskuussa 2018.

Joukkoliikenteen käyttäjämäärät jatkoivat kasvua ja liikennöinnin aloitti uusi linja numero 50.

Tilapalvelut

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**5 695**	**5 429**	**273**	**5 702**	**6 536**	**114,6**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-3 308**	**-4 498**	**-175**	**-4 673**	**-4 867**	**104,1**
Toimintakate	**2 386**	**931**	**98**	**1 029**	**1 668**	**162,2**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**2 386**	**931**	**98**	**1 029**	**1 668**	**162,2**
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 933	-2 166	0	-2 166	-3 237	0,0
Tilikauden tulos	**-546**	**-1 235**	**98**	**-1 137**	**-1 569**	**137,9**
Vyörytyskulut	-120	-92	0	-92	-95	102,7
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-666**	**-1 327**	**98**	**-1 229**	**-1 663**	**135,3**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Tilapalveluiden taloudellinen ja toiminnallinen tulos toteutui lähes suunnitelmien mukaisesti.

Toimintatuotot olivat budjetoitua suuremmat. Toimintakulut ylittyivät hieman, mikä johtui suunniteltua suuremmista kiinteistökorjauksista – esimerkiksi Zimmarissa suoritettiin laajoja laatoituskorjauksia. Kiinteistöihin on myös vuokrattu sisäilmapuhdistimia, millä on pyritty torjumaan sisäilmaongelmia. Toimintakuluja ovat lisänneet myös uudet vuokrakohteet. Kiinteistöjen energiakulut ovat merkittävät ja toteutuivat suunnitellusti. Syksyn aikana kilpailutettiin kiinteistöjen sekä kaluston vakuutukset.

Kunnantoiminnot Kirkkotie 13:sta ja Tippakuja 3:sta siirtyivät muihin tiloihin, joten tilat ovat tällä hetkellä vajaakäytössä. Näistä ja muista muutoista aiheutui suuria käyttötalouden lisäkuluja. Kesällä 2017 alkoi Linnakangastalon laajennustyömaa ja hanke valmistuu kesällä 2018. Sisäilmatyöryhmä on kokouksissaan käsitellyt kiinteistöjen sisäilmaongelmia ja näihin on pyritty reagoimaan mahdollisimman nopeasti.

Kaavoitus

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**54**	**40**	**0**	**40**	**25**	**62,6**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-293**	**-297**	**0**	**-297**	**-352**	**118,4**
Toimintakate	**-239**	**-257**	**0**	**-257**	**-327**	**127,1**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-239**	**-257**	**0**	**-257**	**-327**	**127,1**
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Tilikauden tulos	**-239**	**-257**	**0**	**-257**	**-327**	**127,1**
Vyörytyskulut	-16	-14	0	-14	-11	80,7
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**-255**	**-271**	**0**	**-271**	**-338**	**124,8**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Kaavoituksen vuosi oli vilkas sekä kaavahankkeiden että organisaatiomuutosten suhteen. Toimintakulut ylittyivät n. 30 700 € (18) %. Tästä suurin osa (93 %) koostui palvelujen ostoihin sisältyvistä toimisto- ja asiantuntijapalveluista, joita hankittiin 1,5 -kertaisesti budjetoituun nähden. Vuoden aikana ostettiin Ollakan asemakaavarunkojen, Taajaman sekä Linnakankaan osayleiskaavatöiden suunnittelun lisäksi useita selvityksiä (rakennettavuus-, raidemelu-, tärinä- ja luontoselvityksiä), joista osaan ei ollut varauduttu (Zatelliitin kaavapalautteen poikimat kaupalliset selvitykset). Kaavatiimin henkilöstömuutosten takia uusille henkilöille hankitut työvälineet (puhelimet, tuolit, ergonomiavälineet) selittävät n. 1800 € (61 %) ylitystä ”aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden” hankinnassa.

Kaavoituksen toimintatuotot alittuivat 37 %, mikä johtui suurelta osin vaikeasti arvioitavien maankäyttö- ja kehittämiskorvausten tuloksen jäämisestä puoleen (20 000 €) arvioidusta.

Maankäyttö

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**3 572**	**2 374**	**0**	**2 374**	**3 765**	**158,6**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-254**	**-239**	**0**	**-239**	**-248**	**103,7**
Toimintakate	**3 318**	**2 135**	**0**	**2 135**	**3 517**	**164,7**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**3 318**	**2 135**	**0**	**2 135**	**3 517**	**164,7**
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	-1	0,0
Tilikauden tulos	**3 318**	**2 135**	**0**	**2 135**	**3 516**	**164,7**
Vyörytyskulut	-18	-15	0	-15	-12	76,0
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	**0,0**
Tilikauden alijäämä	**3 300**	**2 119**	**0**	**2 119**	**3 504**	**165,3**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Kokonaisuudessaan Maankäytön toimintatuotot ylittyivät n. 1,4 milj. € (59 %), joka johtui pääosin arvioitua suuremmasta omakoti- ja rivitalotonttien myynnistä. Myös maa-alueiden vuokratuotot ylittyivät n. 100.000 € (33 %), joka johtuu edellisvuosina toteutetusta kasvaneesta yritystonttien vuokramäärästä. Kulunut vuosi on ollut vilkas myös mittaustoiminnan osalta ja sen maksutuotot ylittyivät n. 15.000 € (47 %).

Maankäytön toimintakulut ylittyivät n. 9.000 € (4 %). Maaomaisuuden hallinnassa ei ollut talousarviota laadittaessa tiedossa terveyskeskuksen maa-alueen vuokramenoja, joka yhdessä ylittyneiden sisäisten tilapalveluiden kustannusten kanssa aiheutti maankäytön "muut toimintakulut" kohtaan yhteensä n. 25.000 € (259 %) ylityksen. Lisäksi maaomaisuuden hallinnassa toteutettiin Paiturin alueella yritystonttien myynnin yhteydessä suunnittelemattomia vesi- ja viemäriverkostojen siirtoja, jonka johdosta "palvelujen ostot ylittyivät yhteensä n. 9.000 € (17 %). Maankäytön henkilöstökulut olivat yhteensä n. 22.000 € (14 %) pienemmät kuin talousarviossa, joka omalta osaltaan tasapainotti maankäytön toimintakulujen toteutumista.

Rakennusvalvonta

Tuloslaskelma 1000 € / ulkoiset ja sisäiset	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Toimintatuotot	**375**	**170**	**0**	**170**	**349**	**205,2**
Valmistus omaan käyttöön	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Toimintakulut	**-1 403**	**-298**	**0**	**-298**	**-321**	**107,4**
Toimintakate	**-1 028**	**-128**	**0**	**-128**	**28**	**-22,0**
Rahoitustuotot- ja kulut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0,0**
Vuosikate	**-1 028**	**-128**	**0**	**-128**	**28**	**-22,0**
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0,0
Tilikauden tulos	**-1 028**	**-128**	**0**	**-128**	**28**	**-22,0**
Vyörytyskulut	-63	-10	0	-10	-9	90,5
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tilikauden alijäämä	**-1 090**	**-139**	**0**	**-139**	**19**	**-13,6**

Arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Rakennusvalvonnan vuosi 2017 on ollut edellisen vuoden tapaan vilkas. Rakennus-, toimenpide- ja purkamislupahakemuksia saapui vuonna 2017 yhteensä 231 kpl ja tehtyjä lupapäätöksiä oli 231kpl. Lupakäsittelyaika on vuoden 2017 lopussa saatu keskimäärin 2-3 viikkoon luvan jättämisestä. Työnjohtajapäätöksiä tehtiin 308 kpl. Sähköinen asiointi otettiin käyttöön 100 % syksyllä 2017 ja sähköinen arkisto on otettu käyttöön vuonna 2017. Toimintatuotot vuonna 2017 oli rakennusvalvonnan osalta 349 000 euroa, joka ylittää yli puolella budjetoidun tulokertymän. Syynä lupatuloihin on vilkas pientalo- ja yritysrakentaminen. Toimintakuluja oli budjetoitu vuodelle 2017 298 000 euroa, joka ylitettiin 23 000 eurolla. Syynä ylitykseen on ollut kasvaneet henkilömenot, henkilöstöä on vaihtunut vuoden 2017 aikana.

Toimintakuluja on ylitetty IT-palveluiden osalta. Myös kirjallisuutta (pientalon päiväkirja) on ostettu asiakkaiden käyttöön menotililtä, johon ei ole varattu rahaa. Lisäksi toimistotarvikkeisiin on kulunut

enemmän rahaa uuden henkilöstön tulon myötä. Puhelinkulut ovat myös ylittäneet arvioidun menoerän, koska henkilöstölle on hankittu puhelinlaitteita ja liittymiä. Rakennusvalvonnan talousarvio on laadittava huolella tuleville vuosille, jotta voidaan ennakoida ns. kiinteät kulut.

Rakennus- ja huoneistorekisterin perusparannustyö on henkilömuutosten vuoksi jäänyt suorittamatta loppuun saakka.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovat)

Edellytykset vahvalle yritystoiminnalle		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Riittävä tonttitarjonta	Yritystonttien määrä	Yritystonttien lisäys v.2017 vahvistuneissa asemakaavoissa yhteensä n. 43,7 ha, josta kaupallisia (K) tontteja n. 40 ha ja teollisuustontteja (T) n. 3,7 ha. Vireillä Vihiluodon yritysalueen asemakaava ja Honkasen asemakaava, jotka lisäävät voimaantullessaan yritystonttien määrää.

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Hakamaan asemakaavan voimaantulo ja sen pohjoisosan kunnallistekniikan rakentaminen mahdollistavat 19 yritystontin rakentamisen.
- Kaavoituksen resursseja on lisätty.
- Tehty tarvittavia selvityksiä yritystonttien asemakaavoituksen edistämiseksi.

Turvallinen ja aktivoiva ympäristö		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttaminen	Toteutuneet liikenneturvallisuus-hankkeet	Liikenneturvallisuustyöryhmän toiminta on aktiivista. Liikenneturvallisuuskohteina rakennettiin Honkasentien ja liittymä- ja pysäkkijärjestelyt Pekurintien kohdalla. Linnakankaan koululta rakennettiin uusi kevyen liikenteen yhteydet Miessuontien alueelle sekä Harjunpään kadulle.
Valaistuksen kehittämissuunnitelman toteuttaminen	Hyvinvointikertomuksen turvallisuus ja elinympäristö-mittarit	Valaistuksen kehittämissuunnitelma on kesken ja valmistuu vuoden 2018 aikana. Katuturvallisuusindeksi vuodelta 2016 on 145,87, joka on selvästi keskimääräistä parempi.

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpiteitä on toteutettu.
- Valaistuksen kehittämissuunnitelman laadinta on aloitettu.

Aktiivisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Osallistetaan asukkaita ja yhteisöjä ympäristön suunnittelussa ja toteuttamisessa	Osallistujien palaute, Aktiiviset hankkeet, Aktiivisten verkostojen lukumäärä	Honkasen alueen katujen perusparantamiseen tehtiin asukaskysely verkossa. Sankarinpuiston suunnitelmaan tehtiin asukaskysely verkossa. Aktiivisia kyläyhdistyksiä tuettu 2kpl. Yksityistiekuntia aktivoitu 1kpl.Urheiluseurojen kanssa yhteistyö on aktiivista. Eri kaavahankkeissa pidetty 2 kpl asukas- ja yleisötilaisuuksia, 6 kpl 30 pv kuulemisvaiheita ja 1 kpl paikkatietopohjainen Harava-kysely.

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Asukkaita ja yhteisöjä on osallistettu ympäristön suunnittelussa ja toteutuksessa.

Palvelurakenteiden ja tuotantotapojen uudistaminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Prosessikuvauksia tarkennetaan	Palveluiden järjestämissuunnitelman toteutuminen Prosessikuvausten lukumäärä	Teknisissä palveluissa on laadittu yhteensä 31 prosessikuvausta

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Prosessikuvauksia on tarkennettu
- Tonttijakojen, suunnittelutarveratkaisujen ja poikkeamishakemusten käsittely on siirtynyt kaavoitukselle

Palvelut järjestetään asiakaskeskeisesti ja laadukkaasti		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Kuntalaiset ovat mukana palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa	Uusien työmenetelmien käyttöönoton seuranta	Jalankulku- ja pyöräväylien pääreittien talvikunnossapidon laatuseurantaa tekevät aktiivipyöräilijät.

Asukkaita ja yhteisöjä on kuultu ympäristön suunnitteluproses-sissa.	Asukas/asiakastyytyväisyysmit-tauksien tulokset	Honkasen alueen katujen perusparantamiseen tehtiin asukaskysely verkossa. Sankarinpuiston suunnitelmaan tehtiin asukaskysely verkossa. Aktiivisia kyläyhdistyksiä tuettu 2kpl. Yksityistiekuntia aktivoitu 1kpl.Urheiluseurojen kanssa yhteistyö on aktiivista. Eri kaavahankkeissa pidetty 2 kpl asukas- ja yleisötilaisuuksia, 6 kpl 30 pv kuulemisvaiheita ja 1 kpl paikkatietopohjainen Harava-kysely.

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Asukkaiden ja yhteisöjen osallistaminen ympäristön suunnittelussa ja toteutuksessa

Hyvinvointi ja terveyserojen kaventaminen		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Arkiliikunnan ja liikunnan olosuhteiden kehittäminen	Käynnistetyt toimenpiteet	Linnakallion matkailu- ja virkistysalueen yleissuunnitelma käynnistetty. Kävelyn ja pyöräilyn pääreittien viitoitus, merkitseminen ja brändäys käynnistetty.
	Hyvinvointikertomuksen mittarit	Kouluterveyskyselyn 2017 mukaan 4-5 luokkalaisesta 53 % liikkuu suositusten mukaan yli tunnin päivässä. Tämä on yli koko maan keskiarvon. Yläkouluissa ja 2-asteen oppilaitoksissa liikkumisen määrä vähenee merkittävästi.

Keskeiset toimenpiteet 2017

- Arkiliikunnan ja liikunnan olosuhteiden kehittäminen kaavoituksessa ja ympäristön toteutuksessa

Palveluiden tehostaminen teknologisilla ja sähköisillä menetelmillä		
Tavoitetaso 2017	**Mittari/arviointikriteeri**	**Tilanne 31.12.2017**
Kuntalaiset käyttävät aktiivisesti sähköistä tonttihakua ja rakennuslupahakua.	Sähköisten palvelujen käyttö ja toimivuus	Kaikki rakennusluvat on haettu sähköisesti 1.9.2017 lähtien ja luvat arkistoidaan myös sähköisesti.

6.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Tuloslaskelman analysointi

Tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka toimintatuotot riittävät palvelutoiminnan menoihin, lainojen korko- ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelman välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

- Toimintakate osoittaa, kuinka paljon toimintamenoista on katettava verotuloilla ja valtionosuuksilla.
- Vuosikate kuvaa tulorahoituksen riittävyyttä. Toimintakatteen lisäksi siinä on otettu huomioon verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi lähinnä investointeihin ja lainan lyhennyksiin.
- Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen.

Ulkoinen (1 000 €)	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset 2017	Talousarvio + muutos 2017	Tilinpäätös 2017	Poikkeama
Toimintatuotot	**9 712**	**143**	**9 855**	**12 692**	**-2 837**
Myyntituotot	1 637	0	1 637	2 269	-632
Maksutuotot	4 324	35	4 359	4 837	-478
Tuet ja avustukset	989	108	1 097	1 230	-133
Muut toimintatuotot	2 763	0	2 763	4 357	-1 594
Valmistus omaan käyttöön	**389**	**0**	**389**	**310**	**80**
Toimintakulut	**-92 263**	**-2 095**	**-94 358**	**-96 224**	**1 866**
Henkilöstökulut	-43 980	121	-43 859	-43 952	93
Palvelujen ostot	-36 367	-2 152	-38 519	-40 135	1 616
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 021	-17	-5 038	-5 309	271
Avustukset	-4 897	128	-4 769	-4 839	70
Muut toimintakulut	-1 999	-175	-2 174	-1 990	-184
TOIMINTAKATE	**-82 162**	**-1 952**	**-84 114**	**-83 222**	**-892**
Verotulot	64 700	2 277	66 977	67 244	-267
Valtionosuudet	23 500	265	23 765	24 037	-272
Rahoitustuotot ja -kulut	-768	0	-768	-614	-154
Muut rahoitustuotot	52	0	52	71	-19
Korkokulut	-800	0	-800	-683	-117
Muut rahoituskulut	-20	0	-20	-2	-18
VUOSIKATE	**5 270**	**590**	**5 860**	**7 445**	**-1 585**
Poistot ja arvonalentumiset	**-4 730**	**0**	**-4 730**	**-5 468**	**738**
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 730	0	-4 730	-4 368	-362
Arvonalentumiset	0	0	0	-1 100	1 100
Satunnaiset erät	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Satunnaiset tuotot	0	0	**0**	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	**0**	0	0
TILIKAUDEN TULOS	**540**	**590**	**1 130**	**1 977**	**-846**
Poistoeron muutos	629	0	629	629	0
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**1 169**	**590**	**1 759**	**2 606**	**-846**

Toimintatuotot

Toimintatuottojen toteuma oli 128,8 % ja ne ylittivät talousarvion n. 2,8 milj. eurolla. Talousarvion ylittymistä selittää suurelta osin maanmyyntivoittojen talousarvion ylittyminen 1,2 milj. eurolla. Maanmyyntivoittoja kertyi n. 3,3 milj. euroa ja niiden toteumaprosentti oli 157,7 %. Lisäksi myyntituotot ja maksutuotot molemmat ylittivät selkeästi budjettinsa.

Toimintatuotot kasvoivat edelliseen vuoteen oli 1,1 %:a eli n. 150.000 euroa. Myyntituotot ovat säilyneet lähes ennallaan ja maksutuotoissa kasvua on 2,7 %:a eli n. 130.000 euroa. Muut toimintatuotot ovat kasvaneet 5,3 %:a, joka vastaa n. 220.000 euron kasvua. Tätä selittää se, että maanmyyntivoitot kasvoivat 120.000 euroa ja maanvuokrat 60.000 euroa. Verrattaessa toimintatuottoja edelliseen vuoteen tulee huomioida, että toimintatuotoista on poistunut perustoimeentulon valtionosuus n. 320.000 euroa johtuen perustoimeentulotuen maksamisen siirtymisestä kunnilta Kelalle. Tämä näkyy tuet ja avustuksen -16,3 %:n laskuna.

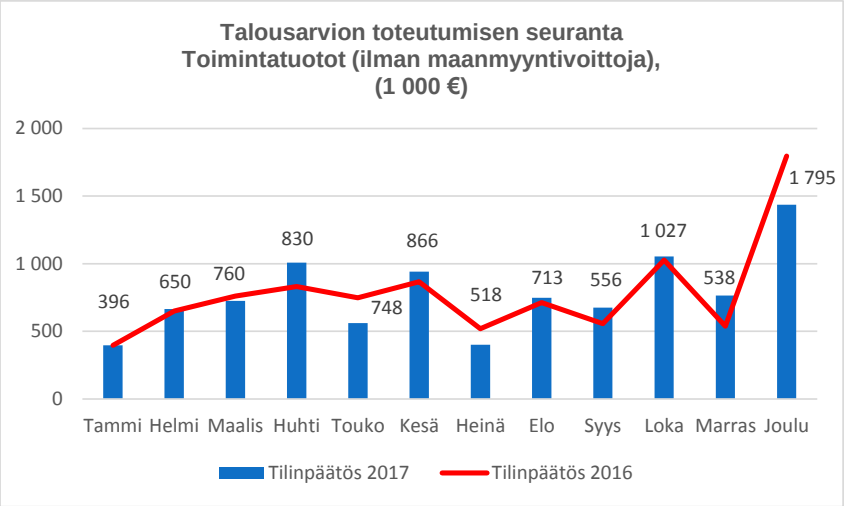

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Yhteensä
Tilinpäätös 2016	397	664	725	1 007	560	942	401	747	676	1 054	765	1 435	9 373
Talousarvio 2017	325	543	594	824	458	771	328	611	553	863	626	1 175	7 672
Tilinpäätös 2017	396	650	760	830	748	866	518	713	556	1 027	538	1 795	9 397
Muutos %	-0,4	-2,0	4,8	-17,6	33,6	-8,1	29,2	-4,6	-17,7	-2,5	-29,6	25,1	0,3
Erotus, €	-2	-13	35	-177	188	-76	117	-34	-120	-27	-227	360	25

Toimintakulut

Ulkoisten toimintakulujen toteuma oli 102 %:a ja ylittivät talousarvion n. 1,8 milj. eurolla. Suurimmat ylitykset olivat terveyspalveluissa (1,7 milj. euroa), sosiaalipalveluissa (570.000 euroa) ja ikähoivassa (510.000 euroa). Kunnanjohto on sen sijaan alittanut talousarvion merkittävästi n. 850.000 eurolla. Terveyspalveluiden ylitystä selittää erikoissairaanhoidon talousarvion ylitys n. 900.000 euroa. Tilikauden aikana myönnettiin lisämäärärahaa toimintakuluihin n. 2,0 milj. euroa ja toimintakulut ylittivät alkuperäisen talousarvion n. 4,0 milj. eurolla.

Toimintakulut kasvoivat 4,4 %, mikä vastaa n. 4 milj. euron kasvua. Eniten kasvoivat palveluiden ostot n. 3,4 milj. euroa. Palveluiden ostojen kasvua selittää suurelta osin erikoissairaanhoidon 9,8 %:n kasvu (n. 1,8 milj. euroa). Lisäksi kunnan kiinteistöjen vuokrakulut on kasvaneet n. 1,0 milj. euroa. Vuokramenojen kasvu johtuu uusista vuokra- ja leasingkohteista (terveyskeskuksen uudisosa ja Zemppi-areena) sekä käytössä olevista väistötiloista. Ilman erikoissairaanhoidon ja vuokrakulujen kasvua kunnan toimintakulujen kasvuksi jää 1,4 %:a (n. 1,3 milj. euroa), mikä vastaa kunnan väkiluvun kasvua ja voidaan siten pitää kohtuullisena kulujen kasvuna.

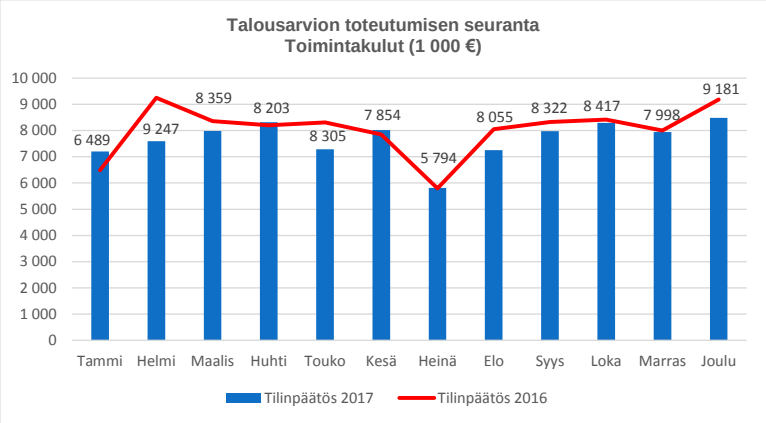

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Yhteensä
Tilinpäätös 2016	7 204	7 593	7 988	8 317	7 288	8 015	5 816	7 256	7 979	8 295	7 940	8 482	92 173
Talousarvio 2017	7 211	7 600	7 996	8 325	7 295	8 023	5 822	7 263	7 986	8 304	7 948	8 490	92 263
Tilinpäätös 2017	6 489	9 247	8 359	8 203	8 305	7 854	5 794	8 055	8 322	8 417	7 998	9 181	96 224
Muutos %	-9,9	21,8	4,6	-1,4	14,0	-2,0	-0,4	11,0	4,3	1,5	0,7	8,2	4,4
Erotus, €	-715	1 655	371	-114	1 017	-161	-22	799	343	122	58	699	4 052

Henkilöstökulut

Tilierittely (1000 €)	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Vakinaisten kk-palkat	-28 446	-29 579	275	-29 304	-28 526	97,3
Määräaikaisten palkat	-1 452	-1 054	-163	-1 217	-1 557	127,9
Sijaiset	-1 619	-1 260	-13	-1 273	-1 937	152,1
Tuntipalkat	-823	-849	0	-849	-862	101,5
Jaksotetut palkat	423	0	0	0	-51	0,0
Erilliskorvaukset	-1 263	-1 041	0	-1 041	-1 261	121,2
Kokouspalkkiot	-165	-217	0	-217	-218	100,9
Henkilökunnan kokouspalkkiot	-77	-51	0	-51	-80	158,4
Muut palkkiot	-55	-6	0	-6	-75	0,0
Asiantuntijapalkkiot	-50	-99	0	-99	-47	47,7
Valtion työll. Varoin palkat	-1 050	-1 021	0	-1 021	-1 045	102,3
Kunnan työll.varoin palkat	-17	-80	0	-80	-19	23,6
Eläkekulut	-7 226	-7 142	17	-7 125	-7 012	98,4
Muut henkilösivukulut	-2 218	-1 867	5	-1 862	-1 753	94,2
Henkilöstökorvaukset	384	285	0	285	491	172,4
Yhteensä	**-43 654**	**-43 980**	**121**	**-43 859**	**-43 952**	**100,2**

Henkilöstökulujen toteuma oli 100,2 %:a ja ne ovat kokonaisuutena ne lähellä talousarviota. Vakinaisten palkat ovat alittaneet talousarvion 780.000 eurolla, kun taas määräaikaisten ja sijaisten palkat yhteensä ovat ylittäneet talousarvion yhteensä 1,0 milj. eurolla.

Henkilöstösivukulut on laskenut edellisen vuoden tilinpäätöksestä n. 6,8 %:a eli n. 640.000 euroa. Muutoksen taustalla on pääasiassa kilpailukykysopimus, jossa sovittiin mm. työnantajan sairasvakuutusmaksun ja työttömyysvakuutusmaksun alentamisesta. Vastaavasti työntekijöiden maksut nousivat. Sairasvakuutusmaksun muutos oli -1,04 prosenttiyksikköä ja työttömyysvakuutusmaksun -0,25 prosenttiyksikköä. Lisäksi eläkemenoperusteinen maksu on pienentynyt, mikä johtuu siitä, että maksuissa olevat eläkkeet ovat vähentyneet ja vuoden 2017 alusta poistui mahdollisuus osa-aikaeläkkeeseen, joka on nostanut eläkemenoperusteisia maksuja.

Verrattaessa henkilöstökuluja vuosien 2016 ja 2017 tilinpäätöksien välillä tulee huomioida, että vuoden 2016 tilinpäätökseen sisältyy lomarahan leikkauksesta johtuvaa henkilöstökulujen laskua n. 420.000 euroa. Vuonna 2017 lomapalkkavelka (jaksotetut palkat) kasvoi n. 50.000 euroa.

Palvelujen ostot

Tilierittely (ulkoiset, 1000 €) (Erikoissairaanhoito eriteltynä)	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Asiakaspalv. ostot valtiolta	**-64**	**-33**	**0**	**-33**	**-80**	**245,5**
joista erikoissairaanhoito	-4	0	0	*0*	-7	0,0
Asiakaspalv. ostot kunnilta	**-445**	**-511**	**0**	**-511**	**-556**	**108,8**
joista erikoissairaanhoito	-6	0	0	0	-28	0,0
Asiakaspalv. ostot kuntayhtymiltä	**-19 592**	**-19 509**	**-1 000**	**-20 509**	**-21 226**	**103,5**
joista erikoissairaanhoito	*-18 313*	*-18 147*	*-1 000*	*-19 147*	*-20 000*	104,5
Asiakaspalv. ostot muilta	**-8 436**	**-7 714**	**-1 048**	**-8 762**	**-9 509**	**108,5**
joista erikoissairaanhoito	*-188*	*-211*	*0*	*-211*	*-278*	131,6
Muut palvelujen ostot	**-8 188**	**-8 600**	**-104**	**-8 704**	**-8 764**	**100,7**
Yhteensä	**-36 725**	**-36 367**	**-2 152**	**-38 519**	**-40 135**	**104,2**

Palvelujen ostot on ylittänyt talousarvion 1,6 milj. eurolla. Merkittävimmät ylitykset palveluiden ostoissa olivat erikoissairaanhoidossa n. 900.000 euroa, ikähoivassa 370.000 euroa ja sosiaalipalveluissa 200.000 euroa.

Palvelujen ostot kasvoivat edellisestä vuodesta n. 3,4 milj. euroa eli 9,3 %:a. Tästä erikoissairaanhoidon osuus oli 1,8 milj. euroa. Sosiaalipalveluiden palveluiden ostot kasvoivat 550.000 eurolla, mikä vastaa noin 10 %:n kasvua. Myös ikähoivan palveluiden ostot kasvoivat 13 %:lla, mikä tarkoittaa n. 390.000 euron kasvua.

Muut toimintakuluerät

Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittivät talousarvion 270.000 eurolla niiden toteumaprosentin ollessa 105,4 %:a ja ne kasvoivat 12,1 %:a eli n. 570.000 euroa. Merkittävimmät ylitykset olivat terveyspalveluissa, sosiaalipalvelussa ja ikähoivassa.

Avustukset ovat toteutuneet lähellä budjetoitua niiden toteumaprosentin ollessa 101,5 %. Avustuksissa on

merkittävä lasku -17,6 % n. 1,0 milj. euroa. Tätä selittää pääasiassa se, että perustoimeentulotuen maksatus on siirtynyt vuoden 2017 alusta lukien kunnilta Kelalle. Perustoimeentulotuen poistuminen on vähentänyt toimintakuluja n. 650.000 eurolla. Lisäksi työmarkkinatuen kuntaosuus on laskenut n. 150.000 eurolla.

Muut toimintakulut on alittanut budjetin 180.000 eurolla ja niiden toteumaprosentti oli 91,5 %:a. Kasvua sen sijaan on ollut 810.000 euroa, mikä vastaa 68,2 %:n kasvua. Kasvun selittää kunnan rakennusten vuokra- ja leasing-kulujen kasvu.

Verotulot

Tilierittely (1000 €)	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Kunnan tulovero	59 921	58 969	2 277	61 246	60 190	98,3
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 599	2 596	0	2 596	3 445	132,7
Kiinteistövero	3 133	3 135	0	3 135	3 609	115,1
Yhteensä	**65 653**	**64 700**	**2 277**	**66 977**	**67 244**	**100,4**

Verotulot ylittivät talousarvion 270.000 eurolla. Verotulot kasvoivat 2,4 %:a edellisestä tilinpäätöksestä, mikä vastaa n. 1,6 milj. euron kasvua. Merkittävin kasvu oli yhteisöveron tuotossa, joka kasvoi 32,5 % (850.000 euroa). Kiinteistöverot kasvoivat 480.000 euroa (15,2 %). Kiinteistöverojen kasvua selittää se, että vuodelle 2017 yleistä kiinteistöveroprosenttia on korotettu 0,95 %sta -> 1,1%:iin ja vakituisten asuinrakennusten prosenttia on korotettu 0,4 %:sta -> 0,43 %:iin.

	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo, milj. €	Muutos
2012	19,50 %	51,10	5,40 %
2013	19,50 %	52,55	2,70 %
2014	20,50 %	57,07	8,61 %
2015	20,50 %	58,64	2,75 %
2016	20,50 %	59,41	1,31 %
2017	20,50 %	-	-

Valtionosuudet

Tilierittely (1000 €)	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutos	Talousarvio + muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	22 326	21 463	265	21 728	22 044	101,5
Verotuloihin perustava vo tasaus	3 221	3 696	0	3 696	2 843	76,9
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 496	-1 659	0	-1 659	-850	51,2
Yhteensä	**24 051**	**23 500**	**265**	**23 765**	**24 037**	**101,1**

Valtionosuudet ylittivät talousarvion n. 270.000 eurolla. Valtionosuudet säilyivät edellisen vuoden tasolla.

Vuosikate

Vuonna 2017 Kempeleen kunnan vuosikate oli n. 7,5 milj. euroa. Vuoteen 2016 verrattuna vuosikate heikkeni n. 2,2 milj. euroa. Vuosikate oli kuitenkin 1,6 milj. euroa parempi talousarviota. Vuosikatteen määrä / asukas oli 425 euroa, kun se vuonna 2016 oli 560 euroa.

Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot olivat n. 4,4 milj. euroa. Poistot säilyivät edellisvuoden tasossa.

Suunnitelman mukaisten poistojen lisäksi kirjattiin arvonalennusta 1,1 milj. euroa kunnan talon tasearvoon. Vuodesta 2016 lähtien kunnantalon tiloista on ollut käytössä sisäilmaongelmien takia vain n. 1/3-osaa. Kunnantalon tasearvo vuoden 2016 lopulla on ollut n. 3,1 milj. euroa ja tästä tasearvosta on alas kirjattu vuoden 2016 tilinpäätökseen 780.000 euroa ja lisäksi on kirjattu suunnitelman mukaista poistoa vuodelle 2017 yhteensä 175.000 euroa. Jotta kunnantalon tase-arvo vastaisi tätä 1/3-käyttöä, on perusteltua tehdä 1,1 milj. euron alaskirjaus kunnantalon tasearvoon.

Rahoitustuotot ja –kulut

Korkokulujen toteuma oli 85,3 %. Korkokulut jäivät 120.000 euroa talousarviota pienemmiksi.

Tilikauden tulos

Kempeleen kunnan tilikauden 2017 tulos oli n. 2,0 milj. euroa. Tulos on n. 850.000 euroa budjetoitua parempi. Tilikauden tulos on kuitenkin laskenut edellisestä vuodesta n. 2,6 milj. euroa. Tulosta verrattaessa edelliseen vuoteen tulee huomioida kunnantalon arvonalennuskirjaus, joka alentaa vuoden 2017 tulosta 1,1 milj. eurolla.

6.4 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

INVESTOINNIT	Talousarvio 2017	Muutos	Talousarvio +muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
INVESTOINTITULOT					
MAA- JA VESIALUEET	**2 400 000**	**0**	**2 400 000**	**3 396 851**	**141,5**
RAKENNUKSET					
Kierrätyskeskus	**0**	**16 500**	**16 500**	**16 319**	**98,9**
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT					
Vihiluodon rantarojekti	**0**	**123 500**	**123 500**	**123 500**	**100,0**
KUNNALLISTEKNIIKKA					
Liikenneväylien rakentaminen	**100 000**	**0**	**100 000**	**160 429**	**160,4**
TIETOKONEOHJELMISTOT					
Kotipalvelu, kanta-projekti	**0**	**13 388**	**13 388**	**13 388**	**100,0**
KONEET JA KALUSTO					
Tietokoneet ja laitteet	**0**	**3 796**	**3 796**	**3 796**	**100,0**
Terveyskeskuksen kalusteet	**0**	**0**	**0**	**407 795**	**0,0**
Köykkyrin hissi	**0**	**140 000**	**140 000**	**129 372**	**0,0**

INVESTOINNIT	Talousarvio 2017	Muutos	Talousarvio +muutos	Tilinpäätös 2017	Käyttö-%
INVESTOINTIMENOT					
MAA- JA VESIALUEET	**-750 000**	**-520 000**	**-1 270 000**	**-1 337 914**	**105,3**
RAKENNUKSET	**-5 814 000**	**-1 116 500**	**-6 930 500**	**-7 248 473**	**104,6**
Uudisrakentaminen					
Linnakangastalon laajennus I	0	-13 000	-13 000	-12 896	99,2
Linnakangastalon laajennus II	-4 500 000	-1 000 000	-5 500 000	-5 936 668	107,9
Linnakankaan väistötilan perustustyöt	-100 000	100 000	0	0	0,0
Korjausrakentaminen					
Sarkkirannan huoltorak. peruskorjaus ja laajeı	-150 000	80 000	-70 000	-61 191	87,4
Muut korjaukset					
Keittiö ja ruokailu	-85 000	0	-85 000	-49 452	58,2
Lukion ilmanvaihto	-350 000	-411 000	-761 000	-760 656	100,0
Koulujen ja päiväkotien piha-alueet	-80 000	-1 000	-81 000	-80 208	99,0
Sähköinen kulunvalvonta ja yleinen turvallisuu	-50 000	0	-50 000	-25 887	51,8
Kirkonkylän yhtenäiskoulu, katu- ja piha-alueet	-300 000	300 000	0	0	0,0
Zimmarin korjaukset	-87 000	0	-87 000	-72 794	83,7
Kirkonkylän YK:n A-talon lattia	0	-155 000	-155 000	-153 883	0,0
Pienet hankkeet	-112 000	-16 500	-128 500	-94 840	73,8
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	**-50 000**	**-123 500**	**-173 500**	**-156 044**	**89,9**
Ketonlanperäntien liittymät	-50 000	0	-50 000	-32 689	65,4
Vihiluodon rantarojekti	0	-123 500	-123 500	-123 354	0,0

KUNNALLISTEKNIIKKA	**-8 766 000**	**-60 000**	**-8 826 000**	**-8 784 954**	**99,5**
Zatelliitin eritasoliittymä	-5 000 000	0	-5 000 000	-5 151 219	103,0
Liikenneväylien rakentaminen	-2 416 000	0	-2 416 000	-2 474 991	102,4
Kuusirinteen tieyhteys	0	-60 000	-60 000	0	0,0
Liikenneväylien päällystäminen	-835 000	0	-835 000	-741 903	88,9
Liikenneväylien valaistus	-100 000	0	-100 000	-107 913	107,9
Liikenneturvallisuus	-50 000	0	-50 000	-34 209	68,4
Linnakallion matkailu- ja virkistysalue	-50 000	0	-50 000	-23 716	47,4
Urheilualueet	-215 000	0	-215 000	-191 895	89,3
Puistot ja leikkipaikat	-100 000	0	-100 000	-59 110	59,1
TIETOKONEOHJELMISTOT	**-400 000**	**0**	**-400 000**	**-128 973**	**32,2**
KONEET JA KALUSTO	**-1 859 000**	**-120 000**	**-1 979 000**	**-1 775 298**	**89,7**
Tietokoneet ja laitteet	-550 000	0	-550 000	-558 203	101,5
Terveyskeskuksen kalusteet	-919 000	0	-919 000	-723 335	78,7
Tekniset palvelut, koneet ja kalusto	-150 000	0	-150 000	-149 605	99,7
Kempelehallin kuntosalilaitteet	-20 000	0	-20 000	-19 999	100,0
Kirjaston kirjahyllyt	-80 000	7 000	-73 000	-70 499	96,6
Päiväkotien kalusteet	-30 000	0	-30 000	-29 994	100,0
Koulujen kalusteet	-60 000	0	-60 000	-57 367	95,6
Kempele Akatemian kalusteet	-30 000	-7 000	-37 000	-36 819	99,5
Kunnantalon kalusteet	-20 000	20 000	0	0	0,0
Köykkyrin hissi	0	-140 000	-140 000	-129 477	92,5
OSAKKEET JA OSUUDET	**0**	**-50 000**	**-50 000**	**-37 500**	**75,0**

INVESTOINTITULOT	**2 400 000**	**0**	**2 400 000**	**3 804 645**	**158,5**
RAHOITUSOSUUDET	**100 000**	**297 184**	**397 184**	**446 804**	**112,5**
INVESTOINTIMENOT	**-17 639 000**	**-1 990 000**	**-19 629 000**	**-19 469 156**	**99,2**
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ	**-15 139 000**	**-1 692 816**	**-16 831 816**	**-15 217 707**	**90,4**

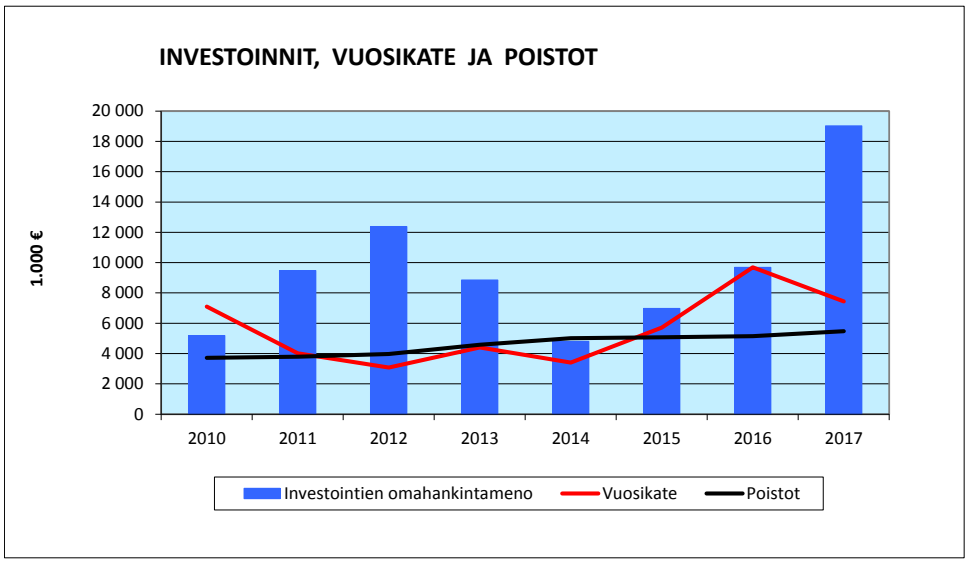

6.4.1 MAA- JA VESIALUEET

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot			2 400 000	0	2 400 000	3 396 851	996 851	141,5
Menot			-750 000	-520 000	-1 270 000	-1 337 914	-67 914	105,3
Netto	0	0	1 650 000	-520 000	1 130 000	2 058 937	928 937	36,2

Maa-alueiden hankinta

Maata on hankittu suunnitellusti Zatelliitin ja Riihivainion keskeisiltä rakentamisalueilta sekä Linnakankaan alueelta läjitysalueen tarpeisiin. Talousarviosta poiketen hankittiin lisäksi 2 rakennettua omakotitonttia Asemanseudun ja Ollilan tulevilta suunnittelualueilta sekä Senaattikiinteistöjen Aurinkokujalla myynnissä ollut varikkoalue. Hankintakulut ylittyivät n. 68.000 € johtuen määrärahan tarkistuksen hetkellä olleista kirjaamattomista kuluista. Talousarviomuutos Aurinkokujan osto KVALT 2.10.2017 § 98.

Maanmyyntituotot

Maanmyyntituotot ylittyivät talousarvioon verrattuna n. 1,0 milj. € verran. Ylitys johtui pääosin arvioitua suuremmasta omakoti- ja rivitalotonttien myynnistä.

6.4.2 RAKENNUKSET

Uudisrakentaminen

Linnakangastalon laajennus I

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot	-2 200 000	-2 397 426	0	-13 000	-13 000	-12 896	104	99,2
Netto	-2 200 000	-2 397 426	0	-13 000	-13 000	-12 896	104	99,0

Talousarviomuutos KVALT 11.12.2017 § 132
Laajennus on valmistunut kesällä 2016, mutta hankkeeseen liittyviä töitä on tehty vielä vuoden 2017 keväällä.

Linnakangastalon laajennus II

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot	-11 300 000	-62 239	-4 500 000	-1 000 000	-5 500 000	-5 936 668	-436 668	52,5
Netto	-11 300 000	-62 239	-4 500 000	-1 000 000	-5 500 000	-5 936 668	-436 668	52,5

Talousarviomuutos KVALT 10.4.2017 § 31
Hanke on aloitettu suunnitellusti kesällä 2017 ja se valmistuu kesällä 2018. Rakentamiskustannukset jakaantuvat kahdelle vuodelle ja vuoden 2017 toteutuma ylittää arvioidut kustannukset. Urakkahinta ei ole muuttunut, mutta korotuksia aiheuttavat mm. liittymis- ja valvontakulut sekä muut rakennuttajan kulut.

Linnakankaan väistötilan perustustyöt

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot	-100 000	0	-100 000	100 000	0		0	0,0
Netto	-100 000	0	-100 000	100 000	0	0	0	0,0

Talousarviomuutos KVALT 10.4.2017 § 31
Perustustyöt suoritettiin käyttötalouden määrärahoilla.

Korjausrakentaminen

Sarkkirannan huoltorak.peruskorjaus ja laajennus

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot	-150 000		-150 000	80 000	-70 000	-61 191	8 809	40,8
Netto	-150 000	0	-150 000	80 000	-70 000	-61 191	8 809	40,8

Talousarviomuutos KVALT 11.12.2017 § 132
Työ on aloitettu kesällä 2017. Hanke jatkuu seuraavana vuonna ja sillä on määräraha varattu 2018 talousarviossa.

Muut korjaukset

Keittiö ja ruokailu

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-85 000		-85 000	-49 452	35 548	
Netto			-85 000	0	85 000	-49 452	35 548	

Ylikylän keskuskeittiön yhdistelmäuuni ja Kokkokankaan päiväkodin keittiön astianpesulinjasto on uusittu.

Lukion ilmanvaihto

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot	-350 000		-350 000	-411 000	-761 000	-760 656	344	100,0
Netto	-350 000	0	-350 000	-411 000	761 000	-760 656	344	-100,0

Talousarviomuutos KVALT 10.4.2017 § 31, KVALT 22.5.2017 § 40, KVALT 11.12.2017 § 132
Lukion ilmanvaihdon korjaustyöt ovat valmistuneet suunnitellusti.

Koulujen ja päiväkotien piha-alueet

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot	-141 000		-80 000	-1 000	-81 000	-80 208	792	99,0
Netto	-141 000	0	-80 000	-1 000	-81 000	-80 208	792	99,0

Talousarviomuutos KVALT 22.5.2017 § 40, KVALT 11.12.2017 § 132
Määrärahalla on korjattu Ylikylän yhtenäiskoulun piha-alue sekä uusittu Pikkukokon päiväkodin aita.

Sähköinen kulunvalvonta ja yleinen turvallisuus

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot	-50 000		-50 000	0	-50 000	-25 887	24 113	51,8
Netto	-50 000	0	-50 000	0	-50 000	-25 887	24 113	52,0

Työt on aloitettu Kirkonkylän yläasteelta ja ala-asteelta sekä lukiolta. Työt jatkuvat vielä vuonna 2018.

Kirkonkylän yhtenäiskoulu, katu- ja piha-alueet

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-300 000	300 000	0	0	0	0,0
Netto	0	0	-300 000	300 000	0	0	0	0,0

Talousarviomuutos KVALT 10.4.2017 § 31

Zimmarin korjaukset

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot	-87 000		-87 000	0	-87 000	-72 794	14 206	83,7
Netto	-87 000	0	-87 000	0	87 000	-72 794	14 206	84,0

Zimmarissa on uusittu pukukaappeja, valvomon ilmanvaihto, vedenpuhdistuslaitteistoja sekä valaistusta ja suodatinhiiliä.

Kirkonkylän YK:n A-talon lattia

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot				-155 000	-155 000	-153 883	1 117	99,0
Netto	0	0	0	-155 000	-155 000	-153 883	1 117	99,0

Talousarviomuutos KVALT 10.4.2017 § 31, KVALT 22.5.2017 § 40
Kohteessa on ilmennyt sisäilmaongelmia ja siihen liittyvät korjaustyöt aloitettiin kesällä. Määrärahalla kuivattiin lattiarakennetta ja uusittiin lattiapinnoitteita.

Pienet hankkeet

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot				16 500	16 500	16 319	181	98,9
Menot			-112 000	-16 500	-128 500	-94 840	33 660	73,8
Netto	0	0	-112 000	0	-112 000	-78 521	33 479	

Talousarviomuutos KVALT 13.11.2017 § 116

	Ta2017	Muutos	Toteuma
Kirkonkylän yhtenäiskoulu B-talon julkisivu	-20 000	0	0
Kiinteistojen kiinteistöautomaation uusint	-57 000	0	-48 774
Varikon pihan asfalttointi	-25 000	0	-21 240
Martintalon lattioiden uusinta	-10 000		-8507
Kierrätyskeskus		-16 500	-16319
Yht.			-94 840

Julkisivukorjaus siirtyi vuodelle 2018 ja muut korjaukset tehtiin suunnitellusti.

6.4.3 MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT

Ketolanperäntien liittymät

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot	-500 000		-50 000		-50 000	-32 689	17 311	6,5
Netto	-500 000	0	-50 000	0	-50 000	-32 689	17 311	6,5

Katusuunnitelmien laadinta aloitettiin ja ne valmistuvat keväällä 2018.

Vihiluodon rantarojekti

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot				123 500	123 500	123 500	0	100,0
Menot			0	-123 500	-123 500	-123 354	146	100,0
Netto	0	0	0	0	0	0	146	0,0

Talousarviomuutos KVALT 11.12.2017 § 132
Hanke on valmistunut kesäkuussa.

6.4.4 KUNNALLISTEKNIIKKA

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot	-8 600 000		-5 000 000		-5 000 000	-5 151 219	-151 219	59,9
Netto	-8 600 000	0	-5 000 000	0	-5 000 000	-5 151 219	-151 219	59,9

Zatelliitin eritasoliittymän rakennustyöt etenevät aikataulussa. Talousarvion poikkeama johtuu urakan maksuerien aikatauluista ja vuonna 2017 toteutunut ylitys vähentää vuonna 2018 tulevia kustannuksia.

Liikenneväylien rakentaminen

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot			100 000		100 000	160 429	60 429	160,4
Menot			-2 416 000	0	-2 416 000	-2 474 991	-58 991	102,4
Netto	0	0	-2 316 000	0	-2 316 000	-2 314 562	1 438	

Liikenneväylien rakentamisohjelma on toteutunut suunnitellusti. Talousarvion poikkeamat tulopuolella ovat Zatelliitin pohjois yritysalueen EAKR-tuloja. Menopuolella poikkeama johtuu Linnakankaan urakoiden tutkittua heikommista pohjaolosuhteista.

Kuusirinteen tieyhteys

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			0	-60 000	-60 000	0	60 000	0,0
Netto	0	0	0	-60 000	-60 000	0	60 000	0,0

Talousarviomuutos KVALT 10.4.2017§ 31

Kuusirinteen tieyhteys toteutettiin osana Zatelliitin eritasoliittymä-hanketta ajotieyhteytenä maaläjitysalueelle.

Liikenneväylien päällystäminen

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-835 000		-835 000	-741 903	93 097	88,9
Netto	0	0	-835 000	0	-835 000	-741 903	93 097	89,0

Liikenneväylien päällystäminen ja vihertyöt toteutuvat suunnitellusti.

Liikenneväylien valaistus

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-100 000	0	-100 000	-107 913	-7 913	107,9
Netto	0	0	-100 000	0	-100 000	-107 913	-7 913	108,0

Valaistustöiden poikkeama talousarvioon johtuu ennakoimattomista valaistuksen muutostyötarpeista urakoissa.

Liikenneturvallisuus

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-50 000	0	-50 000	-34 209	15 791	68,4
Netto	0	0	-50 000	0	-50 000	-34 209	15 791	68,0

Liikenneturvallisuuskohteet toteutettiin suunnitellusti. (Pekurintien liittymä ja pysäkit)

Linnakallion matkailu- ja virkistysalue

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-50 000	0	-50 000	-23 716	26 284	47,4
Netto	0	0	-50 000	0	-50 000	-23 716	26 284	47,0

Linnakallion yleissuunnitelmatyö käynnistyi ja jatkuu vuoden 2018 puolella.

Urheilualueet

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-215 000	0	-215 000	-191 895	23 105	89,3
Netto	0	0	-215 000	0	-215 000	-191 895	23 105	89,0

Toteutettiin Sarkkirannan ja Köykkyrin pysäköintialueet sekä Köykkyrin hiihtolatujen valaistusta.

Puistot ja leikkipaikat

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-100 000	0	-100 000	-59 110	40 890	59,1
Netto	0	0	-100 000	0	-100 000	-59 110	40 890	59,0

Sankarinpuiston rakentaminen viivästyi osittain vuoden 2018 puolelle. Läjitysalueelle on hankittu sähköinen puomi.

6.4.5 TIETOKONEOHJELMISTOT

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot				13 388	13 388	13 388	0	100,0
Menot			-400 000		-400 000	-128 973	271 027	32,2
Netto	0	0	400 000	13 388	413 388	142 361	-271 027	67,8

Määrärahalla on hankittu mm. konesaliin virtuaaliserverien lisenssipäivitys, Effica-lisenssejä ja -lisäosia varhaiskasvatuksen Lifecare Läsnä –sovellus sekä muita ohjelmistoja eri yksiköiden käyttöön.
Talousarviomuutos KVALT 10.4.2017 § 31

6.4.6 KONEET JA KALUSTO

Tietokoneet ja laitteet

Tietokoneet ja laitteet

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot			3 796		3 796	3 796	0	100,0
Menot			-550 000		-550 000	-558 203	-8 203	101,5
Netto	0	0	553 796	0	553 796	561 999	8 203	-1,5

Määrärahalla hankittiin henkilöstön tietokoneita ja oheislaitteita. Suurimmat hankinnat tehtiin kouluille, jonne hankittiin uusien tietokoneiden lisäksi uusia tabletteja 17 luokkasarjaa. Lisäksi määrärahalla hankittiin av-laitteita ja konesalin laajennus.

Terveyskeskuksen kalusteet

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot			0		0	407 795	407 795	
Menot			-919 000		-919 000	-723 335	195 665	78,7
Netto	0	0	919 000	0	919 000	-315 540	212 130	34,3

Terveyskeskushankkeen Allianssi-rakentamisessa käyttäjän hankintoja, osa laskuista siirtyy v 2018 puolelle.

Tekniset palvelut koneet ja kalusto

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-150 000	0	-150 000	-149 605	395	99,7
Netto	0	0	-150 000	0	-150 000	-149 605	395	100,0

Kunnallistekniikan palvelualueelle on hankittu katujen ja puistojen kunnossapitotraktori, urheilukeskuksen huoltotraktori, huoltoauto sekä mönkijä. Maankäytön palvelualueelle mittaukseen on hankittu takymetri.

Kempelehallin kuntosalilaitteet

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-20 000	0	-20 000	-19 999	1	100,0
Netto	0	0	-20 000	0	20 000	-19 999	1	100,0

Kuntosalilaitteita on uusittu suunnitellusti.

Kirjaston kirjahyllyt

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-80 000	7 000	-73 000	-70 499	2 501	97,0
Netto	0	0	80 000	-7 000	73 000	70 499	-2 501	-97,0

Määrärahalla uusittu pääkirjaston hyllyt.

Talousarviomuutos KVALT 11.12.2017 § 132

Päiväkotien kalusteet

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-30 000		-30 000	-29 994	6	100,0
Netto	0	0	30 000	0	30 000	29 994	-6	-100,0

Kirkkotien, Kokkokankaan ja Linnakangastalon päiväkoteihin hankittu korkeita kalusteita sekä täydennystä entisiin kalusteisiin talousarvion mukaisesti.

Koulujen kalusteet

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-60 000		-60 000	-57 367	2 633	96,0
Netto	0	0	60 000	0	60 000	57 367	-2 633	-96,0

Ketolanperä: ryhmätyöskentelypisteet luokkiin	5570
Santamäkitalo: ryhmätyöskentelypisteet luokkiin	5040
Kirkonkylä: Pedagogiseen kalustamiseen	7964
Kirkonkylä: käsityön koneistuksen uusinta	11226
Ylikylä: oppimisympäristön kalustaminen, pöytäryhmät, sohvat, pe	11740
Linnakangas: ruokasalin kalusteet ja oppilaspöydät/tuolit	15827

Kempele Akatemian kalusteet

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-30 000	-7 000	-37 000	-36 819	181	100,0
Netto	0	0	30 000	7 000	37 000	36 819	-181	-100,0

Määrärahalla kalustettu Kempele Akatemian uudet tilat.

Talousarviomuutos KVALT 11.12.2017 § 132

Kunnantalon kalusteet

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot			-20 000	20 000	0	0	0	0,0
Netto	0	0	20 000	-20 000	0	0	0	0,0

Talousarviomuutos KVALT 10.4.2017 § 31 ja KVALT 12.6.2017 § 56

Köykkyrin hissi

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot			0	140 000	140 000	129 372	-10 628	93,0
Menot			0	-140 000	-140 000	-129 477	10 523	92,5
Netto	0	0	0	0	0	-105	105	

Talousarviomuutos KVALT 10.4.2017 § 31.
Hankittu ja otettu käyttöön Köykkyriin minisompahissi. Hanke toteutettu Leader-avustuksella.

6.4.7 OSAKKEET JA OSUUDET

	Kustannus-arvio	Ed.vuosien käyttö	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus-arviosta käytetty 31.12.
Tulot					0		0	
Menot					-50 000	-37 500	12 500	
Netto	0	0	0	0	50 000	37 500	-12 500	0,0

Määrärahalla hankittiin Kempeleen Vesihuolto Oy:n osakkeita.
Talousarviomuutos KVALT 12.6.2017 § 56

6.5 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

(1 000 €)	Alkuperäinen talousarvio	Talousrvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2017	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta	**3 230**	**590**	**3 820**	**4 078**	**-258**
Vuosikate	5 270	590	5 860	7 445	-1 585
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-2 040	0	-2 040	-3 366	1 326
Investointien rahavirta	**-15 139**	**-1 693**	**-16 832**	**-15 218**	**-1 614**
Investointimenot	-17 639	-1 990	-19 629	-19 469	-160
Rahoitusosuudet investointimenoihin	100	297	397	447	-50
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 400	0	2 400	3 805	-1 405
Toiminta ja investoinnit, netto	**-11 909**	**-1 103**	**-13 012**	**-11 139**	**-1 873**
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset	**-100**	**0**	**-100**	**68**	**-168**
Antolainasaamisten lisäykset	-200	0	-200	-51	-149
Antolainasaamisten vähennykset	100	0	100	120	-20
Lainakannan muutokset	**12 020**	**1 103**	**13 123**	**7 472**	**5 651**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 600	1 103	18 703	13 000	5 703
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 580	0	-5 580	-5 528	-52
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	**11**	**0**	**11**	**-3 599**	**3 610**

Rahoituslaskelman analysointi

Rahoituslaskelmaan kootaan tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta. Lisäksi rahoituslaskelmaan merkitään lainakannan muutokset.

Toiminnan rahavirta

Toiminnan rahavirta kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Tulorahoitus saadaan, kun vuosikatteesta vähennetään maan myyntivoitot, jotka on kirjattu tuloslaskelmaosaan muihin toimintatuottoihin sekä lisätään mahdolliset satunnaiset tuotot.

Toiminnan rahavirta on 4,0 milj. euroa. Tulorahoituksen korjauserissä on maanmyyntivoittoja n. 3,3 milj. euroa ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin varauksen purkua 70.000 euroa.

Investointien ja rahoituksen rahavirta

Investointien rahavirta saadaan, kun investointimenoista vähennetään maanmyyntitulot ja investointikohteisiin saadut valtionosuudet.

Investointituloja kertyi 3,8 milj. euroa. Summa sisältää maanmyyntituloja n. 3,3 milj. euroa ja terveyskeskuksen kaluston ns. Sales and lease back –järjestelystä saatua luovutustuloa n. 400.000 euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli -11,1 milj. euroa. Uutta lainaa nostettiin 13,0 milj. euroa ja vanhoja lainoja lyhennettiin 5,5 milj. euroa. Lainakanta kasvoi siten yhteensä n. 7,5 milj. eurolla. Lainannostovaltuutus vuodelle 2017 oli yhteensä 18,7 milj. euroa eikä sitä käytetty kokonaan. Rahavarat pienivät viime vuoden tilinpäätöksestä n. 3,0 milj. euroa.

6.6 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

	Määrärahat (1 000 €)						Tuloarviot (1 000 €)				
	Sito-vuus *	Talous-arvio	TA muutos	TA + muutos	Toteu-tuma	Poik-keama	Talous-arvio	TA muutos	TA + muutos	Toteu-tuma	Poik-keama
KÄYTTÖTALOUSOSA		103 949	2 368	106 317	108 325	-2 008	21 787	416	22 203	25 103	-2 900
KUNNANJOHTO	B	11 098	171	11 269	10 554	715	7 134	0	7 134	6 562	572
PERUSPALVELUT											
Sosiaali- ja terveyspalvelut	B	44 629	2 345	46 974	49 533	-2 559	3 626	35	3 661	4 702	-1 041
Varhaiskasvatus, Opetus, Kempele Akatemia	B	38 808	-323	38 485	38 522	-37	2 929	108	3 037	2 923	114
TEKNISET PALVELUT	B	9 414	175	9 589	9 716	-127	8 098	273	8 371	10 916	-2 545
TULOSLASKELMAOSA											
Verotuotot	B						64 700	2 277	66 977	67 244	-267
Valtionosuudet	B						23 500	265	23 765	24 037	-272
Muut rahoitustuotot	B						52	0	52	71	-19
Korkokulut	B	800	0	800	683	117					
Muut rahoituskulut	B	20	0	20	2	18					
INVESTOINTIOSA											
Maa- ja vesialueet	B	750	520	1 270	1 338	-68	360	0	360	102	258
Linnakangastalon laajennus I	B	0	13	13	13	0	0	0	0	0	0
Linnakangastalon laajennus II	B	4 500	1 000	5 500	5 937	-437	0	0	0	0	0
Linnakankaan väistötilan perustustyöt	B	100	-100	0	0	0	0	0	0	0	0
Sarkkirannan huoltorak. peruskorj.	B	150	-80	70	61	9	0	0	0	0	0
Keittiö ja ruokailu	B	85	0	85	49	36	0	0	0	0	0
Lukion ilmanvaihto	B	350	411	761	761	0	0	0	0	0	0
Koulujen ja päiväkotien piha-alueet	B	80	1	81	80	1	0	0	0	0	0
Sähköinen lukitus ja yleinen turvallisuus	B	50	0	50	26	24	0	0	0	0	0
Kirkonkylän yk, katu- ja piha-alueet	B	300	-300	0	0	0	0	0	0	0	0
Zimmarin korjaukset	B	87	0	87	73	14	0	0	0	0	0
Pienet hankkeet	B	112	16	128	154	-26	0	0	0	0	0
Kirkonkylän YK:n A-talon lattia	B	0	155	155	95	60	0	0	0	0	0
Kierrätyskeskus	B	0	0	0	0	0	0	17	17	16	1
Ketolanperäntien liittymät	B	50	0	50	33	17	0	0	0	0	0
Vihiluodon rantarojekti	B	0	124	124	123	1	0	124	124	124	0
Zatelliitin eritasoliittymä	B	5 000	0	5 000	5 151	-151	0	0	0	0	0
Liikenneväylien rakentaminen	B	2 416	0	2 416	2 475	-59	100	0	100	160	-60
Kuusirinteen tieyhteys	B	0	60	60	0	60	0	0	0	0	0
Liikenneväylien päällystäminen	B	835	0	835	742	93	0	0	0	0	0
Liikenneväylien valaistus	B	100	0	100	108	-8	0	0	0	0	0
Liikenneturvallisuus	B	50	0	50	34	16	0	0	0	0	0
Linnakallion matkailu- ja virkistysalue	B	50	0	50	24	26	0	0	0	0	0
Urheilualueet	B	215	0	215	192	23	0	0	0	0	0
Puistot ja leikkipaikat	B	100	0	100	59	41	0	0	0	0	0
Tietokoneohjelmistot	B	400	0	400	129	271	0	13	13	13	0
Tietokoneet ja laitteet	B	550	0	550	558	-8	0	3	3	3	0
Terveyskeskuksen kalusteet	B	919	0	919	723	196	0	0	0	408	-408
Ympäristöpalvelut koneet ja kalusto	B	150	0	150	150	0	0	0	0	0	0
Kempelehallin kuntosalilaitteet	B	20	0	20	20	0	0	0	0	0	0
Kirjaston kirjahyllyt	B	80	-7	73	70	3	0	0	0	0	0
Päiväkotien kalusteet	B	30	0	30	30	0	0	0	0	0	0
Koulujen kalusteet	B	60	0	60	57	3	0	0	0	0	0
Kempele Akatemian kalusteet	B	30	7	37	37	0	0	0	0	0	0
Kunnantalon kalusteet	B	20	-20	0	0	0	0	0	0	0	0
Köykkyrin hissi	B	0	140	140	130	10	0	140	140	130	10
Osakkeet ja osuudet	B	0	50	50	38	12	0	0	0	0	0
RAHOITUSOSA											
Muut tulorahoituksen korjauserät	B	**0**	**0**	**0**	72	-72					
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäykset	B	200	0	200	51	149					
Antolainasaamisten vähennys	B						100	0	100	120	-20
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						17 600	1 103	18 703	13 000	5 703
Pitkäaikaiste lainojen vähennys	B	5 580	0	5 580	5 528	52					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N										
Oman pääoman muutokset											
Vaikutus maksuvalmiuteen		11	0	11		11				3 599	-3 599
YHTEENSÄ		**128 199**	**4 358**	**132 557**	**134 130**	**-1 573**	**128 199**	**4 358**	**132 557**	**134 130**	**-1 573**

* N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B = bruttomääräraha/-tuloarvio

Muut tulorahoituksen korjauserät sisältää pakollisen varauksen vähennyksen.

7 KEMPELEEN KONSERNIN TYTÄRYHTIÖT

7.1 KIINTEISTÖ OY KEMPELEENKARTANO

Kiinteistö Oy Kempeleenkartano kuuluu Kempeleen kunnan kuntakonserniin. Yhtiö aloitti toimintansa 1.1.1993, jolloin kaikki kunnan omistamat aravavuokratalot siirtyivät yhtiön omistukseen. Kempeleen kunta omistaa yhtiön kaikki osakkeet.

Kunnanvaltuusto on 12.8.1993 tehnyt päätöksen, jonka mukaan Kiinteistö Oy Kempeleenkartano toimii Kempeleen kunnan vuokra-asuntojen tuottajana.

Yhtiöjärjestyksen mukaan Kiinteistö Oy Kempeleenkartanon toimialana on vuokra-asunto-tarpeen tyydyttäminen Kempeleessä. Tämän toteuttamiseksi yhtiö vuokraa, omistaa hallitsee ja rakennuttaa asuinkiinteistöjä sekä antaa vuokralle asuntoja ja asuinkiinteistöjä.

Yhtiön osakepääoma on 2.111.770,06 €.

Yhtiön tavoitteena on

- tuottaa hyvänlaatuisia, toimivia ja haluttuja vuokra-asuntoja, joiden vuokrataso on kohtuullinen ja käyttöaste pyritään pitämään lähellä 100 %
- ylläpitää asuntojen kunto sellaisena, että niiden rakenteellinen kunto ei iän myötä huonone
- toteuttaa asuntojen uustuotanto kunnan asunto-ohjelman mukaisesti
- hoitaa yhtiön talous liiketaloudellisesti kannattavasti
- pitää yhtiön kassavaranto vähintään 1-2 kuukauden vuokratulojen suuruisena ja tilikauden tulos vuosittain noin +/- 0 €.

Yhtiöllä oli 31.12.2017 vuokratalokohteita eri puolilla Kempelettä 24 kpl, joissa oli yhteensä 437 asuntoa. Asukasmäärä oli 748 henkilöä (31.12.2017).

Aravalainoituksesta johtuen yhtiö tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa, eikä se jaa myöskään osinkoa. Asunnoista peritään omakustannusvuokraa, jolla katetaan sekä talon hoito- että pääomamenot. Vuokrat vaihtelivat v. 2017 talokohtaisesti välillä 9,75 – 10,92 €/m2/kk

Yhtiön lainojen määrä 31.12.2017 on 11,2 milj. €, josta aravalainojen osuus on 7,6 milj. €, korkotukilainaa 2,2 milj. € ja muilta rahoituslaitoksilta 1,3 milj. €.

Yhtiön vuoden 2017 tilinpäätöksessä taseen loppusumma oli 14,1 milj. €. Yhtiön liikevaihto oli 3,0 (TA 3,1) milj. €, josta tuloslaskelman mukaiset kulut veivät yhteensä 3,0 (TA 2,9) milj. €. Liiketappiota syntyi -1 t€ (TA 234 t€). €. Rahoituskulut olivat 0,1 milj. €. Asuintalovarausta purettiin 145 t €. Tilikauden aikana yhtiön liikevaihto nousi 2,08 % edellisestä vuodesta.

Vuonna 2018 talousarvion mukaan arvioitu liikevaihto on 3,2 milj.€. Yhtiön maksuvalmius on vakaa.

Asuntohakemuksia yhtiön asuntoihin saapui 406 kpl (389 kpl v. 2016), joista asunnon sai 119 hakijaruokakuntaa.

Yhtiön henkilökuntaan kuului toimitusjohtaja, kiinteistösihteeri, toimistosihteeri, vastaava kiinteistönhoitaja ja ammattimies. Lisäksi yhtiöllä oli palkattuna kesätöissä määräaikainen apumies (2.5.-30.6.).

Kempeleen valtuusto myönsi 7.12.2015 yhtiölle 3,3 milj. € lainan takauksen pitkän tähtäimen suunnitelmien toteuttamiseksi. Yhtiö nosti vuonna 2016 lainaa 1,48 milj. €. Vuodelle 2017 lainaa ei lainaa nostettu.

Yhtiö haki keväällä 2015 Valtiokonttorilta vuosimaksulainojen lainaehtojen muuttamista/ tervehdyttämisavustusta. Valtiokonttori hyväksyi 8.7.2016 lainaehtojen muuttamisen kiinteäehtoiseksi ja Kempeleen valtuusto hyväksyi muuttamisen 7.11.2016. Uusien maksusuunnitelmien mukaiset vuosilyhennykset alkoivat 28.2.2017.

Yhtiö on lähtenyt toteuttamaan pitkän tähtäimen suunnitelmia päättäväisesti. Tavallisten vuosiremonttien lisäksi PTS-remontteja on tehty seuraavasti:

- lämmitysjärjestelmäremontti, Suopursutie 1, Hovintie 7, Kitulankuja 4 ja Peukaloisentie 3
- julkisivumaalaus, Helylänkuja 2, Ollakantie 24, Suopursutie 1 ja Tähdenlento 2
- huoneistovarastojen uusiminen, Suopursutie 1
- lukitusten uusiminen, Hovintie 9, Hovintie 12, Hovintie 10 B, Lehmikentäntie 8, Ollakantie 24 ja Punatulkuntie 19
- kattojen pesu ja pinnoitus, Ollakantie 24, Hovintie 8, Kyntömiehentie 1-2, Kyntöpolku 2- 4 ja Peltorivi 1
- terassien/kaiteiden uusiminen, Lehmikentäntie 8
- ulko-ovien uusiminen, Peltomiehentie 13
- piha-alueilla useassa kohteessa puiden kaatoa ja kantojen jyrsintää
- pesuhuone/saunaremontteja 23 huoneistoon.

TULOSLASKELMA 1000€	Tilinpäätös 2016	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio + muutos	Toteutunut 31.12.2017	Poikkeama %
LIIKEVAIHTO	2 956	3 130			3 018	-3,58
Muut kiint. tuotot	0	0				
Henkilöstökulut:						
Palkat ja palkkiot	-208	-220			-209	-5,00
Eläkevakuutusmaksut	-41	-42			-41	-2,38
Muut henkilösivukulut	-9	-8			-5	-37,50
Henkilöstökulut yhteensä:	-258	-270			-255	-5,56
Poistot	-605	-651			-582	-10,60
Muut kulut	-1 882	-1 974			-2 182	10,54
LIIKEVOITTO/TAPPIO	211	234			-1	-100,43
Rahoitustuotot ja -kulut:						
Korko- ja rahoitustuotot	6	0			7	
Korko- ja rahoituskulut	-173	-153			-151	-1,31
Voitto ennen tilinp.siirtoja	44	81			-145	-279,01
Asuintalovaraus	-44	0			145	
Tilikauden voitto	0	81			0	-100,00

TASE 1000€	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Aineelliset hyödykkeet		
Liittymismaksut	525	525
Asuinrakennukset	12 515	12 969
Rakennelmat	15	19
Rakennuksen koneet ja laitteet	127	114
Kiinteistönhoitokoneet ja työkalut	4	3
Toimistokoneet ja -kalusto	12	11
Muut koneet ja kalusto	**8**	**8**
Asfaltointi	2	8
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4	0
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	13 211	13 657
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	1	1
Muut saamiset	304	304
Sijoitukset yhteensä	305	305
Pysyvät vastaavat yhteensä	13 516	13 962
Vaihto- ja rahoitusomaisuus		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset kiinteistön tuotoista	75	63
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0	0
Siirtosaamiset	35	17
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	110	80
Rahat ja pankkisaamiset	523	894
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä	633	974
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 149	14 935

TASE 1000€	31.12.2017	31.12.2016
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	2 112	2 112
Muut rahastot		
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	20	20
Rakennusrahasto	79	79
Muut rahastot yhteensä	**99**	**99**
Tilikauden voitto	0	0
Oma pääoma yhteensä	2 211	2 210
Tilinpäätössiirtojen kertymät		
Vapaaehtoiset varaukset	360	505
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta pitkäaikaiset	10 536	11 165
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta lyhytaikainen	629	651
Saadut ennakot	180	176
Ostovelat	131	116
Velat saman konsernin yrityksille	3	3
Muut velat		
Veroihin ja sosiaaliturvaan liittyvät velat	7	7
Arvonlisäverovelka	4	5
Muut velat yhteensä	11	12
Siirtovelat	88	97
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	1 042	1 055
Vieras pääoma yhteensä	11 578	12 220
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	14 149	14 935

RAHOITUSLASKELMA 1000€	31.12.2017	31.12.2016
Rahanlähteet		
Hoitotuotot		
Vuokrat	**3 006**	**2 946**
Käyttökorvaukset ja muut kiinteistön tuotot	11	10
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot	1	0
Korkotuotot	4	4
Muut rahoitustuotot	**2**	**2**
Nostetut lainat	0	1 480
Rahan lähteet yhteensä	**3 025**	**4 443**
Rahankäyttö		
Hoitomenot		
Kiinteistön hoitokulut	-2 437	-2 141
Liittymismaksut	0	11
Rakennukset ja rakennelmat	**-67**	**145**
Koneet ja kalusto	-64	-83
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	-4	0
Sijoitukset	**0**	**5**
Rahoitusmenot		
Lainojen korot	-151	-173
Lainojen lyhennykset	-651	-1 434
Rahankäyttö yhteensä	-3 375	-3 671
Yli/alijäämä tilikaudelta	-350	772
Yli/alijäämä edellisiltä tilikausilta	570	-201
Yli/alijäämä 31.12.	220	570

7.2 KEMPELEEN VESIHUOLTO OY

Yhtiö perustettiin 9.1.1964 ja se on ollut kunnan tytäryhtiö vuodesta 1969 lähtien. Kempeleen kunta omistaa 87,42 % osakkeista ja Limingan kunta 10,1 %. Kaikkiaan osakkaita on 19.

Yhtiöjärjestyksen mukaan Kempeleen Vesihuolto Oy:n toimialana on ylläpitää toiminta-alueellaan vesihuoltolain tarkoittamaa vesi- ja viemäröintilaitosta sekä toimia muulla kunnallisteknisellä toimialalla. Yhtiön tarkoituksena on toimia yleishyödyllisellä pohjalla voittoa jakamatta siten, että toiminta lisää alueen viihtyvyyttä ja hyvinvointia ja elvyttää sen tuotannollista toimintaa. Toiminnan perustana on vesihuoltolaki (119/2001).

Vesijohtoverkosto kattaa Kempeleen rakennetut alueet. Liittymisaste on 99,8 %, 17 582 asukasta. Vesijohtoja on 308 km. Vedenkulutus on keskimäärin 2 281 m^3/vrk. Vesi otetaan Kempeleenharjun tärkeältä pohjavesialueelta Tuohinon, Honkasalmen ja Monkkasen pohjaveden-ottamoista. Vesijohtovesi täytti talousvesiasetuksen 1352/2015 laatuvaatimukset ja -suositukset.

Jätevesiviemäröinti kattaa asemakaava-alueet, Ketolanperän pohjoisosan sekä Tuohinon ja Monkkasen vedenottamoiden lähialueet. Lisäksi verkoston ulkopuoleltakin on liittynyt yli sata taloa rakentamalla oman viemärin talostaan yhtiön viemäriin saakka. Viemärin liittymisaste on 93,7 %, 16 507 asukasta. Viemäriverkostoa on 200 km ja jätevedenpumppaamoita 62 kpl.

Henkilöstöä on Lakeuden Keskuspuhdistamo mukaan luettuna 16 henkilöä eli sama kuin vuonna 2016.

Suunnitelmien mukaisesti uutta verkostoa rakennettiin Linnakankaalle, Hakamaahan ja Zatelliitin alueelle. Verkoston saneerauksia suoritettiin kunnan katusaneerausohjelman yhteydessä. Haja-asutusalueen viemäröintihankkeista Uutelantie saatiin tehtyä tammikuun alussa 2018. Suunnitelmat Ketolanperän keskiosan haja-asutusalueen viemäröinniksi ovat valmistumassa.

Jätevedet käsitellään Lakeuden Keskuspuhdistamo Oy biologis-kemiallisella puhdistamolla. Puhdistamo on toiminut hyvin. Puhdistustulokset ovat hyvät ja täyttäneet lupaehdot, paitsi kesäajan typenpoiston osalta lupaehtoja ei ole täytetty. Yhtiö antamaan typenpoiston selvitykseen ja muutoshakemukseen odotetaan AVI-viraston kantaa. Puhdistamolietteen osalta, toistaiseksi, kaikki lietteet viedään biokaasutukseen.

Vesijohtoa rakennettiin 3,3 kilometriä ja viemäriverkostoa 3,4 kilometriä. Vuoden 2017 investoinnit olivat 0,851 milj. euroa. Liittymismaksuja tuli 0,487 milj. euroa. Haja-asutusalueen viemäröintiin saatiin 14 000 euron avustus. Vesijohto- ja jätevesiviemäröintiin liittyi 100 kiinteistöä. Lisäksi 12 kiinteistöä liittyi jätevesiviemäröintiin ja 3 kiinteistöä vesijohtoon.

Maksujen perusteet ovat vesihuoltolain perusteella annetun valtakunnallisen suosituksen mukaiset. Vesi maksoi 0,97 euroa/ m^3 ja jätevesi 1,26 euroa/ m^3, sis. alv 24 %. Normaalikokoisen omakotitalon perusmaksu vedestä on 7,09 euroa/ kk ja viemäröinnistä 5,68 euroa/ kk. Valtakunnallinen vuoden 2017 keskiarvon vertailuhinta omakotiasujalle oli Suomessa 5,68 euroa/m^3 kun se meillä oli 3,55 euroa/m^3. Vuoden 2018 maksuja korotettiin keskimäärin 4 % ja vuodelle 2019 on korotuspaineita.

Yhtiön liikevaihto oli 2,35 milj. euroa ja tulos oli 2 363 euroa.

TULOSLASKELMA 1000€	Tilinpäätös 2016	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio + muutos	Toteutunut 31.12.2017	Poikkeama %
Liikevaihto	2 356	2 321	0	2 321	2 352	1,34
Liiketoiminnan muut tuotot	14	13	0	13	13	0,00
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-751	-723	0	-723	-746	3,18
Varastojen lisäys/vähennys	-2	0	0	0	0	0,00
Ulkopuoliset palvelut	-153	-141	0	-141	-167	18,44
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-906	-864	0	-864	-913	5,67
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-381	-356	0	-356	-366	2,81
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-82	-90	0	-90	-83	-7,78
Muut henkilösivukulut	-23	-20	0	-20	-16	-20,00
Henkilöstökulut yhteensä	-486	-466	0	-466	-465	-0,21
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-743	-746	0	-746	-769	3,08
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-743	-746	0	-746	-769	3,08
Liiketoiminnan muut kulut	-235	-251	0	-251	-232	7,57
Liikevoitto	0	7	0	7	-14	300,00
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut korko-ja rahoitustuotot						
Muilta	15	16	0	16	19	18,75
Korkokulut ja muut rahoituskulut						
Muille	0	0	0	0	0	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	15	16	0	16	19	18,75
Voitto (tappio) ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja	15	23	0	23	5	-78,26
Tilinpäätössiirrot						
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-11	0	0	0	-2	
Tilinpäätössiirrot yhteensä	-11	0	0	0	-2	
Tilikauden voitto (tappio)	4	23	0	23	3	-86,96

TASE 1000€	31.12.2017	31.12.2016
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	22	28
Ennakkomaksut	15	12
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	37	40
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	617	615
Rakennukset ja rakennelmat	9 028	8 942
Koneet ja kalusto	158	190
Muut aineelliset hyödykkeet	1	2
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	96	47
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	9 900	9 796
Sijoitukset		
Osuudet omistusyhteysyrityksissä	360	360
Muut osakkeet ja osuudet	5	5
Muut saamiset	161	156
Sijoitukset yhteensä	526	521
Pysyvät vastaavat yhteensä	10 463	10 357
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	124	128
Vaihto-omaisuus yhteensä		128
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	10	17
Siirtosaamiset	127	0
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	137	17
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	138	136
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	15	1
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä	19	21
Muut saamiset	58	22
Siirtosaamiset	20	20
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	250	200
Rahat ja pankkisaamiset	2 889	2 646
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	3 400	2 991
Vastaavaa yhteensä	**13 863**	**13 348**

TASE 1000€	31.12.2017	31.12.2016
Vastattavaa		
Oma pääoma		
Osakepääoma	127	127
Vararahasto	123	123
Muut rahastot	7 798	7 798
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	183	165
Tilikauden voitto (tappio)	2	4
Oma pääoma yhteensä	8 233	8 217
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Poistoero	14	11
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	14	11
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velat saman konsernin yrityksille	59	11
Muut velat	5 206	4 767
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	5 265	4 778
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	1	1
Ostovelat	114	**103**
Velat saman konsernin yrityksille	0	1
Velat omistusyhteysyrityksille	57	56
Muut velat	78	78
Siirtovelat	101	103
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	351	342
Vieras pääoma yhteensä	5 616	5 120
Vastattavaa yhteensä	**13 863**	**13 348**

RAHOITUSLASKELMA 1000€	31.12.2017	31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Myynnistä saadut maksut	2 345	2 382
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	13	14
Maksut liiketoiminnan kuluista	-1 761	-1 636
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä	597	760
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	0	0
Saadut korot liiketoiminnasta	14	12
Saadut osingot liiketoiminnasta	7	1
Liiketoiminnan rahavirta	**618**	**773**
Investointien rahavirta		
investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-861	-420
Investointien rahavirta	-861	-420
Rahoituksen rahavirta		
Palautuskelpoiset liittymismaksut	487	560
Rahoituksen rahavirta	487	560
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	**244**	**913**
Rahavarat tilikauden alussa	2 645	1 732
Rahavarat tilikauden lopussa	2 889	2 645

8 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

	2017		2016	
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	2 268 867,65		2 234 138,40	
MAKSUTUOTOT	4 836 809,81		4 708 463,14	
TUET JA AVUSTUKSET	1 229 576,04		1 468 515,76	
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 356 954,68	12 692 208,18	4 136 935,30	12 548 052,60
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		309 975,88		315 831,22
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT				
PALKAT JA PALKKIOT	-35 199 220,16		-34 265 647,04	
HENKILÖSIVUKULUT				
ELÄKEKULUT	-7 012 095,21		-7 225 961,70	
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 740 214,01		-2 162 663,34	
PALVELUJEN OSTOT	-40 134 841,83		-36 725 302,90	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 308 709,39		-4 735 580,38	
AVUSTUKSET	-4 838 956,10		-5 873 901,11	
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 990 277,70	-96 224 314,40	-1 183 615,00	-92 172 671,47
TOIMINTAKATE		**-83 222 130,34**		**-79 308 787,65**
VEROTULOT		67 244 130,09		65 652 590,93
VALTIONOSUUDET		24 036 543,00		24 051 157,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
MUUT RAHOITUSTUOTOT	70 526,61		24 469,64	
KORKOKULUT	-682 578,93		-729 326,51	
MUUT RAHOITUSKULUT	-1 753,45	-613 805,77	-4 978,42	-709 835,29
VUOSIKATE		**7 444 736,98**		**9 685 124,99**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-4 368 130,36		-4 362 129,30	
ARVONALENTUMISET	-1 100 000,00	-5 468 130,36	-780 614,05	-5 142 743,35
TILIKAUDEN TULOS		**1 976 606,62**		**4 542 381,64**
POISTOERON MUUTOS	629 121,82		629 121,81	
VARAUSTEN MUUTOS	0,00	629 121,82	-3 000 000,00	-2 370 878,19
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		**2 605 728,44**		**2 171 503,45**

Rahoituslaskelma

	2017		2016	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
VUOSIKATE	7 444 736,98		9 685 124,99	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-3 366 370,93	4 078 366,05	-3 377 126,53	6 307 998,46
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
INVESTOINTIMENOT	-19 469 155,71		-9 952 803,18	
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIN	446 803,68		261 047,42	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	3 804 645,46	-15 217 706,57	4 489 232,43	-5 202 523,33
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		**-11 139 340,52**		**1 105 475,13**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-51 117,00		-395 967,26	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	119 592,48	68 475,48	124 900,00	-271 067,26
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	13 000 000,00		7 176 000,00	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-5 528 400,00	7 471 600,00	-5 050 000,00	2 126 000,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	-14 143,09		11 869,53	
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	2 866,50		21 825,05	
SAAMISTEN MUUTOS	-798 021,77		1 079 133,56	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	1 310 146,35	500 847,99	282 562,16	1 395 390,30
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		**8 040 923,47**		**3 250 323,04**
RAHAVAROJEN MUUTOS		**-3 098 417,05**		**4 355 798,17**
RAHAVARAT 31. 12.	**8 386 530,14**		**11 484 947,19**	
1. 1.	**11 484 947,19**	**-3 098 417,05**	**7 129 149,02**	**4 355 798,17**

Tase

	2017	2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	**1 640 906,29**	**1 795 775,99**
AINEETTOMAT OIKEUDET	609 026,09	747 502,01
MUUT PITKÄAIKAISET MENOT	1 031 880,20	1 048 273,98
AINEELLISET HYÖDYKKEET	**93 551 566,37**	**80 390 082,12**
MAA- JA VESIALUEET	31 832 904,67	30 597 303,20
RAKENNUKSET	34 697 320,81	36 620 064,56
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	12 765 458,76	10 742 863,96
KONEET JA KALUSTO	2 744 269,35	1 994 069,32
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	25 228,19	25 228,19
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	11 486 384,59	410 552,89
SIJOITUKSET	**11 476 943,66**	**11 507 919,14**
OSAKKEET JA OSUUDET	11 338 163,11	11 300 663,11
MUUT SAAMISET	138 780,55	207 256,03
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	**106 669 416,32**	**93 693 777,25**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	0,00	1 999,82
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	**0,00**	**1 999,82**
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
ENNAKKOMAKSUT	**36 170,26**	**39 036,76**
ENNAKKOMAKSUT	36 170,26	39 036,76
SAAMISET	**4 166 856,76**	**3 368 834,99**
PITKÄAIKAISET SAAMISET	**230 598,04**	**447 741,04**
LAINASAAMISET	13 455,04	13 455,04
MUUT SAAMISET	217 143,00	434 286,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET	**3 936 258,72**	**2 921 093,95**
MYYNTISAAMISET	1 481 836,32	1 483 844,54
MUUT SAAMISET	768 631,61	576 839,65
SIIRTOSAAMISET	1 685 790,79	860 409,76
RAHAT JA PANKKISAAMISET	**8 386 530,14**	**11 484 947,19**
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	**12 589 557,16**	**14 892 818,94**
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**119 258 973,48**	**108 588 596,01**

	12/2017	12/2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	35 921 178,65	35 921 178,65
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	8 291 481,60	6 119 978,15
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 605 728,44	2 171 503,45
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	**46 818 388,69**	**44 212 660,25**
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKS		
POISTOERO	11 603 880,75	12 233 002,57
VAPAAEHTOISET VARAUKSET	3 000 000,00	3 000 000,00
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKS YHTEENSÄ	**14 603 880,75**	**15 233 002,57**
PAKOLLISET VARAUKSET		
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	71 832,59
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	**0,00**	**71 832,59**
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	0,00	0,00
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	88 969,58	105 112,49
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	**88 969,58**	**105 112,49**
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	**38 602 614,00**	**31 977 640,00**
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL	38 562 534,00	30 607 600,00
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	0,00	1 350 000,00
SAADUT ENNAKOT	40 080,00	20 040,00
LYHYTAIKAINEN	**19 145 120,46**	**16 988 348,11**
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	5 045 066,00	4 178 400,00
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	1 350 000,00	1 350 000,00
SAADUT ENNAKOT	282 635,31	203 986,32
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	6 607 708,78	5 652 748,90
MUUT VELAT	724 725,66	722 903,12
SIIRTOVELAT	5 134 984,71	4 880 309,77
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	**57 747 734,46**	**48 965 988,11**
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**119 258 973,48**	**108 588 596,01**

Konsernituloslaskelma

	2017		2016	
TOIMINTATUOTOT				
Toimintatuotot	34 369 387,22		33 964 558,95	
Toimintakulut	-119 200 699,75		-114 955 563,91	
Osuus osakkuusyh.voitosta (tappiosta)	84 710,37	-84 746 602,16	-65 781,55	-81 056 786,51
TOIMINTAKATE		**-84 746 602,16**		**-81 056 786,51**
Verotulot		67 244 130,09		65 652 590,93
Valtionosuudet		28 301 354,72		29 054 610,89
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Korkotuotot	4 259,70		6 142,56	
Muut rahoitustuotot	102 946,49		46 794,79	
Korkokulut	-855 625,82		-935 098,65	
Muut rahoituskulut	-2 927,84	-751 347,47	-6 819,41	-888 980,71
VUOSIKATE		**10 047 535,18**		**12 761 434,60**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 075 296,92		-6 910 277,39	
Arvonalentumiset	-1 147 022,25	-8 222 319,17	-1 083 458,10	-7 993 735,49
TILIKAUDEN TULOS		**1 825 216,01**		**4 767 699,11**
Tilinpäätössiirrot		76 275,15		-3 076,14
Tilikauden verot		-2 688,20		-4 203,90
Laskennalliset verot		22 406,70		-14 131,58
Vähemmistöosuudet		6 228,89		-2 811,39
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		**1 927 438,55**		**4 743 476,10**

Konsernin rahoituslaskelma

	2017		2016	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	10 047 535,17		12 761 434,60	
Tilikauden verot	-2 688,20		-4 203,90	
Tulorahoituksen korjauserät	-3 373 279,11	**6 671 567,86**	-3 019 944,85	**9 737 285,85**
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-22 208 823,44		-11 368 820,59	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	528 251,50		261 047,42	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 007 930,74	**-17 672 641,20**	4 589 145,72	**-6 518 627,45**
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		**-11 001 073,34**		**3 218 658,40**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
Antolainasaamisten lisäys	-52 130,54		-386 172,38	
Antolainasaamisten vähennys	119 592,48	**67 461,94**	316 227,38	**-69 945,00**
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 748 092,62		8 524 425,84	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 680 364,28		-5 796 287,48	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	**7 067 728,34**	-729 141,56	**1 998 996,80**
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		**-65 141,51**		**-91 863,71**
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-14 136,06		11 765,15	
Vaihto-omaisuuden muutos	-69 422,37		-33 760,95	
Saamisten muutos	-937 361,84		973 689,81	
Korottomien velkojen muutos	2 226 371,25	**1 205 450,98**	381 933,02	**1 333 627,03**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		**8 275 499,75**		**3 170 815,12**
RAHAVAROJEN MUUTOS		**-2 725 573,59**		**6 389 473,52**
RAHAVARAT 31.12.	13 932 971,90		16 658 545,49	
1. 1.	16 658 545,49	**-2 725 573,59**	10 269 071,97	**6 389 473,52**

Konsernitase

VASTAAVAA	2017	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	**1 869 535,55**	**2 020 563,46**
Aineettomat oikeudet	747 076,22	909 921,09
Muut pitkävaikutteiset menot	1 043 699,25	1 057 585,45
Ennakkomaksut	78 760,08	53 056,92
AINEELLISET HYÖDYKKEET	**122 566 864,98**	**109 733 478,21**
Maa- ja vesialueet	32 823 138,56	31 452 763,97
Rakennukset	59 782 449,02	62 576 377,23
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 117 097,51	11 105 860,68
Koneet ja kalusto	4 291 228,88	3 585 759,31
Muut aineelliset hyödykkeet	154 371,08	110 456,49
Ennakkomaksut ja keskener. Hankinnat	12 398 579,93	902 260,53
SIJOITUKSET	**4 094 140,38**	**4 164 441,17**
Osakkuusyhteisöosakkeet	1 302 358,32	1 288 673,96
Osakkeet ja osuudet	2 197 865,71	2 220 822,51
Joukkovelkakirjalainasaamiset	22 867,24	22 867,24
Muut lainasaamiset	5 616,20	5 616,20
Muut saamiset	565 432,91	626 461,26
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	**128 530 540,91**	**115 918 482,84**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**419 490,42**	**243 954,28**
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	**571 771,64**	**499 482,77**
Saamiset	**7 342 723,88**	**6 408 228,55**
Pitkäaikaiset saamiset	399 207,74	496 039,11
Lyhytaikaiset saamiset	6 943 516,14	5 912 189,44
Rahoitusarvopaperit	**150 969,14**	**151 968,24**
Rahat ja pankkisaamiset	13 782 002,76	**16 506 577,25**
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	**21 847 467,42**	**23 566 256,81**
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**150 797 498,75**	**139 728 693,93**

VASTATTAVAA	2017	2016
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	35 921 178,65	35 921 178,65
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	4 058,71	4 058,71
Muut omat rahastot	7 365 533,65	7 469 235,87
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	19 486 690,96	14 955 624,97
Tilikauden yli-/alijäämä	1 927 438,55	4 743 476,10
	64 704 900,52	**63 093 574,30**
VÄHEMMISTÖOSUUS	**1 194 237,48**	**1 202 831,46**
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	855 638,08	811 683,34
	855 638,08	**811 683,34**
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	510 080,29	**348 680,22**
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	53 597 628,30	47 344 490,59
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	5 270 871,63	4 753 234,38
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	7 509 434,12	6 694 843,49
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	17 154 708,33	15 479 356,15
	83 532 642,38	**74 271 924,61**
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**150 797 498,75**	**139 728 693,93**

9 LIITETIEDOT

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja – menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Jaksotusperiaatteet
Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.
Pysyvien vastaavien arvostus
Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanhallituksen 14.11.2016 § 363 päätöksellä on tarkistettu poistoaikoja 1.1.2017 alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleen arviointiin. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaiset poistojen perusteet.
Sijoitusten arvostus
Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.
Vaihto-omaisuuden arvostus
Kempeleen kunnan taseessa ei ole vaihto-omaisuutta.
Rahoitusomaisuuden arvostus
Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.
Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.
Johdannaissopimusten käsittely
Kempeleen kunnalla ei ole johdannaissopimuksia
Avustukset
Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

2) Tuloslaskelman ja taseen esittämistavan muutoksesta

Vuosina 2015, 2016 ja 2017 terveyskeskuksen rakentamiseen liittyviä kuluja on laskutettu menosiirtona Kuntarahoitukselta vuonna 2017 yhteensä 93 126,38 euroa (sis. alv). Ostolaskut ovat tulleet Kempeleen kunnan järjestelmiin ja kuuluvat terveyskeskuksen rakentamiseen. Terveyskeskus on vuonna 2016 siirtynyt kokonaan Kuntarahoituksen omistukseen. Kuntaliitto on antanut lausunnon, jonka mukaan ko. erät voidaan edelleen laskuttaa menosiirtona.

3) Oikaisut edellisten tilikausien tietoihin

Edellisten tilikausien tietoja ei ole muutettu.

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Edelliset vuodet ovat vertailukelpoisia vuoden 2017 tietoihin.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Aikaisemmat tilikausiin kohdistuneita merkittäviä tuottoja ja kuluja tai virheen korjauksia ei ole.

Konsernitilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus
Konsernitilinpäätöksessä kaikki tytäryhteisöt on yhdistelty kokonaisuudessaan.
Kaikki kuntayhtymät on yhdistelty suhteellisen omistusosuuden mukaan.
Osakkuusyhteisöjen yhdistelyn vaikutus omaan pääomaan oli 0,6 milj. euroa.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet
Keskinäiset tuotot ja kulut on eliminoitu konsernituloslaskelmasta.
Keskinäiset saamiset ja velat on eliminoitu konsernitaseesta.
Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu.
Kiinteistö Oy Kempeleenkartanon, Kempeleen Vesihuolto Oy:n ja kunnan
välinen sisäinen kate on eliminoitu.
Konserniyhtiöiden keskinäiset investointimenot ja myynnit on eliminoitu rahoituslaskelmasta.

Keskinäisen omistuksen eliminointi
Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet
Vähemmistöosuudet on eroteltu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa
sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu
Kiinteistö Oy Kempeleenkartanon pysyvien vastaavien poistot on oikaistu suunnitelman
mukaisiksi poistoiksi.

Osakkuusyhteisöt
Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Edellisten vuosien vertailtavuus
Aikaisemmat tilikausiin kohdistuneita merkittäviä tuottoja ja kuluja tai virheen korjauksia ei ole.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot

Toimintatuotot prosesseittain, ulkoiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Kunnanjohto	445 737,42	504 838,23	411 239,87	334 307,74
Peruspalvelut	24 082 878,56	24 150 992,64	7 561 937,91	7 795 864,29
Tekniset palvelut	9 840 771,24	9 308 728,08	4 719 030,40	4 417 880,57
Toimintatuotot yhteensä	**34 369 387,22**	**33 964 558,95**	**12 692 208,18**	**12 548 052,60**

7) Verotulot

Verotulojen erittely		
	2017	2016
Kunnan tulovero	60 189 696,74	59 920 700,71
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 609 385,11	2 599 254,79
Kiinteistövero	3 445 048,24	3 132 635,43
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	**67 244 130,09**	**65 652 590,93**

8) Valtionosuudet

Valtionosuuksien erittely		
	2017	2016
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus (ilman tasauksia)	22 043 947,00	22 325 602,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+/-)	2 842 674,00	3 221 254,00
Järjestelmämuutoksen tasaus (+/-)	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-850 078,00	-1 495 699,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Valtionosuudet yhteensä	**24 036 543,00**	**24 051 157,00**

9) Palvelujen ostot

Palvelujen ostojen erittely		
	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	31 371 185,51	28 537 028,04
Muiden palvelujen ostot	8 763 656,32	8 188 274,86
Palvelujen ostot yhteensä	**40 134 841,83**	**36 725 302,90**

10) Valtuustoryhmille annetut tuet

Kempeleen kunta ei ole antanut valtuustoryhmille toimintaedellytysten tukemiseksi avustuksia tai muita tukia.

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Kempeleen kunnan valtuusto on hyväksynyt pysyvien vastaavien poistosuunnitelman 8.12.2014 / 80 §. Poistosuunnitelma on kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukainen:

- Kempeleen kunta noudattaa pysyvien vastaavien poistosuunnitelmassa Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista (julkaistu vuonna 2011).
- Ensisijaisesti valitaan poistosuunnitelman alaraja. Mikäli kohteen taloudellinen ikä tai teknillinen ikä on pidempi kuin poiston alaraja voi kunnanhallitus poiketa pääsäännöstä toimintasäännön perusteella, kuitenkin siten että noudattaa poistosuunnitelmaa.
- Kaikissa poistoryhmissä sovelletaan tasapoistomenetelmää.
- Investointikohteet jotka ovat valmistuneet 1.1.2014 jälkeen sovelletaan uutta poistosuunnitelmaa.
- Hyödykkeet, joille on vahvistettu poistoaika ennen vuotta 2014, noudatetaan vanhaa poisto-ohjelmaa.

Kunnanhallitus on 14.11.2017 / 363§ vahvistanut hyödykekohtaiset poistoajat vuoden 2017 investointihankinnoille:

INVESTOINNIT	Talousarvio 2017	Talousarvio +muutos	Ehdotettu poistoaika
INVESTOINTIMENOT			
RAKENNUKSET			
Korjausrakentaminen			
Sarkkirannan huoltorak. peruskorjaus ja laajenn	-150 000	-150 000	30 v.
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT			
Ketonlanperäntien liittymät	-50 000	-50 000	20 v.
KUNNALLISTEKNIIKKA	**-8 766 000**	**-8 826 000**	
Zatelliitin eritasoliittymä	-5 000 000	-5 000 000	20 v.
Liikenneväylien rakentaminen	-2 416 000	-2 416 000	20 v.
Kuusirinteen tieyhteys	0	-60 000	20 v.
Liikenneväylien päällystäminen	-835 000	-835 000	20 v.
Liikenneväylien valaistus	-100 000	-100 000	20 v.
Liikenneturvallisuus	-50 000	-50 000	20 v.
Linnakallion matkailu- ja virkistysalue	-50 000	-50 000	20 v.
Urheilualueet	-215 000	-215 000	20 v.
Puistot ja leikkipaikat	-100 000	-100 000	20 v.
TIETOKONEOHJELMISTOT	**-400 000**	**-400 000**	5 v.
KONEET JA KALUSTO			
Tietokoneet ja laitteet	-550 000	-550 000	5 v.
Terveyskeskuksen kalusteet	-919 000	-919 000	5 v. kalusto, sairaalalaitteet 15 v.
Ympäristöpalvelut koneet ja kalusto	-150 000	-150 000	5 v.
Kempelehallin kuntosalilaitteet	-20 000	-20 000	5 v.
Kirjaston kirjahyllyt	-80 000	-80 000	5 v.
Päiväkotien kalusteet	-30 000	-30 000	5 v.
Koulujen kalusteet	-60 000	-60 000	5 v.
Kempele Akatemian kalusteet	-30 000	-30 000	5 v.
Kunnantalon kalusteet	-20 000	-50 000	5 v.
Köykkyrin hissi	0	-140 000	5 v.

12) Pakollisten varausten muutokset

Katso kohta 29.

13) Pysyvien vastaavien luovutusvoitot ja – tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	3 294 538,34	3 175 019,36	3 294 538,34	3 175 019,36
Rakennusten myyntivoitto	0,00	110 243,46	0,00	110 243,46
Myyntivoitot yhteensä	**3 294 538,34**	**3 285 262,82**	**3 294 538,34**	**3 285 262,82**
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Myyntitappiot yhteensä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

14) Satunnaiset tuotot ja kulut

Ei satunnaisia tuottoja ja kuluja vuonna 2017.

15) Muut rahoitustuotot

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2017	2016
Osinkotuotot muista yhteisöistä	55 390,50	11 555,80

16) Poistoeron muutokset

Kempeleen kunnan poistoeron muutokseen ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa. Katso kohta 26.

Tasetta koskevat liitetiedot

17) Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoman alennukset

Kempeleen kunnalla ei ole joukkovelkakirjalainoja.

18) Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmääritysmenetelmät

Kempeleen kunta ei ole tehnyt arvonkorotuksia vuonna 2017.

19) Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävai-kutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	747 502,01	1 048 273,98	1 795 775,99
Lisäykset tilikauden aikana	128 973,45	156 043,74	285 017,19
Rahoitusosuudet tilikaudella	-13 388,00	-123 500,00	
Vähennykset tilikauden aikana			
Siirrot erien välillä		12 055,16	12 055,16
Tilikauden poisto	-254 061,37	-60 992,68	-315 054,05
Arvonalennukset ja niiden palautukset			
Poistamaton hankintameno 31.12.	609 026,09	1 031 880,20	1 777 794,29
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.	609 026,09	1 031 880,20	1 640 906,29
Olennaiset lisäpoistot			
Erittely olennaisista lisäpoistoista			

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesi-alueet	Rakennukset	Kiinteät raken-teet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja kesk.er.h.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	30 597 303,20	36 620 064,56	10 742 863,96	1 994 069,32	25 228,19	410 552,89	80 390 082,12
Lisäykset tilikauden aikana	1 337 913,74	1 311 804,88	3 633 734,68	1 775 298,36		11 087 886,86	19 146 638,52
Rahoitusosuudet tilikaudella		-16 318,65	-160 428,87	-133 168,16			-309 915,68
Vähennykset tilikauden aikana	-102 312,27			-407 794,85			-510 107,12
Siirrot erien välillä						-12 055,16	-12 055,16
Tilikauden poisto		-2 118 229,98	-1 450 711,01	-484 135,32			-4 053 076,31
Arvonalennukset ja niiden		-1 100 000,00					-1 100 000,00
palautukset							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	31 832 904,67	34 697 320,81	12 765 458,76	2 744 269,35	25 228,19	11 486 384,59	93 551 566,37
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	31 832 904,67	34 697 320,81	12 765 458,76	2 744 269,35	25 228,19	11 486 384,59	93 551 566,37
Olennaiset lisäpoistot							

Maa- ja vesialueiden erittely	**Konserni**		**Kunta**	
	2017	**2016**	**2017**	**2016**
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	182 567,83	107 092,84	261 714,85	186 239,86
Muut maa- ja vesialueet	32 593 215,59	31 345 671,13	31 571 189,82	30 411 063,34
Yhteensä	***32 775 783,42***	***31 452 763,97***	***31 832 904,67***	***30 597 303,20***

Pysyvien vastaavien sijoitukset vastaavien sijoitukset	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 283 442,18	570 231,59	6 627 424,25	1 819 565,09	11 300 663,11
Lisäykset	37 500,00				37 500,00
Vähennykset					0,00
Siirrot erien välillä					0,00
Hankintameno 31.12.	2 320 942,18	570 231,59	6 627 424,25	1 819 565,09	11 338 163,11
Arvonalennukset					0,00
Arvonkorotukset					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 320 942,18	570 231,59	6 627 424,25	1 819 565,09	11 338 163,11

20 – 22) Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Nimi	**Koti-paikka**	**Kunnan omistus osuus**	**Kuntakonsernin osuus (1000€)**		
			omasta pääomasta	**vieraasta pääomasta**	**tilikauden voit./tapp.**
TYTÄRYHTEISÖT					
Kiinteistö Oy Kempeleenkartano	Kempele	100,00 %	2 600	11 549	-116
Kempeleen Vesihuolto Oy	Kempele	87,42 %	8 248	5 616	4
KUNTAYHTYMÄT					
Pohjois - Pohjanmaan sairaanhoitop	Oulu	2,41 %	3 835	6 096	84
Oulun seudun koulutuskuntayhtymä	Oulu	6,69 %	5 888	2 780	-27
Pohjois -Pohjanmaan liitto	Oulu	3,10 %	40	106	10
YHTEIS- JA OMISTUSYHTEISÖT					
Kiinteistö Oy Tiilitori	Kempele	44,69 %	422	126	-103
Limingan Vesihuolto Oy	Liminka	22,50 %	786	1 360	-15
Yhteensä			***21 819***	***27 634***	***-162***

23) Saamiset

Saamisten erittely	**2017**		**2016**	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	2 723,60	0,00	4 134,68
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	75 486,36	0,00	70 788,34
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteysyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	596,70		596,70
Saamiset yhteensä	***0,00***	***78 806,66***	***0,00***	***75 519,72***

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2017	2016	2017	2016
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Työterveyshuollon korvaus	245 000,00	220 000,00	245 000,00	220 000,00
Kela sairauspäivärahat, vanh.päivärahat	15 980,10	20 093,15	15 980,10	20 093,15
Maahanmuuttajien valtionapu/ELY-tulot	113 632,00	6 944,08	113 632,00	6 944,08
Valtionosuus, opetus- ja kulttuuritoimi	73 003,00	34 418,00	73 003,00	34 418,00
ELY-keskuksen työllistämistuet	156 038,65	48 331,82	156 038,65	48 331,82
Rahoitusosuudet investointeihin	503 490,57	124 000,00	503 490,57	124 000,00
Tapaturmavakuutusmaksu jaksotus	153 629,85		153 629,85	
Sosiaaliturvamaksun oikaisu	369 681,22		369 681,22	
Työterveyshuollon korvaus, PPSHP	27 494,89	34 321,77		
Työterveyshuollon korvaus, OSEKK	13 184,62	31 023,60		
Tasaurahastolaskutus, PPSHP	64 025,48			
EU-tuet ja avustukset, OSEKK	36 479,51	31 023,60		
Muut siirtosaamiset yhteensä		366 336,53	55 335,40	406 622,71
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	***1 771 639,90***	***916 492,56***	***1 685 790,79***	***860 409,76***

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoma

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Oma pääoma				
Peruspääoma 1.1.	35 921 178,65	35 921 178,65	35 921 178,65	35 921 178,65
Lisäykset				
Vähennykset				
Edellisen tilikauden virheen oikaisu*				
Peruspääoma 31.12.	35 921 178,65	35 921 178,65	35 921 178,65	35 921 178,65
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1.	7 473 294,58	7 470 152,74		
Siirrot vahinkorahastoon	22 593,99	24 562,32		
Siirrot vahinkorahastosta	-18 033,86	-16 755,49		
Lisäykset tilikaudella	6 906,75			
Vähennykset tilikaudella	-115 169,10	-4 664,99		
Rahaston pääoma 31.12.	7 369 592,36	7 473 294,58	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä 1.1.	19 699 101,07	15 047 488,68	8 291 481,60	6 119 978,15
Oman pääoman muutos/Osekk	-6 691,08			
Poisto-oikaisu, Kartano	-48 381,22			
Osakkuusyht. hankintamejen oikaisu	-85 505,22			
Pakollisten varausten muutos	-71 832,59	-91 863,71		
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä 31.12	19 486 690,96	14 955 624,97	8 291 481,60	6 119 978,15
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	1 927 438,55	4 743 476,10	2 605 728,44	2 171 503,45
Oma pääoma yhteensä	***64 704 900,52***	***63 093 574,30***	***46 818 388,69***	***44 212 660,25***

26) Poistoerot

Erittely poistoerosta		
	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	11 603 880,75	12 233 002,57
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero	0,00	0,00
Poistoerot yhteensä	**11 603 880,75**	**12 233 002,57**

27) Pitkäaikainen vieraspääoma, joka erääntyy myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Pitkäaikaiset velat		
1.1.2022 tai sen jälkeen erääntyvät velat	2017	2016
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	15 900 537,00	10 095 600,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Yhteensä	***15 900 537,00***	***10 095 600,00***

28) Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Kempeleen kunnalla ei ole liikkeeseen laskettuja joukkovelkakirjalainoja.

29) Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset				
Varautuminen PPSHP:n alijäämän kattamiseen, kunnan osuus	0,00	0,00	0,00	71 832,59
Potilasvahinkovastuuvak.maksu PPSHP	854 502,76	810 606,34		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	**854 502,76**	**810 606,34**	**0,00**	**71 832,59**

30) Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä muille omistusyhteysyhteisöille

Vieras pääoma	2017		2016	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Velat tytäryhteisöiltä				
Ostovelat	0,00	15 470,33	0,00	1 324,12
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	2 120 902,43	0,00	1 859 676,76
Velat osakkuus- sekä muilta omistusyhteysyhteisöiltä				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	1 525,20
Vieras pääoma yhtensä	***0,00***	***2 136 372,76***	***0,00***	***1 862 526,08***

31) Sekkilimiitti

Kempeleen kunnassa ei ole käytössä luotollisia sekkitilejä.

32) Liittymismaksut ja muut velat

Muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut velat				
Liittymismaksuvelat	5 230 791,63	4 733 194,38	0	0
Muut velat	1 120 344,17	1 125 930,76	724 725,63	722 903,12
Muut velat yhteensä	***6 351 135,80***	***5 859 125,14***	***724 725,63***	***722 903,12***

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Erittely siirtoveloista	Konserni		Kunta	
Lyhytaikaiset velat	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**
Lomapalkkajakotus				
Kempeleen kunta	4 345 486,36	4 294 693,55	4 345 486,36	4 294 693,55
Kempeleen Vesihuolto Oy	101 209,77	103 873,74		
Kiinteistö Oy Kempeleenkartano	36 296,00	41 138,00		
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	1 223 068,13	1 210 299,73		
Osekk	291 498,94	302 663,47		
PPL lomapalkkavaraus	18 209,88	16 547,57		
Korkojaksotus				
Kempeleen kunta	79 495,79		79 495,79	102 630,88
Kiinteistö Oy Kempeleenkartano	47 018,62	48 612,26		
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	1 209,41	1 122,39		
Osekk	1 562,35	1 600,74		
Potilasvakuutusvelka				
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	102 981,23	103 582,76		
Palkkojen ja sivukulujen jaksotus				
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	147 871,70	144 795,52		
Osekk	59 841,03			
Projektirahoitusten siirrot				
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	76 467,03	68 286,75		
Osekk	130 342,48	237 490,77		
Pohjois-Pohjanmaan liitto	10 849,27	10 849,27		
Tasausrahastolaskutus				
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	64 803,84	78 684,76	172 881,94	
Muut siirtovelkoihin sis olennaiset erät				
Menojäämäpalkat	257 535,17	221 511,40	257 535,17	221 511,40
Kansalaisopiston kurssimaksut	55 000,00	57 100,00	55 000,00	57 100,00
Etsivä nuorisotyön avustus	38 000,00	38 000,00	38 000,00	38 000,00
Muut siirtovelkoihin sisältyvät erät yhteensä	521 156,75	296 216,68	186 585,45	166 373,94
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	***7 609 903,75***	***7 277 069,38***	***5 134 984,71***	***4 880 309,77***

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	7 002 285,36	1 022 507,99	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	4 040 613,44	5 390 779,44	0,00	0,00
Yhteensä	***11 042 898,80***	***6 413 287,43***	***0,00***	***0,00***

35) Muut vakuudet, joita ei ole kohdassa 34 mainittu

Ei ole.

36) Vakuudet, jotka on annettu samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Vakuudet, jotka on annettu samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Pantatut tonttien vuokraoikeudet	27 091,56	27 091,56	0,00	0,00
Yhteensä	***27 091,56***	***27 091,56***	***0,00***	***0,00***

37) Muut vakuudet

Ei ole.

38) Vuokravastuut

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Vuokravastuut yhteensä	3 708 132,22	3 261 501,75	2 756 370,10	3 065 319,00
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	421 388,66	330 739,10	321 030,90	308 948,90
Leasingvastuut yhteensä	14 053 600,79	5 928 316,97	13 586 906,96	5 646 061,03
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	897 815,94	587 823,67	819 288,55	472 641,43
Siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	642 995,36	285 000,00	642 995,36	285 000,00
Yhteensä	***17 761 733,02***	***9 189 818,72***	***16 343 277,06***	***8 711 380,03***

39) Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
	Konserni		Kunta	
Tytäryhteisöjen puolesta annetut tak.	2017	2016	2017	2016
Alkuperäinen pääoma			**20 263 941,39**	**20 263 941,39**
Kiinteistö Oy Kempeleenkartano			20 263 941,39	20 263 941,39
Jäljellä oleva pääoma			***10 380 552,82***	***10 973 871,27***
Kiinteistö Oy Kempeleenkartano			10 380 552,82	10 973 871,27

40) Muut annetut vastuusitoumukset ja muut vastuut

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	**1 912 410,64**	**1 830 014,58**	**1 618 000,00**	**1 608 000,00**
Lakeuden keskuspuhdistamo Oy	1 608 000,00	1 608 000,00	1 608 000,00	1 608 000,00
Ympäristölupatakaus	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00
PPSHP:n konserniin kuuluvat yhteisöt	294 410,64	222 014,58		
Jäljellä oleva pääoma	***1 054 107,41***	***1 202 326,47***	***828 574,06***	***933 430,82***
Lakeuden keskuspuhdistamo Oy	818 574,06	933 430,82	818 574,06	933 430,82
Ympäristölupatakaus	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00
PPSHP:n konserniin kuuluvat yhteisöt	225 533,35	150 705,19		

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2017	2016
Kempeleen kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuusta 31.12.	96 831 372,00	82 291 868,00
Kempeleen kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kempeleen kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	63 997,26	61 425,42

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Maankäyttösopimuksista kunnalle velvoitteet				
Kaavakorvaukset kunnalle	173 174,31	177 834,31	173 174,31	177 834,31
Kunnalle aiheutuvat kustannukset	315 278,58	386 770,58	315 278,58	386 770,58
Kunnalle syntyy katualueiden ja puistojen rakentamisvelvoitteita.				
Sopimuksiin sisältyvät vastuut				
OSEKK	367 955,71	291 175,46	0,00	291 175,46
Oulun Lentoasema / rahoitussopimus	167 410,00	167 410,00	167 410,00	167 410,00
Johdannaissopimukset, PPSHP	18 721,24	20 289,48	0,00	20 289,48
Koronvaihtosopimukset nim.arvo, OSEKK	505 316,03	377 852,48	0,00	377 852,48
Koronvaihtosopimukset markkina-arvo, OSEKK	4 705,70	8 455,72	0,00	8 455,72
Sopimusvastuut yhteensä	***1 064 108,68***	***865 183,14***	***167 410,00***	***865 183,14***
Vammaispalvelulain mukaisen tuleva tuetun asumisen vastuu, PPSHP	271 546,61	280 980,91	0,00	280 980,91
Osuus PPSHP:n alijäämästä/Kempeleen kunta	0,00	0,00	0,00	71 832,59
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu				
Linnakankaan koulu (2009 -2023)	1 756 732,00	1 756 732,00	1 756 732,00	1 756 732,00
Ylikylän yhtenäiskoulu (2012 - 2026)	1 520 000,00	1 520 000,00	1 520 000,00	1 520 000,00
OSEKK, perustamishankkeet	985 248,80	938 941,19	0,00	0,00
Valtionosuuden palautusvastuu yht.	**3 276 732,00**	**4 215 673,19**	**3 276 732,00**	**3 276 732,00**
Arvonlisäveron palautusvastuu,				
Kempeleen kunta	5 197 837,44	7 120 224,50	5 197 837,44	7 120 224,50
Kempeleen Vesihuolto Oy	263396,72	259089,48		
OSEKK	617 293,09	647 765,73	0,00	647 765,73
Rakennusurakoiden pankkitakaukset				
Kempeleen kunta	1 852 061,00	789 849,00	1 852 061,00	789 849,00

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.2017

Vakinaiset	2017	2016
Kunnanjohto	103	104
Peruspalvelut	669	656
Ympäristöpalvelut	45	46
Yhteensä	**817**	**806**

Määräaikaiset	2017	2016
Kunnanjohto	10	12
Peruspalvelut	177	163
Ympäristöpalvelut	8	5
Yhteensä	**195**	**180**

	2017	2016
Työllistetyt	**129**	**154**
Oppisopimussuhteiset	**3**	**2**

43) Tilikaudella aktivoidut henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	43 951 529,38	43 654 272,08
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineelliseen hyödykkeisiin	309 975,88	315 831,22
Henkilöstökulut yhteensä	**44 261 505,26**	**43 970 103,30**

44) Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueen tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2017	2016
Keskusta	11 666,20	10 941,60
Kokoomus	3 186,53	2 338,04
Kristillisdemokraatit	1 195,50	936,00
Sosiaalidemokraatit	1 664,00	
Vihreät	525,60	
Perussuomalaiset	1 213,00	
Tilitetyt luottamushlömaksut yhteensä	19 450,83	14 215,64

45) Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot	2017	2016
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiota	11 180,84	15 912,50
Tilintarkastajan lausunnot, selvitykset	252,96	712,50
Muut palkkiot, tarkastuslautakunnan kokouspalkkiot	5 400,20	1 275,00
Palkkiot yhteensä	16 834,00	17 900,00

46) Intressitahotapahtumat

Kempele-konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

10 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kempeleessä 26. maaliskuuta 2018

KEMPELEEN KUNNANHALLITUS

Tapio Juvani	Petra Neitola	Pirjo Heikkinen
Arto Tahkola	Seppo Heikkilä	Sanna Laine
Raija Juopperi	Pia Hanski	Janne Halunen

KUNNANJOHTAJA

Tuomas Lohi

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Kempeleessä ____ päivänä _____ kuuta 2018.

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Tiina Mikkonen-Brännkärr
JHT, KHT

11 LUETTELO JA SELVITYKSET

47) Tositenumerosarjat 2017

Nrosarja	Nimi	Alkunro	Loppunro
1	Alkusaldot	1001	1001
2	Talousarvio	2001	2004
3	Lisämääräraha	3001	3023
10	Muistio, ulkoiset	10001	10904
20	Muistio, sisäiset	20001	20768
70	Palvelukassa	110001	110333
71	SosiaaliEffica	120001	120484
101	Pankin tiliote	101001	101948
102	Palkat	100001	100065
511	Manuaalisuoritukset	5110001	5111292
521	Viitesuoritukset	5210001	5210341
531	Hyv.laskujen kuittaus	5310001	5310721
541	Tileistä poisto	5410001	5410967
803	Ostolaskut, liitt./man	8300001	8322913
899	Ostomaksut	8990001	8990290
300	MR laskulaji 30	30000001	3006404
310	MR laskulaji 31	31000001	3100447
400	MR laskulaji 40	40000001	40002692
440	MR laskulaji 44	44000001	44000011
450	MR laskulaji 45	45000001	45000230
460	MR laskulaji 46	46000001	46000205
470	MR laskulaji 47	47000001	47001422
480	MR laskulaji 48	48000001	4800185
500	MR laskulaji 50	50000001	50001274
510	MR laskulaji 51	51000001	51012494
520	MR laskulaji 52	52000001	52010661
530	MR laskulaji 53	53000001	53000986
550	MR laskulaji 55	55000001	55000619
600	MR laskulaji 60	60000001	60000991
650	MR laskulaji 65	65000001	65004159
660	MR laskulaji 66	66000001	66000056
700	MR laskulaji 70	70000001	70001757
710	MR laskulaji 71	71000001	71000259
800	MR laskulaji 80	80000001	80000063
	Liitetietotositteet	6	47

Selvitys kirjanpidon selvityksestä

KIRJANPITOKIRJAT	SÄILYTYSAJAT
Tasekirja, sidottu	pysyvästi
Tilipuitteet, sidottu	pysyvästi
Tase - erittelyt, tuloste	10 vuotta
Päiväkirja, atk - sähköinen arkisto	10 vuotta
Pääkirja, atk - sähköinen arkisto	10 vuotta
Myyntireskontra, atk - sähköinen arkisto	10 vuotta
Ostoreskontra, atk - sähköinen arkisto	10 vuotta
Talousarvion toteutumisvertailu, sidottu	10 vuotta
Liitetietotositteet, tuloste	10 vuotta

PALKKAKIRJANPITO	
Palkkakortit	50 vuotta
Palkka - ajot	11 vuotta
Palkkaluettelot	5 vuotta

Kirjanpitoaineistoa säilytetään Rondon sähköisessä arkistossa sekä kunnan keskusarkistossa lukuun ottamatta viimeisimpien vuosien aineistoja, jotka säilytetään taloushallinnon lähiarkistossa.